

Årsredovisning 2011

Folksam ömsesidig sakförsäkring

Folksam

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	3
------------------------------	---

Koncernen

Resultaträkning för koncernen	15
Rapport över totalresultat för koncernen	15
Balansräkning för koncernen	16
Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen	18
Kassaflödesanalys för koncernen	19

Moderföretaget

Resultaträkning för moderföretaget	20
Rapport över totalresultat för moderföretaget	20
Resultatanalys för moderföretaget	21
Balansräkning för moderföretaget	23
Rapport över förändringar i eget kapital för moderföretaget	25
Kassaflödesanalys för moderföretaget	26

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper i koncernen och moderföretaget	28
Not 2 Upplysningar om risker	38
Not 3 Premieinkomst	52
Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	52
Not 5 Försäkringsersättningar	52
Not 6 Driftkostnader	53
Not 7 Kapitalavkastning, intäkter	54
Not 8 Orealiserade vinster på placeringstillgångar	54
Not 9 Kapitalavkastning, kostnader	54
Not 10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar	54
Not 11 Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument	55
Not 12 Bokslutsdispositioner	57
Not 13 Skatter	57
Not 14 Immateriella tillgångar	57
Not 15 Byggnader och mark	58
Not 16 Aktier och andelar i koncernföretag	60
Not 17 Aktier och andelar i intresseföretag	61
Not 18 Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	61

Not 19 Aktier och andra andelar	61
Not 20 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	62
Not 21 Övriga lån	62
Not 22 Derivat	62
Not 23 Övriga finansiella placeringstillgångar	63
Not 24 Fordringar avseende direkt försäkring	63
Not 25 Fordringar avseende återförsäkring	63
Not 26 Övriga fordringar	63
Not 27 Finansiella tillgångar och skulder	64
Not 28 Materiella tillgångar	71
Not 29 Förutbetalda anskaffningskostnader	71
Not 30 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	71
Not 31 Eget kapital	72
Not 32 Ej intjänade premier och kvardröjande risker	72
Not 33 Oreglerade skador	73
Not 34 Återbäring och rabatter	74
Not 35 Pensioner och liknande förpliktelser	75
Not 36 Uppskjuten skatteskuld	77
Not 37 Skulder avseende direkt försäkring	77

Not 38 Skulder avseende återförsäkring	77
Not 39 Skulder till kreditinstitut	77
Not 40 Derivat	78
Not 41 Övriga skulder	78
Not 42 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	78
Not 43 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	79
Not 44 Resultat per försäkringsklass	81
Not 45 Ställda panter	82
Not 46 Eventualförpliktelser/ Ansvarförbindelser	82
Not 47 Åtagande	82
Not 48 Upplysningar om närstående	82
Not 49 Medeltal anställda samt löner och ersättningar	86
Not 50 Viktiga uppskattningar och bedömningar	89
Not 51 Avstämning av totalavkastningstabell	90

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619, (nedan Folksam Sak) avger härmed årsredovisning för 2011, företagets 104:e verksamhetsår.

Koncernstruktur

Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget bland annat omfattar de helägda försäkringsföretagen Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ) och Tre Kronor Försäkring AB. En redovisning av samtliga dotterföretag och intresseföretag lämnas i noterna 16–17.

Folksam

Folksam är kundernas företag som erbjuder försäkringar och pensionssparande som gillas av många. Visionen är att människor ska känna sig trygga i en hållbar värld. Folksam omfattar de två moderföretagen Folksam Sak och Folksam Liv med dotterföretag. I not 48, "Upplysningar om närstående", redovisas företagen och dess relationer. Samverkan sker inom distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna.

Under 2011 har varumärket Folksam stärkts och relationerna med befintliga kunder och samarbetspartner har utvecklats. Andra halvåret präglades av låga räntor och oro på de finansiella marknaderna, samtidigt har en relativt sett hög avkastning under 2011 bidragit positivt i både sak- och livverksamheterna. KPA Pension och Folksam Liv hör till de ledande företagen inom branschen.

Premievolymen inom traditionell försäkring har genom starka nyckeltal och breddad distribution vuxit kraftigt samtidigt som tillväxten inom fondförsäkring fortsatt. Tjänstepensionsmarknaden inklusive avtalspension för SAF-LO och KAP-KL svarar för en betydande del av premievolymen.

Under året har tillväxten fortsatt inom skadeförsäkring. Framförallt inom bilförsäkring men även inom andra områden har fortsatt fokus på helkunder och distribution genom banksamarbete bidragit till ökande bestånd. Den starka positionen inom grupp- och personriskförsäkring är väl etablerad inom Förenade Liv, KPA Liv samt Folksam Liv.

FOLKSAM, Mkr	2011	2010	2009	2008	2007
Premier ¹⁾	33 263	30 496	29 356	27 158	23 977
Förvaltad kapital ²⁾	285 106	268 170	242 646	211 401	183 957
varav svenska aktier	49 931	57 759	44 486	22 856	35 015
varav fastigheter	15 900	14 353	12 297	13 753	8 263
Fondförsäkringstillgångar ³⁾	48 416	49 593	38 158	24 600	26 557
Medelantal anställda ⁴⁾	2 841	2 818	2 916	2 934	2 892

- 1) Premier omfattar premieintäkt i sakförsäkring, premieinkomst i livförsäkring samt inbetalningar och avgiftsintäkter från sparare i fondförsäkring
- 2) Förvaltad kapital motsvarar tillgångar enligt totalavkastningstabell med avdrag för bolagsstrategiska innehav, vilket i huvudsak avser värdet av dotterbolag, samt med tillägg för förvaltad kapital i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse och Folksam LO Fonder
- 3) Placeringsstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken
- 4) Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid, exklusive ombud.

Verksamhet Folksam Sak

Folksam Sak är ett kundägt företag där verksamheten bedrivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att överskott som uppstår i verksamheten går tillbaka till försäkringstagarna.

Folksam Sak bedriver skadeförsäkringsverksamhet med huvudsaklig inriktning på den svenska hushållsmarknaden. Företaget erbjuder ett fullsortiment av försäkringar till hushåll och privatpersoner med bil- och boendeförsäkringar som bas kompletterat med företagsförsäkringar inom utvalda områden.

Den operativa verksamheten bedrivs inom två affärssegment, Partner och Privat, vilka stöds av koncerngemensamma funktioner.

Resultat och marknad

Premieintäkter och marknadsandelar

Premieintäkterna (efter avgiven återförsäkring) i koncernen ökade till 9 362 (8 822) och i moderföretaget till 8 068 (7 789) miljoner kronor.

Privatmarknaden fortsätter att växa. Under 2011 fortsatte antalet helkunder i Folksam att öka och var vid årsskiftet 500 000 stycken. För att räknas som helkund krävs att man har både sin bil och sitt boende försäkrat i Folksam. För att ytterligare stärka relationerna med våra viktigaste kunder fortsatte satsningen på kundanpassade kombinationserbudanden. Den positiva försäljningsutvecklingen av så kallade tilläggsförsäkringar fortsatte under 2011.

För att möta kundernas krav på tydligare och enklare alternativ lanserades under året erbjudandet Bas, Mellan och Plus som olika typer av hem- och villaförsäkringar. Boendeförsäkringen är den strategiskt viktigaste produkten och utgör kärnan i hela försäkringserbudandet.

Den positiva trenden inom motor och trafik fortsätter vilket inneburit 30 000 fler försäkrade personbilar under 2011. Detta ledde till att Folksam Saks koncernens marknadsandel (mätt i antalet försäkringar) på den privata personbilsmarknaden ökade med 0,2 procent till 21,7 procent. Folksam stärker också sin ställning inom märkesförsäkring och har nu samarbeten med Toyota/Lexus, Honda, Suzuki, Mitsubishi och Hyundai.

Folksam attraktiva erbjudande mot djurägare leder till ökade marknadsandelar. Marknadsandelen husdjursförsäkringar ökade under 2011 från 18,0 till 19,5 procent. Företagsmarknaden fortsatte att utvecklas under året. En tydlig strategi med fokus på små företag, fastighet och motor har tagits fram.

Stockholms Kooperativa Bostadsförening (SKB) har valt att förlänga sitt avtal med Folksam. Förlängningen är resultatet av en upphandling som genomförts av försäkringsförmedlaren Söderberg & Partners. Avtalet ger en hemförsäkring till alla som hyr bostadslägenhet av SKB i föreningens fastigheter. Premien betalas av SKB och ingår i hyran. Folksams samarbete med SKB startade 1943 och var då Folksams första obligatoriska hemförsäkringsavtal.

Folksam lanserar även en enkel boguide på folksam.se under början av 2012. Boguiden ska hjälpa kunderna att välja rätt försäkring och väcka intresse för att få veta mer om våra hemförsäkringar.

Under året lanserade Folksam Sak en ny individuell barnförsäkring för alla barn som också kan tecknas via webbtjänsten.

Marknadsandelen mätt i inbetalda premier för marknaden totalt enligt Svensk Försäkrings statistik ökade till 15,4 (15,2) procent medan marknadsandelen inom hushållsmarknaden enligt Svensk Försäkrings statistik för Folksam Sak-koncernen uppgick till 19,9 (19,7) procent. Marknadsandelar mätt i antal försäkringar uppgick för separat hemförsäkring till 48,3 (49,8) procent, inom villahemförsäkring till 28,1 (28,8) procent och inom personbilsförsäkring till 21,5 (21,7) procent.

Resultat

Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 1 749 (1 712) och för moderföretaget till 1 386 (1 751) miljoner kronor. Försäkringsrörelsens resultat försämrades till följd av ökade skadekostnader samtidigt som kapitalavkastningen starkt bidrog till det positiva resultatet.

Försäkringssättningsarna (efter avgiven återförsäkring) ökade under 2011 och uppgick för koncernen till -7 983 (-7 265) och för moderföretaget till -6 909 (-6 354) miljoner kronor. En betydande förklaring är att den reala räntan, som används för att diskontera avsättningen för skadelivräntor, sjunkit kraftigt under 2011. Avsättningen för skadelivräntor ökade med 653 miljoner kronor, vilket påverkar det försäkringstekniska resultatet negativt. 2011 års skadeutfall påverkades som föregående år av väderrelaterade skadehändelser, men den väsentligaste orsaken till skadekostnadsökningen är allmänt ökade skadekostnader inom hem-, villa- och fritidshusförsäkringarna. Exempelvis har läckageskador, det till beloppen största skademomentet i villahemförsäkringen, ökat kraftigt de senaste tre åren. Antalet anmälda skador i koncernen under 2011 ökade jämfört med tidigare år, 8 procent för bilförsäkring och 14 procent för hem, villa och fritidshusförsäkring. Under 2011 löstes en återförsäkringsfordran på General Re på ca 800 miljoner kronor med en resultateffekt på -47 miljoner kronor.

Totalkostnadsprocenten ökade i moderföretaget till 103,8 (98,6) procent. Driftkostnaderna ökade under året med 145 miljoner kronor. De ökade kostnaderna beror främst på pensionsavsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse, där de anställdas pensioner tryggas, som blev 113 miljoner högre än 2010, vilket var ett år med exceptionellt god avkastning. Utvecklingskostnader ökade bl a till följd av förstudiefasen av Solvens 2. Driftkostnadsprocenten som andel

av premierna ökade till 18,2 (17,0) procent. Driftkostnaderna påverkas samtidigt positivt av det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera organisation och processer, se vidare under avsnitt Övriga verksamhetsfrågor.

Finansiell ställning och kapitalstyrka

Konsolideringskapitalet i koncernen respektive moderföretaget fortsatte att stärkas och uppgick till 10 358 (9267) för koncernen respektive 10 240 (8 821) miljoner kronor för moderföretaget. Konsolideringsgraden uppgick till 107 (102) i koncernen samt 123 (110) procent i moderföretaget.

Dotterföretag

Tre Kronor Försäkring AB fortsatte växa. Premieintäkterna (efter avgiven återförsäkring) ökade med 57 procent och uppgick till 581 (370) miljoner kronor. Resultat före skatt uppgick till -1 (-47) miljoner kronor. Resultatförbättringen från förra året berodde både på en förbättring av det tekniska resultatet samt bättre resultat från kapitalförvaltningen. Beståndet fortsatte öka, mätt i antal försäkringsavtal var ökningen 27 procent. Konsolideringskapitalet uppgick till 158 (155) miljoner kronor.

Svenska Konsumentförsäkringar ABs premieintäkter för egen räkning ökade med 7 procent till 713 (664) miljoner kronor. Resultat för 2011 uppgick till 21 (-22) miljoner kronor. Resultatförbättringen förklaras av högre premieintäkter och högre kapitalavkastning under året. Konsolideringskapitalet uppgick till 507 (487) miljoner kronor.

Övriga verksamhetsfrågor

Folksam Sak och Folksam Liv blev tillsammans med FAM - helägt av Wallebergstiftelserna - och Proventus delägare i vindkraftsbolaget PWP AB. Bolaget äger sex landbaserade vindkraftparker som kan producera 0,26 TWh el årligen. Folksams totala del av investeringen uppgår till drygt 200 MKr.

- Folksam Sak och Liv samt KPA Pension förvärvade gemensamt Gnosjö Energi AB som äger fyra vindkraftverk i Kulltorp i Gnosjö kommun. Verken beräknas totalt kunna värma 1 000 småhus. Den totala investeringen uppgick till ca 145 mkr.
- Ett antal aktiviteter har initierats för att utveckla och effektivisera organisation och processer för att uppnå affärs- och kostnadssynergier. Under 2011 fortsatte samordningen i gemensamma funktioner för fortsatt effektiv resursanvändning.
- Funktionerna IT, aktuariet, kommunikation, ekonomi och juridik samordnas numera centralt för hela Folksam Sak och Folksam Liv. Därutöver samordnades även stora delar av försäkringsadministrationen i en gemensam funktion. Som ett led i att koncentrera resurserna outsourcades IT-drift och underhåll av PC-arbetsplatserna till Logica.
- Förändringsprojektet att omvandla kontorsarbetsplatserna till öppen kontors-

miljö med syfte att effektivisera samt sänka lokalkostnaderna fortsätter in i 2012.

- En omfattande förändring av försäljnings- och skadeenheter kundorganisationer genomfördes under året, från geografiska till kanalstyrda organisationer med sammanlagt elva kanaler. Av dessa är fem försäljningskanaler; kundtjänst, liv- och sparande, telemarketing, webb samt breddmarknad, och sex skadekanaler; sak, motor, personskador-skadestånd, personskadorvillkor, utredning samt övrigt. Förändringen gjordes för att uppnå ökad effektivitet genom kortare beslutsvägar, och utifrån att 95 procent av kunderna tar kontakt med Folksam via telefon eller internet. Cirka 2 000 medarbetare omfattades av omorganisationen. Arbetet med den nya organisationen fortsätter även 2012.
- Den 1 oktober 2011 etablerades en ny inköpsorganisation för att få en mer sammanhållen inköpsprocess och skapa förutsättningar för lägre inköpskostnader inom både skador och drift.

Kapitalförvaltning

Marknadsutveckling

Året inleddes med en svag svensk börsutveckling, men med uppgångar på flertalet övriga aktiemarknader. Räntor inledde svagt stigande med en stark tilltro till den svenska konjunkturutvecklingen och viss oro för inflation. Nyhetsflödet dominerades inledningsvis av protester och demonstrationer i Tunisien och Egypten för att senare i mars handla mer om jordbävningen, tsunamin och kärnkraftolyckan i Japan.

I Sverige var börserna starka en period under våren, understödd av starka bolagsrapporter. Under senare delen av våren kom medierapporteringen återigen mer att handla om skuldskrisen i Europa och särskilt Grekland kom i fokus igen. I södra Europa steg statsräntorna medan de i norr började sjunka när kapital sökte sig till statsfinansiellt starkare länder som Tyskland och Sverige.

Efter sommaren blev det statsfinansiella läget akut i framför allt Grekland och en eurokris med annalkande konjunkturförsvagning var i antågande. På några veckor sjönk börserna med uppemot 20 procent och långa svenska statsobligationsräntor sjönk med nära en procentenhet till rekordlåga nivåer. För kreditobligationer var räntenedgången betydligt mindre till följd av oro för kreditförluster och finansieringsproblem i det europeiska banksystemet. Trots intensiva försök från Europas statschefer att lösa eurokrisen så steg statsräntorna i södra Europa och kapital fortsatte istället att söka sig till bland annat Sverige, med följd att trycket nedåt på svenska räntor var fortsatt stort. I november nådde europroblemen även Tyskland och en svårsåld statsobligationsemission fick till följd att den svenska räntan blev väsentligt lägre än den tyska.

Under året som helhet sjönk den svenska börserna med ca 14 procent och internationella börser, sammanvägda som MSCI World-index, gick ner med ca 5 procent i lokal valuta, men ca 2 procent i svenska kronor – till följd av valutakurs-

förändringar under året. Den 5-åriga statsobligationsräntan som vid början av året låg på nivåer upp emot 3,3 procent bottnade i december på 1,0 procent.

Fastighetsmarknaden i Sverige var under året relativt stark, framförallt under första halvåret, men efter sommaren noterades en viss avmattning. För kommersiella fastigheter var lokalefterfrågan fortsatt god och bidrog till en god värdeutveckling. Efterfrågan på bostäder i storstadsområdena är fortfarande hög och bidrar också till en god värdeutveckling. Det finns ett ökande intresse i marknaden för bostadsfastigheter med inriktning på äldreboende.

Avkastning

Totalavkastningen 2011 på bolagets tillgångar blev 6,9 (6,7) procent, motsvarande 1 825 (1 652) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets goda avkastning förklaras huvudsakligen av en bra avkastning på räntebärande placeringar, till följd av kraftigt sjunkande räntor, och en bra avkastning på fastigheter. Aktieexponeringen som till största delen består av aktier i Swedbank var vid årets ingång ca 15 *) procent och vid årets utgång ca 12 procent. Avkastningen på aktier blev negativ. Under året har valutaexponeringen successivt ökat i syfte att erhålla en ökad diversifiering. Valutaexponeringen har under året ökat från cirka 4 procent till cirka 8 procent i syfte att uppnå en ökad diversifiering. Tillgångarnas ränterisk har varit väl matchad med de försäkringstekniska avsättningarnas ränterisk.

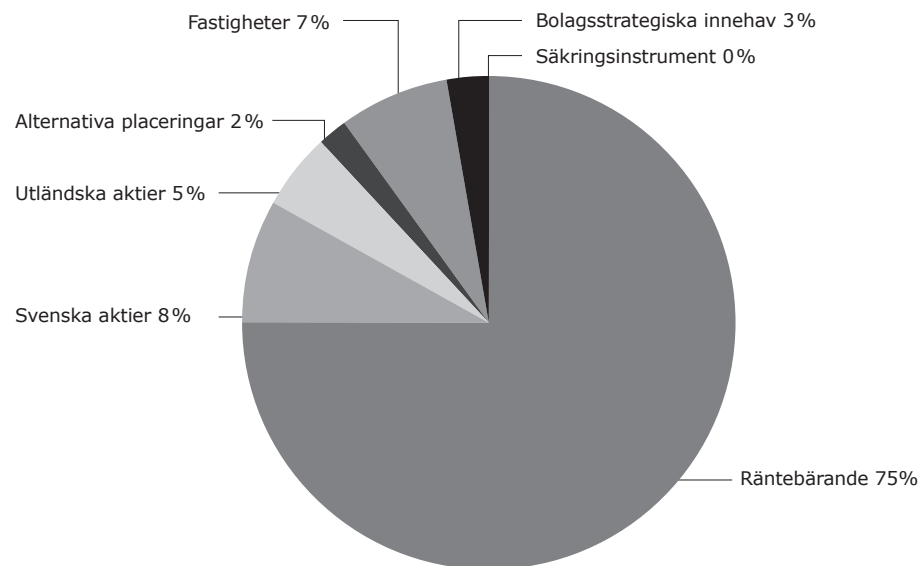
*) 18 procent inklusive innehavet i det onoterade Falck A/S, vilket såldes i början av 2011.

Totalavkastningstabell, moderföretaget

Mkr	Ingående marknads- värde 2011-01-01	Utgående marknads- värde 2011-12-31	Total- avkastning 2011 Mkr	Total- avkastning 2011 %	Total- avkastning 2010 %	Total- avkastning 2009 %	Total- avkastning 2008 %	Total- avkastning 2007 %
Räntebärande	18 382	21 480	1 476	7,6	2,2	4,1	6,7	2,9
Aktier	4 566	3 786	9	-1,0	33,0	55,2	-49,9	-2,4
Alternativa placeringar	158	576	27	2,4	-6,7	-13,3	-12,2	6,7
Fastigheter	1 865	2 117	198	10,6	1,7	-4,1	6,3	10,3
Bolagsstrategiska innehav	993	791	33	3,7	4,6	-2,9	12,2	10,9
Säkringsinstrument	18	42	82	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	25 981	28 792	1 825	6,9	6,7	8,1	2,5	3,5

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 50 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Placeringstillgångarnas fördelning, Marknadsvärde

Strategiskt innehav i Swedbank

Folksam äger drygt nio procent av aktierna i Swedbank.

Folksams ägande i Swedbank per 31 december 2011

Bolag	Antal	Andel av röster och kapital i Swedbank
Folksam Sak	26 543 173	2,3%
Folksam Liv	63 340 399	5,5%
	89 883 572	7,8%
Folksam LO Fonder	7 203 627	0,6%
KPA Pensionsförsäkring	11 147 049	1,0%
KPA Livförsäkring	202 977	0,0%
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse	1 441 126	0,1%
Förenade Liv	115 805	0,0%
Folksam totalt	109 994 156	9,5%

Varumärket

Folksam är det gemensamma varumärket för Folksam Sak och Folksam Liv. 2010 beslutades om en ny varumärkesstrategi med avsikten att förflytta synen på Folksam. Förflyttningen ska göras genom att uppfylla löftet i varumärket "Engagerade för dig" samt genom agerande utifrån Folksams kärnvärden: personliga, engagerade och ansvarstagande.

Folksams nya grafiska profil lanserades 2010 och var avstampet i varumärkesförflyttningen. 2011 har varumärkesarbetet inriktats på att få kraft i själva ompositioneringen. Under året har fokus varit på att förstärka agerandet kring de nya kärnvärdena.

Leva varumärket – initiativ 2011

- Uppdaterad kommunikationsstrategi med tydligare budskap
- Vidareutbildning av säljpersonal
- Sociala medier

Varumärkets betydelse ökar i takt med att en allt större andel av försäljningen sker via internet, vilket motsvaras av en minskning av andelen försäljning med personlig kontakt. Folksams framgång är beroende av att kunderna, både befintliga och potentiella, känner förtroende och trygghet. Det förtroende som kan skapas och förstärkas vid en personlig kontakt behöver i ökad utsträckning skapas genom varumärket. Varumärkesarbetet är därför av stor vikt för att nå Folksams affärsmål.

En ytterligare fördel med ett starkt varumärke är att det underlättar rekrytering av nya medarbetare.

Folksam är det bredaste varumärket och den starkaste tillgången i varumärkesportföljen. Förenade Liv är ett helägt dotterbolag och varumärket är därmed helägt. Det helägda varumärket KP migrerades under 2011 in under Folksam.

Folksam har också samägda varumärken; KPA Pension och Pensionsvalet (Sveriges Kommuner och Landsting SKL) samt Folksam-LO Pension (LO). Exempel på varumärkessamarbeten, co-branding, är IF Metall, Toyota och OK Q8. Dessutom arbetar två av Folksams företag i partnerskap med försäkringsproduktion som marknadsförs under andra varumärken; Svenska Konsumentförsäkringar (Salus Ansvar) och Tre Kronor (Swedbank och fristående sparbanker).

Kundnöjdhet

Folksam mäter kontinuerligt hur nöjda kunderna är.

I allmänhet visar dessa mätningar att de kunder som varit i kontakt med Folksam är mer nöjda än de som inte varit det.

De tillgänglighetsproblem som drabbade kunder med sakskaadeärenden under framförallt kvartal 2 och 3 försämrade nöjdheten hos kunderna. Den minskning i kundnöjdhet som följde har Folksam återhämtat allteftersom problemen har undanröjts. Kundnöjdheten var vid årsskiftet 74 procent, oförändrad mot 2010. Målet är att 75 procent av kunderna i allmänhet skall vara nöjda.

För sakförsäkring (privat) sjönk betyget för branschen som helhet för första gången på länge. Samtidigt upplevde Folksam en positiv utveckling, inte minst inom bilförsäkring. Även på livförsäkringsmarknaden sjönk kundnöjdheten under 2011. Också Folksams kunder sänkte betyget, dock i mindre utsträckning än resten av marknaden.

Folksams mervärden

Vision som förpliktigar

Allt arbete som sker i Folksam ska vara målstyrt och styra mot visionen att "människor ska känna sig trygga i en hållbar värld". Vår vision syftar på att vi måste vara rädda om naturen och samhället samt att hållbar utveckling är en av det mest angelägna frågorna att beakta.

Hållbarhetsfrågor genomsyrar hela vår verksamhet, bland annat var vi det första företaget i Sverige som helt klimatkompenserade för våra CO₂e-utsläpp redan 2006.

Folksams storlek gör att vi har möjlighet att påverka. De krav vi ställer på våra leverantörer, exempelvis när det gäller reparationer av de hus och bilar som våra kunder har försäkrat hos oss, kan därför göra stor skillnad. Folksams höga miljökrav har bidragit till en högre miljöstandard hos flera stora underleverantörer. De delar av Folksam som har störst möjlighet att göra skillnad har miljöcertifierats enligt ISO 14001, den vedertagna internationella standarden inom miljölednings-system.

Den som har kunskap och möjlighet att påverka samhällsutvecklingen till det bättre är skyldig att göra detta. Det har Folksam gjort sedan företaget grundades

för över hundra år sedan. "Ansvarsfull påverkan" är ett av styrelsernas fem strategiska fokusområden och omfattar Folksams förebyggande arbete inom trafik-säkerhetsforskning, miljö- och hållbarhetsfrågor samt ägarstyrning. Folksam har ambitionen att vara en spjutspets inom samtliga.

Bra Miljöval – en historisk händelse

Den 28 november 2011 var en historisk dag för Folksams miljöarbete då vi som första försäkringsbolag i världen certifierades med Bra Miljöval – världens tuffaste miljömärkning. Det är Naturskyddsföreningen som utfärdar Bra Miljöval och märkningen omfattar våra bil- och småhusförsäkringar inom Folksam Sak. Detta är ett bevis på att vi tar miljöfrågan på allvar och tar ansvar för vår egen klimatpåverkan.

Folksam klimatkompenserar för hela sitt fotavtryck

Folksams klimatfotavtryck växer. Det totala klimatfotavtrycket för 2011 uppmäts till 3 975 ton CO₂e. I jämförelse med tidigare år är det en ökning med 122 ton. Det beror främst på att Folksams har utökat sitt fastighetsbestånd jämfört med tidigare år vilket har lett till en ökad värmeförbrukning. Därtill inkluderar årets klimatfotavtryck även tre nya poster från huvudkontoret Tullgårdens, nämligen kaffe- och pappersförbrukning samt utsläpp från trycksaker.

Till skillnad från tidigare ingår i 2011 års mätning samtliga koldioxidequivalerter, alltså inte enbart koldioxid, utan samtliga sex växthusgaser. Folksam strävar efter att varje år utöka antalet poster för sin klimatkompensering.

Miljöcertifierade leverantörer

Folksam är en stor inköpare inom både drift och skadeverksamhet. Vårt sätt att arbeta med inköpsfrågor påverkar därför i högsta grad de leverantörer som vi väljer att arbeta med. Folksam lägger stor vikt vid miljöprestanda och goda arbetsvillkor i produktionen av de produkter och tjänster som vi köper in. Vårt huvudsakliga syfte är att prioritera leverantörer och produkter som är miljöcertifierade.

30 års trafikforskning

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomin men framför allt för individen.

Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafiksäkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor. Den kunskap Folksams trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. Färre trafikskador innebär även lägre kostnader för skador och därmed lägre trafikförsäkringspremier, vilket kommer Folksams kunder tillgodo.

En stor del av Folksams forskning fokuserar på att kartlägga säkerhetsnivån hos olika bilmodeller och deras skyddssystem. Resultaten används bland annat till att informera och påverka allmänhet, företag och offentlig sektor om vikten av att prioritera säkerhet vid bilköp.

Ansvarsfullt ägande

På Folksam är vi övertygade om att företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter är mer lönsamma på sikt. Genom våra kriterier – miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption – påverkar Folksam de företag vi investerar i.

Vissa företag har vi dock aktivt valt att inte placera i oavsett hur liten deras miljöpåverkan är eller hur bra arbetsmiljö de har. De uteslutande kriterierna är tobak och illegala vapen så som exempelvis klustervapen, personminor och kärnvapen.

Dessa kriterier gäller för samtliga bolag inom Folksam med två undantag. Dotterbolaget KPA Pension har beslutat om ännu hårdare uteslutningskriterier och de investerar inte heller i vapenindustrin, alkoholindustrin eller i kommersiell spelindustri samt ställer hårdare miljökrav. För Folksam Sak, som är märkt med Bra Miljöval, utesluts även bolag inom kol, uran och kärnkraftsframställning från investering.

Folksam Sak och Folksam Liv har som första europeiska investerare valts in som medlem i den internationella organisationen Global Network Initiative, GNI. Folksam kommer tillsammans med bland andra IT-företagen Google och Microsoft, olika intresseorganisationer, universitet och investerare att arbeta för mänskliga rättigheter på internet och inom telekommunikation.

Folksam förvaltar cirka 285 miljarder kronor för drygt fyra miljoner kunders räkning. Det ger oss makt att påverka och långsiktigt förändra vårt samhälle. Allt kapital Folksam förvaltar, oavsett om det handlar om fonder, försäkringsportföljer eller enskilda uppdrag, omfattas av etiska placeringskriterier.

Folksams ambition att påverka företag att ta sitt samhällsansvar är i högsta grad ett publikt arbete, eftersom vi tror att kunskap bidrar till positiv förändring. Folksam publicerar årligen rapporter och index där vi redovisar information om företagens arbete inom bland annat miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Personalinformation

Anställnings- och arbetsvillkor

Folksam är genom medlemskapet i Arbetsgivarföreningen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Folksams kollektivavtal gäller för moderföretagen Folksam Liv och Folksam Sak med konsoliderade dotterföretag samt de ej konsoliderade dotterföretagen KPA Livförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och Förenade Liv.

För tjänstemän gäller tre avtal som träffats med FTF, Handelsanställdas förbund samt med Jusek, Civilekonomernas Riksförbund och Sveriges Ingenjörer. Det sistnämnda avtalet omfattar samtliga anställda som är medlemmar i ett fackförbund som i sin tur är medlem i SACO. Veckoarbetstiden är 38,75 timmar för tjänstemännen. För Folksams tjänstemän gäller kollektivavtal om tjänstepensioner, KTP-planen.

Löner och allmänna anställningsvillkor för Folksam-, och TM-ombud är kollektivavtalsreglerade med Handelsanställdas förbund. Veckoarbetstiden för arbetare

är 40 timmar. Tjänstepensionen för ombuden (KAP) är kollektivavtalsreglerad mellan KFO och LO. Under året har ett nytt avtal för säljande befattningar träffats med de tre tjänstemannaorganisationerna. Samtidigt upphörde säljfunktionerna Företags- och Privatombud. Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas under not 49.

Medarbetarundersökning visar på engagerade medarbetare

Folksam ska vara en attraktiv arbetsgivare med engagerade och ansvarstagande medarbetare som skapar kundnytta. För att leva upp till detta arbetar Folksam strategiskt och målinriktat med exempelvis anställningsvillkor, rekrytering, kompetensutveckling, ledarskap, prestationsstyrning samt arbetsmiljö och hälsa.

I den årliga medarbetarundersökningen Fokus uppnåddes 92 procents svarsfrekvens. Resultatet visade även 2011 mycket bra värden för bland annat ledarskap, mål- och resultatstyrning samt engagemang.

Intern samverkan är ett område som Folksam fokuserat på och det visade sig genom förbättrade värden i mätningen.

Områden som fick lägre värden 2011 var bland annat upplevelsen av stress och trivseln i arbetssituationen. Pågående förändringar och nya arbetssätt har sannolikt påverkat detta.

Folksams personalomsättning ökade jämfört med 2010. Förklaringen ligger främst i pågående omställningsarbeten, samordning mellan bolagen och pensionsavgångar.

Folksams sjuktal

Sjukfrånvaron i Folksam ligger kvar på samma nivå som 2010, men arbetet fortsätter med olika åtgärder för att främja hälsa och förebygga ohälsa.

Under 2011 genomfördes ett pilotprojekt för att prova en telefontjänst som erbjuder sjukvårdsrådgivning i samband med sjukanmälan. Syftet är att ge medarbetarna det stöd som krävs för att behålla en god hälsa och snabbare fånga upp signaler på ohälsa för att jobba mer förebyggande.

Piloten visade att i snitt förkortades varje sjukdomstillfälle med en dag och de flesta medarbetare hade en positiv upplevelse av tjänsten. I syfte att bland annat sänka Folksams sjuktal ytterligare införs tjänsten i hela Folksam från 2012.

Attraktiv arbetsgivare

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt fokuserar Folksam på att stärka sin profilering som arbetsgivare. Under 2011 fortsatte utvecklingen av utbildnings-samarbeten med universitet, högskolor och yrkeshögskolor. Samarbetena innebär bland annat deltagande med case i olika utbildningar samt erbjudanden om praktikplatser, examensjobb och sommarjobb för studenter från valda program. Folksam medverkade dessutom på femton arbetsmarknadsdagar i samarbete med några av de universitet som bäst kan stödja kompetensförsörjningen på sikt.

Under året fortsatte utvecklingen av den nya karriärwebben folksam.se/jobba för att stärka kommunikationen med potentiella medarbetare. Den användes till exempel i stora rekryteringskampanjer inom försäljning och IT och hade under året i snitt strax under tio tusen besökare per månad.

Mångfaldsarbete

Folksam arbetar aktivt med mångfald. Mångfald stödjer bättre affärer och bidrar till att företaget är en attraktiv arbetsgivare. Mångfaldsaspekten ingår i Folksams årliga medarbetarundersökning, vars resultat bildar underlag för det interna mångfaldsarbetet. Under 2010 pågick arbetet med de lokala handlingsplanerna med den årliga verksamhetsplaneringen. Syftet är att mångfaldsperspektivet ska finnas med som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Försäkringsbranschen står inför nya utmaningar och det ställer stora krav på bolagen. Solvens 2 är samlingsnamnet för de nya solvensregler för försäkringsbolag som just nu arbetas fram inom EU. Syftet är att skapa en enhetlig marknad, förbättra skyddet för försäkringstagarna, öka konkurrenskraften hos europeiska försäkringsbolag och skapa en bättre reglering. Folksam har på olika sätt börjat rusta sig för att leva upp till detta. En viktig del är att se till att nyckelpersoner har tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att kunna leda verksamheten på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Under året påbörjade Folksam därför en kartläggning inför lämplighetsprövning av nyckelpersoner.

Belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram med syfte att synliggöra och skapa samverkan kring de affärsstrategiska målen. Programmet ska stärka medarbetarnas motivation i arbetet med att skapa kundnytta. Ett viktigt mål för belöningsprogrammet 2011 var effektiv användning av Folksams resurser. Det skulle uppnås genom sänkta driftskostnader, lägre totalkostnadsprocent och effektivare administration. Övriga mål är kopplade till varumärke och kundnöjdhet.

I bokslutet har 15 000 kronor per berättigad anställd reserverats. Definitivt beslut om belöning kommer att beslutas av styrelsen i mars 2012.

Bolagsstyrning

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att ett bolag sköts på ett för ägarna så effektivt sätt som möjligt. En övergripande målsättning med Folksams bolagsstyrning – förutom att den ska överensstämma med bolagets vision och etiska principer – är att säkerställa en bra avkastning för Folksams kunder.

Bolagsstyrningen i Folksam utgår från lagstiftning, främst försäkringsrörelselagen, men också Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Folksam tillämpar också Svensk kod för bolagsstyrning. Utöver de externa styrande regelverken finns cirka 80 interna regelverk som klassificeras som övergripande.

Eftersom Folksam är kundägt finns det inte några aktieägare. På stämmorna företräds kunderna istället av stämmodamöter. En separat bolagsstyrnings-

rapport inklusive rapport om den interna kontrollen upprättas och finns presenterad på folksam.se.

Styrelsens arbete

Under året hölls nio styrelsemöten, dessutom fick styrelseledamöterna vid ett antal tillfällen information via e-post. Styrelsens utskott, revisionsutskottet och ersättningsutskottet, hade fem respektive sex sammanträden under året. Utskottsledamöterna hade därutöver kontakter via e-post och telefon.

Av Folksam.s styrande regelverk är ett 30-tal fastställda av styrelsen. Under året har styrelsen gått igenom dessa och vid behov reviderat respektive regelverk. Vissa av regelverken fastställs årligen, oavsett om de förändras eller inte.

Inför varje sammanträde har styrelsen fått en skriftlig rapport av verkställande direktören, vilken behandlat viktigare händelser i Folksam, men också i branschen i övrigt. I enlighet med en strategisk dagordning har styrelsen under året också behandlat bland annat följande: prognos- och bokslutsrapportering, kontinuerligt följt upp affärsverksamheten samt förverkligandet av ett antal strategiska mål, compliancerapportering, genomgång av dotterbolagens verksamheter och ekonomi, omvärlds- och konkurrentanalyser, riskhantering, internrevisionsrapporter, fastställande av återförsäkringsprogram, fastställt ett belöningsprogram (vilket omfattar alla anställda utom koncernledningens ledamöter och vissa andra nyckelbefattningshavare vilka kan påverka företagets risktagande), följt upp kapitalförvaltningens verksamhet och resultat samt sammanträffat med den auktoriserade revisorn.

I syfte att få tillfälle att diskutera strategiska och framåtblickande frågor mer ingående genomförde styrelsen under året ett tvådagarsseminarium. Teman som behandlades på seminariet var omvärldsanalys, kundmönster, IT-strategi samt fördjupning och uppsummering av governance ur ett styrelseperspektiv.

Styrelsen genomförde, i enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning, under året en styrelseutvärdering.

Ingela Rozman avgick som styrelseledamot och vid bolagsstämman nyvaldes Annika Strandhäll som ledamot.

Twister

Folksam Sak har ett fåtal klagomål eller rättstvister. I de fall Folksam bedömer att ekonomisk ersättning kan komma att utgå eller att tvistig återbetalning kan förväntas utebli har reservering gjorts efter bedömning i varje enskilt ärende.

Riskhantering

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker blir allt viktigare. De risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande, medan risker som inte behandlas rätt kan leda till stora skador och kostnader.

Folksam.s risker hanteras på ett enhetligt sätt och utgår ifrån en helhetssyn på risksituationen i både nutid och framtid. Se vidare i not 2 för en mer detaljerad redogörelse av riskhanteringen i företaget.

Riskhanteringsprocessen

Riskhanteringsprocessen omfattar att identifiera, värdera, hantera, övervaka och rapportera alla väsentliga risker.

Identifiera

På ett enhetligt och systematiskt sätt identifieras och kartläggs risker i enlighet med företagets riskkategorisering. Identifierade risker beskrivs, registreras och kategoriseras. Till samtliga risker kopplas också uppgifter om vilka enheter och vilka bolag som berörs. Alla identifierade risker tilldelas en riskägare och åtgärder tas fram för att hantera och förebygga riskerna.

Värdera

Risker värderas på ett enhetligt sätt och kvantifieras, där så är möjligt, med vedertagna mätmetoder. Risker kan värderas mer eller mindre precist, och beroende på risktyp är värderingen kvantitativ (mätning) eller kvalitativ (bedömning). Trafikljuset, som är Finansinspektionens verktyg för mätning av risker i försäkringsbolag används som metod för att värdera försäkrings-, finansiella risker (marknadsrisker och kreditrisker).

För att beräkna hur mycket kapital företaget behöver enligt Trafikljuset för att täcka sina risker utförs ett antal fördefinierade stressscenarier. De olika scenarierna ger upphov till det totala kapitalkravet (enligt Trafikljuset) på företaget och sätts i relation till företagets tillgängliga kapital.

Hantera

Hanteringen av risker sker med hjälp av regelverk, processer och kontrollaktiviteter. Det är verksamhetens och företagsledningens ansvar att prioritera de åtgärder som planeras.

Övervaka

Övervakning innefattar den dagliga/löpande bevakningen av risker och åtgärder, samt att riskerna ligger inom fastställda limiter. Nödvändiga processer och rutiner skapas för att följa upp riskarbetet. Det är den operativa verksamheten som ansvarar för att åtgärder och risker kontinuerligt övervakas.

Rapportera

Samtliga väsentliga risker rapporteras till styrelse och VD för att ge en allsidig och saklig bild över den totala risksituationen. Rapportering av den aggregerade risksituationen sker genom skriftliga riskrapporter.

Organisation och ansvarsfördelning

För att tydliggöra styrning och ansvar för riskhantering och riskkontroll görs en uppdelning av verksamheten i tre ansvarslinjer.

Den första ansvarslinjen utgörs av enheter i moder- och dotterbolag samt utlagd verksamhet. Dessa ansvarar för att leda verksamheten så att de av styrelsen fastställda målen uppfylls. De äger och hanterar risker, d.v.s. ansvarar för riskhanteringsaktiviteter, uppföljningar samt regelefterlevnad.

Den andra ansvarslinjen utgörs av styrnings- och kontrollfunktioner som ska säkerställa en ändamålsenlig och effektiv riskhantering. Styrnings- och kontrollfunktionerna stödjer och följer upp den första ansvarslinjen utifrån ramverk för intern styrning och kontroll, ansvarar för att ha en övergripande bild av risksituationen i företaget och rapporterar denna till styrelse och VD.

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevision. Internrevisionen granskar och utvärderar, på styrelsens uppdrag, den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhantering.

Solvens 2

Solvens 2 är samlingsnamnet för de nya solvensregler för försäkringsbolag som nu arbetas fram inom EU. Direktivet förväntas träda i kraft 2014 och är avsett att stärka sambandet mellan solvenskrav och risker. Genom ökad riskkontroll skall bolagens styrning stärkas samtidigt som det finns ett tydligt kundperspektiv inbyggt. Solvens 2 är ett led i ett större arbete för att skapa en gemensam europeisk finansmarknad.

Regelverket är uppbyggt av tre pelare.

- Pelare 1 – kvantitativa krav för beräkning av kapitalkrav
- Pelare 2 – kvalitativa krav för regler och översyn (bolagsstyrning)
- Pelare 3 – rapportering och offentlig information

Redan 2009 påbörjades anpassningen till det nya regelverket genom att Folksam styrelser beslutade om ramar och principer för genomförandet. Det konstaterades att både de interna och externa kraven kommer att öka, men att Folksam genom god styrning, riskhantering och regelefterlevnad kommer att kunna leva upp till dessa.

Syftet med Folksams Solvens 2-program är att säkerställa att verksamheten uppfyller de regulatoriska kraven. Ambitionen är att både beslut och implementeringsarbete ska utföras i den del där respektive ansvar kommer att ligga efter programtidens slut.

Programmet fortgår enligt plan. Under 2011 intensifierades arbetet och fokuserades i huvudsak på styrning av verksamheten och rapportering. Inom programmet drivs ett rapporteringsprojekt med uppgift att skapa tillgång till spårbar, korrekt och lättillgänglig grunddata från försäkrings-, ekonomi- och finanssystem.

Dessutom implementeras effektiva rapporteringsprocesser inklusive beräkningar från grunddata fram till färdiga rapporter. I den andra delen av programmet, styrningsdelen, är målet att stärka de kvalitativa egenskaperna i bolagens organisation och regelverk.

Solvens 2 är en modernisering av hela branschen, som är bra för Folksam och våra kunder. Framgångsrika företag är de som bäst hanterar förändringar i omvärlden till sin fördel.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

KONCERNEN	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
RESULTAT					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	9 697	9 125	8 552	8 040	8 328
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	9 362	8 822	8 579	8 133	8 207
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	641	643	626	705	773
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	26	30	107	78	51
Försäkringsersättningar, netto	-7 983	-7 265	-6 747	-5 416	-6 120
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 734	-1 575	-1 608	-1 824	-1 543
Återbäring och rabatter, netto	-9	-1	6	-24	-4
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	-	-38	-1	-1	-2
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	303	616	962	1 651	1 362
Återstående kapitalavkastning	1 457	1 074	1 279	-144	-297
Övrigt	-11	23	13	-4	-14
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	1 749	1 713	2 254	1 503	1 051
(forts.)	2011	2010	2009¹⁾	2008	2007²⁾
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar till verkligt värde	29 225	25 664	24 804	24 885	26 249
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	23 456	21 874	20 769	20 152	20 227
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	7 717	6 861	5 446	5 989	4 594
Efterställda skulder	-	-	1 475	975	975
Uppskjuten skatteskuld	2 462	2 255	1 745	1 172	981
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	-	146	216	357	665
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	-
Totala övervärden	179	146	216	357	665
Totalt konsolideringskapital	10 358	9 267	8 882	8 493	7 215

(forts.)	2011	2010	2009¹⁾	2008	2007²⁾
NYCKELTAL					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	85	82	79	67	75
Driftskostnadsprocent	19	18	19	22	19
Totalkostnadsprocent	104	100	97	89	93
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent ³⁾	3,5	2,2	2,7	4,4	3,7
Totalavkastning, procent	6,9	6,8	8,2	2,2	3,3
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	107	102	104	106	86

- 1) Omräknat med anledning av övergång till full IFRS i koncernredovisningen samt för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.
 - 2) Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.
 - 3) Direktavkastning har omräknats för år 2009 enligt ändningsföreskrift FFFS 2009:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2007-2008 är beräknade enligt då gällande FFFS 2008:26.
- Särskilda redogörelser för tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper lämnas i anslutning till årsredovisningens noter.

Femårsöversikt och nyckeltal, Mkr

MODERFÖRETAGET	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
RESULTAT					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	8 292	7 989	7 607	7 200	7 514
Premieintäkt (efter avgiven återförsäkring)	8 068	7 789	7 704	7 298	7 410
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	608	613	595	668	737
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	25	30	75	50	50
Försäkringsersättningar, netto	-6 909	-6 354	-6 103	-4 817	-5 558
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 467	-1 322	-1 378	-1 594	-1 350
Återbäring och rabatter, netto	-9	-1	6	-24	-4
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)	-	-	-1	-1	-3
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	316	755	898	1 580	1 282
Återstående kapitalavkastning	1 079	999	1 301	-21	-219
Övrigt	-9	-3	-3	-3	-2
Resultat före boksłutsdispositioner och skatt	1 386	1 751	2 196	1 556	1 061
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar till verkligt värde	28 164	25 032	24 058	23 665	25 112
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	21 719	20 302	19 422	18 897	19 051
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 313	2 131	1 920	3 032	2 547
Obeskattade reserver	7 142	5 998	5 189	3 707	2 587
Efterställda skulder	-	-	975	975	975
Uppskjuten skatteskuld	606	546	315	150	201
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncern- och intresseföretag	179	146	216	359	667
Totala övervärden	179	146	216	359	667

(forts.)	2011	2010	2009 ¹⁾	2008	2007 ²⁾
Totalt konsolideringskapital	10 240	8 821	8 615	8 223	6 977
Kapitalbas	9 989	8 548	7 838	7 346	6 052
Erforderlig solvensmarginal	1 404	1 296	1 263	1 322	1 429
Gruppbaserad kapitalbas	10 065	8 607	7 971	7 471	6 181
Gruppbaserad solvensmarginal	1 655	1 509	1 443	1 487	1 592
NYCKELTAL					
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	86	82	79	66	75
Driftskostnadsprocent	18	17	18	22	18
Totalkostnadsprocent	104	99	97	88	93
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent ³⁾	3,2	2,3	3,0	4,9	3,9
Totalavkastning, procent	6,9	6,7	8,1	2,5	3,5
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	123	110	113	114	92

- 1) Omräknat med anledning av ändrad redovisningsprincip för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.
- 2) Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar.
- 3) Direktavkastning har omräknats för år 2009 enligt ändringsföreskrift FFFS 2009:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2007-2008 är beräknade enligt då gällande FFFS 2008:26.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Folksam Liv, Folksam Sak samt KPA investerade vid två tillfällen under året i förnybar energi. I februari förvärvades Gnosjö Energi AB. Investeringen omfattar fyra landbaserade vindkraftverk i Kulltorp, Småland. Verken har varit i drift sedan 2009 och har en total effekt om 10 megawatt och beräknas kunna värma 1 000 småhus. Ett halvår senare i augusti blev Folksam tillsammans med Wallenberg-stiftelserna och Proventus ägare till en tredjedel var i vindkraftbolaget PWP AB. Bolaget äger sex landbaserade vindkraftparker som kan producera 0,26 Twh el årligen. Elproduktionen från de 47 vindkraftverken som är i drift kan värma cirka 13 000 eluppvärmda småhus.

Med syfte att än mer fokusera på sparande i försäkring sålde Folksam Sak 100 procent av värdepappersbolaget Folksam Spar till den oberoende investeringskonsulten Indecap. Folksam Spar omfattar cirka 22 500 kunder med ett individuellt pensionssparande. Samtidigt inledde Folksam ett långsiktigt strategiskt samarbete med Indecap genom att köpa 20 procent av bolaget. Indecap är en investeringskonsult i fonder som erbjuder förvaltning inom till exempel Premiepensionssparande. Bolaget förvaltar ca 7 500 miljoner kronor.

Folksam blev som första försäkringsbolag i slutet av 2011 certifierade enligt en av världens tuffaste miljömärkningar, Naturskyddsföreningens Bra Miljöval. Certifiering avser Folksam Sak och produkterna bil- och småhusförsäkring.

Folksam Liv och Sak tillträdde till investeringen i FIH skedde den 6 januari 2011. Investeringen i konsortiestrukturen skedde genom Folksam Cruise Holding AB vilket ägs till 75 procent av Folksam Liv och 25 procent av Folksam Sak. Bolagen träffade avtal om att utöva gemensamt inflytande och inom konsortiet träffades avtal om att ägarna gemensamt ska besluta om väsentliga frågor. Investeringen redovisas som ett intresseföretag.

Händelser efter balansdagen

Folksams kundundersökningar visar att kunderna helst vill göra sina försäkringsärenden via telefon och internet. Samtidigt efterfrågar allt färre kunder ett besök på kontoret. Folksam gör nu en ny strategisk satsning på telefon- och rådgivningskontor, samtidigt som skadeexperter och vår skadeadministration koncentreras till färre orter. Den nya organisationen ska vara på plats vid årsskiftet 2014/2015 och ingen medarbetare kommer att varslas om uppsägning.

I slutet av januari 2012 avtalade Folksam Sak om att förvärva 51 procent av aktierna i Aktia Skadeförsäkring Ab genom en överenskommelse med Aktia ABP i Finland. Investeringen i Aktia Skadeförsäkring Ab är ett första expansivt steg och ett viktigt led i Folksams strategi för den nordiska försäkringsmarknaden. Aktia Skadeförsäkring Ab omsätter ca 70 miljoner euro och är huvudsakligen verksam inom kustområdet i Finland. Köpeskillingen är 24 miljoner euro.

Folksam Sak tillträdde aktierna i Indecap AB samt avyttrade aktierna i Folksam Spar AB enligt tidigare överenskommelse per den 1 februari 2012.

Framtida utveckling

Folksam Sakkoncernen har den svenska marknaden som bas och har en strategi för utveckling på den nordiska marknaden där förvärvet av Aktia Skadeförsäkring Ab i Finland med verksamhet inom hushålls- och företagsmarknad samt med distribution genom bankassurans är ett viktigt steg. Styrelsen har lagt fast en strategi för att öka marknadsandelen inom sakförsäkring genom fortsatt fokus på helkundserbjudanden med bil- och boendeförsäkring som bas. Folksam har en god utveckling på hushållsmarknaden och ser goda förutsättningar att fortsätta stärka sin ställning genom såväl den egna distributionen som genom samarbeten och partnerskap. Företagsaffären är under fortsatt utveckling.

Det fokus Folksam Sak under året ägnat skadekostnadsutveckling och erbjudandeutveckling förväntas fortsätta de kommande åren.

Folksam har en god finansiell ställning och i takt med att konsolideringskapitalet växer kommer kunderna att få del av återbäring.

Förändringstakten i omvärlden, framförallt inom regelområdet har ökat. Folksam står liksom branschen i övrigt inför anpassning till de stora regelförändringar som pågår, exempelvis Solvens 2. Ytterligare en aktuell fråga för branschen är anpassning till könsneutrala premier.

Förslag till vinstdisposition

Till stämmans förfogande står:

Balanserad vinst	2 131 104 539,22
Årets vinst	181 602 969,57
	2 312 707 508,79

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen 2 312 707 508,79 kronor balanseras i ny räkning.

Beträffande bolagets verksamhet i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar för koncernen och moderföretaget jämte därtill hörande noter.

RESULTATRÄKNING

Koncernen, Mkr		2011	2010
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	Not 3	9 743	9 174
Premier för avgiven återförsäkring	Not 3	– 46	– 49
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		– 335	– 303
		9 362	8 822
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	Not 4	641	643
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)		26	30
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Not 5			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring		– 7 562	– 6 645
Återförsäkrares andel		818	181
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		– 417	– 628
Återförsäkrares andel		– 822	– 173
		– 7 983	– 7 265
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		– 9	– 1
Driftskostnader	Not 6	– 1 734	– 1 575
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		–	– 38
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		303	616

Koncernen, Mkr		2011	2010
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat			
		303	616
Kapitalavkastning, intäkter	Not 7, 11	1 851	899
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Not 8, 11	908	1 305
Kapitalavkastning, kostnader	Not 9, 11	– 247	– 148
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Not 10, 11	– 705	– 339
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		– 641	– 643
Övriga intäkter		0	0
Övriga kostnader		– 10	– 3
Rörelseresultat i andra företag än försäkringsbolag		– 1	5
Andel i intresseföretags resultat		291	21
Resultat före skatt		1 749	1 712
Skatt på årets resultat			
	Not 13	– 393	– 427
ÅRETS RESULTAT FRÅN KVARVARANDE VERKSAMHETER		1 356	1 286
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		1 356	1 286

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Koncernen, Mkr		2011	2010
ÅRETS RESULTAT		1 356	1 286
Övrigt totalresultat			
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt			
		– 676	335
Andel av intresseföretags övrigt totalresultat			
		–	–
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet			
		– 6	– 118
Inkomstskatt på poster redovisade som övrigt totalresultat			
	Not 13	178	– 87
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		– 504	130
ÅRETS TOTALRESULTAT		852	1 416
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		852	1 416

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR

Koncernen, Mkr

		2011-12-31	2010-12-31
Immateriella tillgångar	Not 14		
Goodwill		30	29
Andra immateriella tillgångar		170	170
		200	199
Placeringstillgångar			
Förvaltningsfastigheter	Not 15	715	613
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 17	1 133	830
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	Not 18	151	-
		1 999	1 443
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	Not 19, 27	4 169	4 975
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Not 20, 27	22 440	18 706
Övriga lån	Not 21, 27	168	168
Derivat	Not 22, 27	53	19
Övriga finansiella placeringstillgångar	Not 23, 27	218	206
		27 048	24 074
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		-	1
Summa placeringstillgångar		29 047	25 518

TILLGÅNGAR

Koncernen, Mkr

		2011-12-31	2010-12-31
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	Not 33	69	891
		69	891
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	Not 24	2 754	2 601
Fordringar avseende återförsäkring	Not 25	40	188
Aktuell skattefordran		84	86
Övriga fordringar	Not 26	630	411
Pensioner och liknande förpliktelse	Not 35	-	170
		3 508	3 456
Andra tillgångar			
Likvida medel		1 272	1 656
Materiella anläggningstillgångar	Not 28	470	480
		1 742	2 136
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	Not 27	392	288
Förutbetalda anskaffningskostnader	Not 29	331	319
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 30	134	139
		857	746
SUMMA TILLGÅNGAR		35 423	32 946

BALANSRÄKNING (forts.)

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Koncernen, Mkr		2011-12-31	2010-12-31
Eget kapital som kan hänföras till försäkringstagarna			
Omräkningsreserv	Not 31	- 12	- 6
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		7 729	6 867
		7 717	6 861
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	Not 32	5 136	4 801
Oreglerade skador	Not 33	18 379	17 963
Återbäring och rabatter	Not 34	10	1
		23 525	22 765
Skulder			
Pensioner och liknande förpliktelser	Not 35	335	-
Uppskjuten skatteskuld	Not 36	2 462	2 260
Skulder avseende direkt försäkring	Not 37	159	2
Skulder avseende återförsäkring	Not 38	1	1
Skulder till kreditinstitut	Not 39, 27	4	4
Derivat	Not 40, 27	24	3
Övriga skulder	Not 41, 27	594	461
		3 579	2 731
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 42, 27	602	589
		602	589
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		35 423	32 946

Upplysning om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 45, 46 och 47.

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Koncernen, Mkr	EGET KAPITAL HÄNFÖRLIGT TILL FÖRSÄKRINGSTAGARNA ¹⁾			TOTALT	
	Omräknings- reserv ²⁾	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat ³⁾	Eget kapital hänförlig till försäkringstagarna	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Ingående balans 2011-01-01 enligt faställd balansräkning	112	5 333	5 445	–	5 445
Justerad ingående balans 2011-01-01	112	5 333	5 445	–	5 445
Årets resultat	–	1 286	1 286	–	1 286
Årets övrigt totalresultat	– 118	248	130	–	130
Årets totalresultat	– 118	1 534	1 416	–	1 416
Utgående balans 2011-12-31	– 6	6 867	6 861	–	6 861
Förändring i intresseföretags eget kapital	–	4	4	–	4
Årets resultat	–	1 356	1 356	–	1 356
Årets övrigt totalresultat	– 6	– 498	– 504	–	– 504
Årets totalresultat	– 6	858	852	–	852
Utgående balans 2011-12-31	– 12	7 729	7 717	–	7 717

1) Omräknat med anledning av övergång till full IFRS i koncernredovisningen samt för avsättning till pensioner och liknande förpliktelser. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

2) Omräknat med anledning av ändrad värderingsprincip för försäkringstekniska avsättningar som inte klassificerats som tjänstepensionsförsäkringar. Tidigare år är inte omräknade avseende denna principförändring.

3) Direktavkastning har omräknats för år 2010 enligt ändningsföreskrift FFFS 2010:12. Redovisade nyckeltal avseende direktavkastning för åren 2007-2008 är beräknade enligt då gällande FFFS 2008:26.

Särskilda redogörelser för tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper lämnas i anslutning till årsredovisningens noter.

KASSAFLÖDESANALYS

Koncernen, Mkr	2011	2010
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat före skatt ¹⁾	1 749	1 713
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	1 158	835
Betald skatt	- 7	- 26
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	2 900	2 522
Förändring av övriga rörelsefordringar	- 1 012	- 866
Förändring av övriga rörelseskulder	172	102
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	2 060	1 758
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	- 2 196	- 272
Förändring av placeringstillgångar som inte används direkt i rörelsen		
Förändring av intresseföretag ⁴⁾	- 165	- 26
Förändring av övriga placeringstillgångar ⁵⁾	- 1	- 1
Förändring av materiella och immateriella tillgångar ⁶⁾	- 77	- 145
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	- 2 439	- 444
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Återbetalning av efterställda skulder	-	- 1 475
Ränta på efterställda skulder	-	- 88
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	-	- 1 563
ÅRETS KASSAFLÖDE	- 379	- 249
Likvida medel vid årets början ⁷⁾	1 655	1 904
Kursdifferens i likvida medel	- 18	-
Likvida medel vid årets slut ⁷⁾	1 258	1 655
Årets kassaflöde	- 379	- 249
¹⁾ Betalda och erhållna räntor och utdelningar		
Under perioden betald ränta	- 62	- 122
Under perioden erhållen ränta	726	758
Under perioden erhållen utdelning	152	43
Summa betalda och erhållna räntor och utdelningar	816	679
²⁾ Poster som inte ingår i kassaflödet		
Nedskrivningar	- 36	4
Avskrivningar	105	157
Icke utdelad resultatandel i intressebolag	- 291	- 21
Realiserad vinst (-)/förlust (+)	- 630	- 202
Orealiserad vinst (-)/förlust (+)	- 221	- 970
Valutakursvinst (-)/förlust (+)	- 119	23

Årsredovisning 2011
Folksam ömsesidig sakförsäkring
Organisationsnummer 502006-1619

Koncernen, Mkr	2011	2010
²⁾ Poster som inte ingår i kassaflödet (forts.)		
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	139	169
Förändring av avsättningar avseende försäkringsavtal	1 582	1 105
Förändring av avsättning pensionsförpliktelser	-42	15
Förändring av premiefordran	671	555
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	1 158	835
³⁾ Förändring av placeringstillgångar		
Investering i placeringstillgångar	-14 115	-14 980
Försäljning av placeringstillgångar	11 919	14 708
Summa förändring av placeringstillgångar	-2 196	-272
⁴⁾ Nettoinvestering i intresseföretag		
Investering i intresseföretag	- 165	- 26
Försäljning av intresseföretag	-	-
Summa nettoinvestering i intresseföretag	- 165	- 26
⁵⁾ Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar		
Investering i övriga placeringstillgångar	- 1	- 1
Försäljning av övriga placeringstillgångar	-	-
Summa nettoinvestering i övriga placeringstillgångar	- 1	- 1
⁶⁾ Nettoinvestering i materiella och immateriella tillgångar		
Investering i materiella och immateriella tillgångar	- 94	- 146
Försäljning av materiella och immateriella tillgångar	17	1
Summa nettoinvestering i materiella och immateriella tillgångar	- 77	- 145
⁷⁾ Delkomponenter som ingår i likvida medel		
Kassa och banktillgodohavanden	1 272	1 656
Kortfristiga placeringar jämförda med likvida medel	- 14	-
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	1 258	1 656

Som kortfristiga placeringar har klassificerats ej likviderade affärer avseende aktier och obligationer vilka likvidregleras i nära anslutning till affärsdagen.

Ej tillgängliga likvida medel	2011	2010
Valutarestriktioner	-	-
Andra legala restriktioner	55	-
Summa ej tillgängliga likvida medel	55	-

RESULTATRÄKNING

Moderföretaget, Mkr		2011	2010
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGS RÖRELSEN			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	Not 3	8 330	8 031
Premier för avgiven återförsäkring	Not 3	- 38	- 42
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		- 224	- 200
		8 068	7 789
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	Not 4	608	613
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)		25	30
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	Not 5		
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring		- 6 527	- 5 851
Återförsäkrares andel		801	175
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		- 376	- 492
Återförsäkrares andel		- 807	- 186
		- 6 909	- 6 354
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		- 9	- 1
Driftskostnader	Not 6	- 1 467	- 1 322
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		316	755

Moderföretaget, Mkr		2011	2010
ICKE- TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		316	755
Kapitalavkastning, intäkter	Not 7, 11	1 622	834
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Not 8, 11	877	1 284
Kapitalavkastning, kostnader	Not 9, 11	- 129	- 197
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Not 10, 11	- 683	- 308
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		- 608	- 614
Övriga intäkter		1	-
Övriga kostnader		- 10	- 3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		1 386	1 751
Bokslutsdispositioner	Not 12	- 1 144	- 809
Resultat före skatt		242	942
Skatt på årets resultat	Not 13	- 60	- 231
ÅRETS RESULTAT		182	711

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Moderföretaget, Mkr	2011	2010
Årets resultat	182	711
Övrigt totalresultat för året	-	
ÅRETS TOTALRESULTAT	182	711

RESULTATANALYS

Moderföretaget, Mkr	Sjuk- & olycks- fallsförsäkring	Hem och villa	Företag och Fastighet	Motorfordon	Trafik	Sjöfart, luftfart och transport
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)						
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	1 452	2 794	287	2 248	942	3
Premier för avgiven återförsäkring	- 3	- 16	- 11	- 3	- 3	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	44	- 128	- 19	- 136	39	-
	1 493	2 650	257	2 109	978	3
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	224	54	4	16	300	-
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	3	8	1	7	5	-
Försäkringssersättningar (efter avgiven återförsäkring)						
Utbetalda försäkringssersättningar						
Före avgiven återförsäkring	- 1 198	- 2 226	- 123	- 1 471	- 1 059	- 1
Återförsäkrars andel	1	26	-	-	772	-
Förändring i Avsättning för oreglerade skador						
Före avgiven återförsäkring	15	37	- 34	- 22	- 401	- 1
Återförsäkrars andel	- 1	- 19	10	-	- 797	-
	- 1 183	- 2 182	- 147	- 1 493	- 1 485	- 2
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	- 9	-	-	-	-	-
Driftskostnader	- 195	- 499	- 67	- 366	- 260	- 1
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	333	31	48	273	- 462	-
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	83	- 18	48	- 30	113	-
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	- 394	- 1 899	- 79	- 1 320	- 468	- 1
Oreglerade skador	- 6 292	- 1 414	- 221	- 265	- 8 956	- 2
Återbäring och rabatter	- 10	-	-	-	-	-
	- 6 696	- 3 313	- 300	- 1 585	- 9 424	- 3
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar						
Oreglerade skador	-	7	10	-	46	-
	-	7	10	-	46	-

RESULTATANALYS (forts.)

Moderföretaget, Mkr	Kredit och borgen	Husdjur	Övriga grenar	Total försäkring av svenska risker	Mottagen återförsäkring	Totalt
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)						
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	-	468	132	8 326	5	8 331
Premier för avgiven återförsäkring	-	- 2	-	- 38	-	- 38
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	- 16	- 9	- 225	-	- 225
Återförsäkrarens andel av förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	-	-	-	-	-
	-	450	123	8 063	5	8 068
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-	6	4	608	-	608
Övriga tekniska intäkter (efter avgiven återförsäkring)	-	1	-	25	-	25
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)						
Utbetalda försäkringsärsättningar						
Före avgiven återförsäkring	-	- 329	- 108	- 6 515	- 12	- 6 527
Återförsäkrarens andel	-	-	-	799	2	801
Förändring i Avsättning för oreglerade skador						
Före avgiven återförsäkring	-	4	21	- 381	5	- 376
Återförsäkrarens andel	-	-	-	- 807	-	- 807
	-	- 325	- 87	- 6 904	- 5	- 6 909
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-	-	-	- 9	-	- 9
Driftskostnader	-	- 73	- 6	- 1 467	-	- 1 467
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-	59	34	316	-	316
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	-	11	24	231	-	231
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	- 215	- 61	- 4 437	-	- 4 437
Oreglerade skador	-	- 80	- 105	- 17 335	-	- 17 335
Återbäring och rabatter	-	-	-	- 10	-	- 10
	-	- 295	- 166	- 21 782	-	- 21 782
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar						
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	-	-	-	-	-	-
Oreglerade skador	-	-	-	63	-	63
	-	-	-	63	-	63

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR

Moderföretaget, Mkr		2011-12-31	2010-12-31
Immateriella tillgångar Not 14			
Andra immateriella tillgångar		168	163
		168	163
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	Not 15	1 133	999
Placeringar i koncern- och intresseföretag			
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 16	1 405	1 403
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 17	47	33
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	Not 18	151	–
		1 603	1 436
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	Not 19,27	4 003	4 769
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Not 20,27	20 807	17 288
Övriga lån	Not 21,27	168	168
Derivat	Not 22,27	52	19
Övriga finansiella placeringstillgångar	Not 23,27	218	206
		25 248	22 450
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		–	1
Summa placeringstillgångar		27 984	24 886

TILLGÅNGAR

Moderföretaget, Mkr		2011-12-31	2010-12-31
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	Not 33	63	870
		63	870
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	Not 24	2 197	2 130
Fordringar avseende återförsäkring	Not 25	35	184
Aktuell skattefordran		84	84
Övriga fordringar	Not 26	633	415
		2 949	2 813
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	Not 28	51	92
Kassa och bank		1 067	1 496
		1 118	1 588
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	Not 27	366	270
Förutbetalda anskaffningskostnader	Not 29	263	257
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 30	134	139
		763	666
SUMMA TILLGÅNGAR		33 045	30 986

BALANSRÄKNING (forts.)

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Moderföretaget, Mkr		2011-12-31	2010-12-31
Eget kapital	Not 31		
Andra fonder			
Reservfond		-	-
Balanserat resultat		2 131	1 420
Årets resultat		182	711
		2 313	2 131
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv		7 142	5 998
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	Not 32	4 437	4 213
Oreglerade skador	Not 33	17 335	16 958
Återbäring och rabatter	Not 34	10	1
		21 782	21 172
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	Not 35	97	97
Uppskjuten skatteskuld	Not 36	606	546
		703	643
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	Not 37	107	1
Skulder avseende återförsäkring	Not 38	1	1
Derivat	Not 40,27	24	3
Övriga skulder	Not 41,27	523	526
		655	531

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Moderföretaget, Mkr		2011-12-31	2010-12-31
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 42,27	450	511
		450	511
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		33 045	30 986
STÄLLDA PANTER	Not 45	28 405	25 200
ANSVARSFÖRBINDELSER	Not 46	3	3
ÅTAGANDEN	Not 47	76	448

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Moderföretaget, Mkr	BUNDET EGET KAPITAL		FRITT EGET KAPITAL		Totalt eget kapital
	Garantikapital	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående balans 2010-01-01	500	–	914	506	1 920
Vinstdisposition	–	–	506	– 506	–
Återbetalning av garantikapital	– 500	–		–	– 500
Årets resultat	–	–	–	711	711
Årets övrigt totalresultat	–	–	–	–	–
Årets totalresultat	–	–	–	711	711
Utgående balans 2010-12-31	–	–	1 420	711	2 131
Ingående balans 2011-01-01	–	–	1 420	711	2 131
Vinstdisposition	–	–	711	– 711	–
Årets resultat	–	–	–	182	182
Årets övrigt totalresultat	–	–	–	–	–
Årets totalresultat	–	–	–	182	182
Utgående balans 2011-12-31	–	–	2 131	182	2 313

I Not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

KASSAFLÖDESANALYS

Moderföretaget, Mkr	2011	2010
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Resultat före bokslutsdispositioner ¹⁾	1 386	1 751
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	1 252	540
Betald skatt	–	– 26
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	2 638	2 265
Förändring av övriga rörelsefordringar	– 779	– 691
Förändring av övriga rörelseskulder	138	69
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	1 997	1 643
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	– 2 070	– 221
Förändring av placeringstillgångar som inte används direkt i rörelsen		
Nettoinvestering i intresseföretag ⁴⁾	– 165	– 26
Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar ⁵⁾	– 1	– 1
Förändring av materiella och immateriella tillgångar ⁶⁾	– 77	– 145
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	– 2 313	– 393
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Koncernbidrag, netto ⁷⁾	– 106	85
Återbetalt garantikapital	–	– 500
Amortering av förlagslån	–	– 975
Ränta på garantikapital och efterställda skulder	–	– 86
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	– 106	– 1476
ÅRETS KASSAFLÖDE	– 422	– 226
Likvida medel vid årets början ⁸⁾	1 496	1 722
Kursdifferens i likvida medel	– 19	–
Likvida medel vid årets slut ⁸⁾	1 055	1 496
Årets kassaflöde	– 422	– 226

Moderföretaget, Mkr	2011	2010
^{1) Betalda och erhållna räntor och utdelningar}		
Under perioden betald ränta	– 61	– 121
Under perioden erhållen ränta	694	694
Under perioden erhållen utdelning	152	43
Summa betalda och erhållna räntor och utdelningar	785	616
^{2) Poster som inte ingår i kassaflödet}		
Nedskrivningar	10	53
Avskrivningar	99	144
Realiserad vinst (–)/förlust (+)	– 610	– 185
Orealiserad vinst (–)/förlust (+)	– 212	– 976
Valutakursvinst (–)/förlust (+)	– 119	23
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	130	157
Förändring av avsättningar avseende försäkringsavtal	1 417	879
Förändring av premiefordran	–	– 23
Förändring avsättning pensioner och liknande förpliktelser	537	468
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	1 252	540
^{3) Förändring av placeringstillgångar}		
Investering i placeringstillgångar	– 12 610	– 14 846
Försäljning av placeringstillgångar	10 540	14 626
Summa förändring av placeringstillgångar	– 2070	– 221
^{4) Nettoinvestering i intresseföretag}		
Investering i intresseföretag	– 165	– 26
Försäljning av intresseföretag	–	–
Summa nettoinvestering i intresseföretag	– 165	– 26

KASSAFLÖDESANALYS (forts.)

Moderföretaget, Mkr	2011	2010
⁵⁾ Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar		
Investering i övriga placeringstillgångar	- 1	- 1
Försäljning av övriga placeringstillgångar	-	-
Summa nettoinvestering i övriga placeringstillgångar	- 1	- 1
⁶⁾ Nettoinvestering i materiella och immateriella tillgångar		
Investering i materiella och immateriella tillgångar	- 94	- 146
Försäljning av materiella och immateriella tillgångar	17	1
Summa nettoinvestering i materiella och immateriella tillgångar	- 77	- 145
⁷⁾ Koncernbidrag, netto		
Erhållna koncernbidrag	8	85
Lämnade koncernbidrag	- 114	-
Summa koncernbidrag, netto	- 106	85
⁸⁾ Delkomponenter som ingår i likvida medel		
Kassa och banktillgodohavanden	1 067	1 496
Kortfristiga placeringar jämställda med likvida medel	- 12	-
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	1 055	1 496

Som kortfristiga placeringar har klassificerats ej likviderade affärer avseende aktier och obligationer vilka likvidregleras i nära anslutning till affärsdagen.

Ej tillgängliga likvida medel	2011	2010
Andra legala restriktioner	55	-
Summa ej tillgängliga likvida medel	55	-

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2011 och avser räkenskapsåret 2011 för Folksam ömsesidig sakförsäkring som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm och organisationsnumret är 502006-1619. Folksam Sak bedriver skadeförsäkringsverksamhet.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) och antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1, Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Även tillämpliga delar i FFFS 2008:26 och dess ändringsföreskrifter samt årsredovisningslagen för försäkringsföretag tillämpas i koncernredovisningen.

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om Moderföretagets redovisningsprinciper.

Förutsättningar vid upprättande av Folksam Saks finansiella rapporter

Folksam Saks funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument och finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Även fastigheter värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. I not 50 beskrivs bedömningar och uppskattningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Eventuellt överskott eller underskott i avsättningen för oreglerade skador, exklusive innevarande skadeår, redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har, med undantag för åren 2007–2008 i femårsöversikten, tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 29 mars 2012. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på stämman den 19 april 2012.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga fr.o.m. räkenskapsår 2012 och framåt planeras inte att förtidstillämpas.

Nedan beskrivs förväntade effekter på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS förväntas få på företagets finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka Folksam Saks finansiella rapporter.

IFRS 9 Financial Instruments avses ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering senast från och med 2015. IASB har publicerat den första av tre delar som kommer att utgöra den slutliga IFRS 9. Denna första del behandlar klassificering och värdering av finansiella tillgångar. De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av två kategorier, där värdering sker till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde används för instrument som innehåller i en affärsmodell vars mål är att er hålla de kontraktuella kassaflödena; vilka ska utgöra betalningar av kapitalbelopp och ränta på kapitalbeloppet vid specificerade datum. Övriga finansiella tillgångar redovisas till verkligt värde och möjligheten att tillämpa 'fair value option' som i IAS 39 behålls. Förändringar i verkligt värde ska redovisas i resultatet, med undantag för värdeförändringar på egetkapitalinstrument som inte innehåller för handel och för vilka initialt val görs att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Värdeförändringar på derivat i säkringsredovisning påverkas inte av denna del av IFRS 9, utan redovisas tillsvidare i enlighet med IAS 39. I avvaktan på att alla delar av standarden blir färdiga har Folksam Sak ännu inte utvärderat effekterna av den nya standarden.

Företaget har inte beslutat om de nya principerna ska börja tillämpas i förtid eller från och med den 1 januari 2015.

IFRS 13 Fair Value Measurement: En ny enhetlig standard för mätning av verkligt värde samt förbättrade upplysningskrav. Standarden ska tillämpas framåtriktat på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare. Folksam Sak har ännu inte gjort någon utvärdering om IFRS 13 kommer att medföra någon ändring i de metoder som idag tillämpas för värdering till verkligt värde.

Ändringar i IFRS 7 Finansiella instrument: Nya upplysningskrav för överförda finansiella tillgångar. Ändringen ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 juli 2011 eller senare. Jämförelseupplysningar behöver inte lämnas.

Övriga ändrade standarder med framtida tillämpning (ännu ej godkända av EU) har i korta drag följande innebörder:

Ändringar av IAS 12 Inkomstskatter avseende värdering av skatt för förvaltningsfastigheter: Ändringen innebär en presumtion att förvaltningsfastigheter, som värderas till verkligt värde, kommer att realiseras genom försäljning. Enligt denna ansats ska uppskjuten skatt normalt värderas baserat på den skattesats som gäller vid försäljning av fastigheten. Ändringen ska tillämpas från och med räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2012.

IFRS 10 Consolidated Financial Statements: Ny standard för koncernredovisning. Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare med retroaktiv tillämpning. Tidigare tillämpning är tillåten.

IFRS 11 Joint Arrangements: Ny standard för redovisning av joint ventures och joint operations. Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare.

IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities: Ny standard för upplysningar för alla typer av investeringar i andra företag. Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare med retroaktiv tillämpning.

Ändrad IAS 27 Separata finansiella rapporter: Den ändrade standarden inkluderar endast regler för juridiska enheter. I huvudsak är det inga förändringar avseende redovisning och upplysningar för separata finansiella rapporter. Redovisning av intresseföretag och joint venture har inkluderats i IAS 27. Ändringarna ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare.

Ändrad IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint venture: Den ändrade standarden överensstämmer i huvudsak med tidigare IAS 28. Ändringarna avser hur redovisning ska göras vid när förändringar i innehav ändras och betydande eller gemensamt bestämmande inflytande upphör eller inte. Ändringen ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare.

Ändrad IAS 1 Utformning av finansiella rapporter (Presentation av övrigt totalresultat): Ändringen avser hur poster inom övrigt totalresultat ska presenteras. Posterna ska delas upp i två kategorier; dels poster som kommer att omklassificeras till årets resultat, dels poster som inte kommer att omklassificeras. Poster som kommer att omklassificeras är omräkningsdifferenser. Poster som inte omklassificeras är aktuariella vinster och förluster. Ändringen ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas fr o m 1 juli 2012 med retroaktiv verkan.

Ändrad IAS 19 Ersättningar till anställda: Ändringen innebär att den s k "korridor-metoden" försvinner. Aktuariella vinster och förluster ska redovisas i övrigt totalresultat. Avkastning som beräknas på förvaltningstillgångar ska basera sig på diskonteringsräntan som används vid beräkning av pensionsförpliktelsen. Skillnad mellan verklig och beräknad avkastning avseende förvaltningstillgångar ska redovisas i övrigt totalresultat. Ändringarna ska tillämpas på räkenskapsår som inleds den 1 januari 2013 eller senare med retroaktiv tillämpning.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Folksam Sak konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag beaktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser. Denna typ av regleringar redovisas i resultatet.

Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

I de fall dotterbolagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper.

Från och med förvärvstidpunkten inkluderas i koncernredovisningen det förvärvade företagets intäkter och kostnader, identifierbara tillgångar och skulder liksom eventuell uppkommen goodwill eller negativ goodwill. Avyttrade företag inkluderas i koncernredovisningen för tiden fram till tidpunkten för avyttring.

Avyttringar som leder till att bestämmande inflytande förloras men där det finns ett kvarstående innehav värderas detta innehav till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat.

Intresseföretag

Aktieinnehav i vilka Folksam har lägst 20 och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande över den driftsmässiga eller finansiella styrningen, redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden bygger på att det

bokförda värdet av aktier i intresseföretag förändras med den årliga resultatandelen. Motsvarande belopp redovisas i resultaträkningen under "Andel i intresseföretags resultat" i det icke-tekniska resultatet. Redovisade vinstandelar är ej att betrakta som disponibla för ägarkoncernen och därför sker en omföring till kapitalandelsfonden.

Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer inkluderas i anskaffningsvärdet. När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Folksam Saks funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden "Kapitalavkastning, intäkter" respektive "Kapitalavkastning, kostnader".

Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till

svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de valutakurser som förelegat vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital i en omräkningsreserv.

Försäkringsavtal

Redovisning av verksamhet som redovisas som försäkringsverksamhet

Folksam Sak har klassificerat alla avtal utifrån den försäkringsrisk de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för bolaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. Bolaget har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken är minst fem procent. Samtliga avtal har klassificerats som försäkringsavtal.

Verksamhet som redovisas som försäkringsverksamhet redovisas enligt IFRS 4.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring och mottagen återförsäkring som inbetalts eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Som premieinkomst redovisas också premier för försäkringsperioder som påbörjas först efter räkenskapsårets utgång, om de enligt avtal förfaller till betalning under räkenskapsåret.

Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för sedvanliga kundrabatter.

Förnyelsepremier som inte är bekräftade av försäkringstagaren samt premier för nytecknade försäkringsavtal räknas in med de belopp som de beräknas inflyta med. Annullationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt. Tilläggspremier räknas in med de belopp som de beräknas inflyta med. Premieinkomst redovisas exklusive skatter och andra offentliga avgifter som belastar försäkringspremien.

Premieintäkten motsvarar den del av premieinkomsten som är intjänad. Ej intjänad premie avsätts till Avsättning för ej intjänade premier.

Utbetalda försäkringssättningar

Som utbetalda försäkringssättningar redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkrings-skador, oberoende av när skadan inträffat.

Försäkringstekniska avsättningar

De försäkringstekniska avsättningarna utgörs av

- avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker
- avsättning för oreglerade skador, inklusive skaderegleringskostnader

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier utgör värdet av bolagets samlade ansvarighet för löpande försäkringar. Beräkningarna av avsättningarna har gjorts enligt vedertagen metodik innebärande att man beaktar hur stor del av premien för varje enskild försäkring som hänför sig till tiden efter redovisningsperioden.

I grenar där premienivån har bedömts som otillräcklig ska den enligt ovan beräknade avsättningen för ej intjänade premier för vid redovisningsperiodens slut gällande försäkringar förstärkas med en avsättning för kvardröjande risker avseende perioden fram till nästa förfallodag. En sådan avsättning har gjorts inom grenarna Företag, Sjukförsäkring och Inkomstförsäkring.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för kända men oreglerade skador har gjorts till sitt kända belopp med tillägg för beräknade återstående utbetalningskostnader samt beräknade återstående skaderegleringskostnader.

Avsättning för okända skador avseende såväl utbetalningskostnader som skaderegleringskostnader har skett med hänsyn till erfarenhet av för varje tidpunkt inträffade men i efterhand rapporterade försäkringsfall.

De metoder som används för person- och egendomsförsäkring är chain-ladder och Bornhuetter-Ferguson. Bägge metoder är vedertagna aktuariella metoder som är väl kontrollerade och accepterade. Chain-ladder ger bäst resultat för försäkringsgrenar med ett stabilt utbetalningsflöde, det vill säga att de kommande årens utbetalningar antas ske i samma takt som föregående års utbetalningar. För försäkringsgrenar där den historiska utvecklingen inte är tillräcklig eller instabil används Bornhuetter-Ferguson metoden. Den använder en kombination av chain-ladder och en uppskattad totalkostnad, till exempel baserad på marknadsdata eller riskpremieutveckling. Bornhuetter-Ferguson används framförallt för färsk skadeår och för försäkringsgrenar med betydande inslag av personskador. Oavsett metod finns dock ett naturligt inslag av osäkerhet beroende på ändrade förutsättningar inom och utom bolaget över tiden, samt rent slumpmässiga svängningar.

För försäkringsgrenar där skadorna tar lång tid att slutreglera görs explicita antaganden om den framtida inflationsnivån för den aktuella grenen. För skador kopplade till prisbasbeloppets utveckling antas en skadeinflation på 2 (2) procent och för skador kopplade till löneinflationen antas en skadeinflation på 3 (3) procent.

Utöver avsättningen för kommande skadeutbetalningar görs även avsättning för återstående skaderegleringskostnader. Denna avsättning baseras på erfarenheter från tidigare års skaderegleringskostnader och en uppskattning av den totalt utestående mängden skador som återstår att reglera.

För skadelivräntor och sjukräntor beräknas avsättningarna med livaktuariella metoder. Detta innebär att man för skadelivräntor gör antagande om

- förväntad dödlighet; branschgemensamma antagande om förväntad dödlighet uppdelat på kön och ålder.
- kommande värdesäkring; styrs av lagen av ändring i skadeståndslivräntor.
- diskonteringsränta. Räntesatsen väljs i enlighet med gällande FFFS 2011:22.
- driftkostnadsbelastning.

För sjukförsäkring baseras beräkningen på antagande om

- sannolikheten för insjuknande/tillfrisknande.
- diskonteringsränta. Räntesatsen väljs i enlighet med gällande FFFS 2011:22.
- driftkostnadsbelastning.

Med undantag för vissa typer av ersättningar inom sjuk- och olycksfallsförsäkring samt skadelivräntor diskonteras inte avsättningen för oreglerade skador. För skadelivräntor baseras diskonteringsränta på räntan för statsobligationer per balansdagen och sjuk- och olycksfallsförsäkringar tillämpas en nominell ränta om 3,0 (3,5) procent och skadeinflation om 2,0 (2,0) procent alternativt en realränta om 1,0 (1,5) procent. Avsättningen för de delar som diskonteras uppgår till 6 022 (6 032) miljoner kronor före diskontering. Motsvarande belopp efter diskontering är 5 386 (4 752) miljoner kronor.

Förlustprövning

Företagets tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar och förutbetalda anskaffningskostnader innebär automatiskt en prövning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Förutbetalda anskaffningskostnader för försäkringsavtal

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknade av försäkringsavtal tas upp som en tillgång, förutbetalda anskaffningskostnader. Med försäljningskostnader avses till exempel provisioner, kostnader för marknadsföring av försäkringsprodukter, löner och andra kostnader för säljare som varierar med och som direkt eller indirekt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Anskaffningskostnaden aktiveras endast för homogena grupper av individuellt tecknade avtal som bedöms generera en vinstmarginal som minst täcker anskaffningskostnaderna. Förutbetalda anskaffningskostnader periodiseras på ett sätt som motsvarar periodisering av ej intjänade premier. Avskrivningstiden uppgår till tolv månader.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna anskaffning, skadereglering, administration, provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring, kapitalavkastning kostnader samt i vissa fall övriga tekniska kostnader.

Avgiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal, inklusive portföljpremier. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Avdrag görs för belopp som gottskrivits på grund av portföljåterdragning eller en förändring av återförsäkrarens andel av proportionella återförsäkringsavtal.

Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrarens ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal. Bolaget bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal varje årsbokslut/kvartal. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången så skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen i skadeförsäkring

Från kapitalförvaltningens resultat förs kapitalavkastning över till försäkringsrörelsens resultat baserat på genomsnittliga försäkrings-tekniska avsättningar för egen räkning efter avdrag för nettofordringar i försäkringsrörelsen. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar räntan på statsobligationer med en löptid som väsentligen överensstämmer med durationen för de försäkringstekniska avsättningarna.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar (inklusive utdelningar på aktier i koncern- och intresseföretag), ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Realiserade vinster på placeringstillgångar respektive Realiserade förluster på placeringstillgångar.

Realiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktig resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Eventuellt tillkommande inkomstskatt som uppkommer vid utdelning redovisas vid samma tidpunkt som när utdelningen redovisas som en skuld.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventuell förpliktelse.

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar i koncernredovisningen. Goodwill och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod skrivs inte av. Dessa tillgångar testas istället för nedskrivningsbehov både årligen och när det finns en indikation. Testen av nedskrivningsbehovet görs enligt IAS 36 Nedskrivningar.

Övriga immateriella tillgångar

Tillgångarna består av egenutvecklade och förvärvade programvaror som bedömts medföra framtida ekonomiska fördelar. Tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning (se nedan) och eventuella nedskrivningar.

De viktigaste kriterierna vid bedömning om en immateriell tillgång ska tas upp i balansräkningen är om det bedöms möjligt att färdigställa den immateriella tillgången så den kan användas och att det bedöms sannolikt att den kommer att generera ekonomiska fördelar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden uppgår till 5 år.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att generera avkastning. Rörelsefastigheter är fastigheter som innehas i syfte att brukas i den egna verksamheten. Rörelsefastigheter redovisas i koncernredovisningen under materiella tillgångar.

Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen. Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Vid kvartalsbokslutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalkyl samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet.

Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat. Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En finansiell tillgång tas bort från rapport över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapport över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den så kallade Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, samt vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar.

Företaget har som princip att hänföra samtliga dessa placeringstillgångar som är finansiella instrument och som inte är aktier i dotter- eller intresseföretag till kategorin Finansiella tillgångar värderas till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

Beräkning av verkligt värde

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrumenten.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (till exempel courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad betalkurs. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, vissa innehav i så kallade alternativa placeringar, samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar, vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar samt en placering i räntebärande värdepapper som redovisas i balansposten obligationer och räntebärande värdepapper.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

Onoterade aktier och andelar utgörs främst av investeringsfonder. Verkligt värde för så kallade fond-i fond innehav tas fram genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. Dessa underliggande

innehav är oftast noterade om det avser hedgefond i fonder och de underliggande tillgångarna värderas enligt principerna för noterade tillgångar (senaste officiella köpkurs). Värdering av fond-i fond sker av extern part utsedd av fond-i fond-förvaltaren.

Värdering av innehav i Private Equity fonder sker av respektive förvaltare enligt IPEVCs (International Private Equity and Venture Capital association) regelverk. Enligt dessa principer sker värdering från anskaffningsvärde enbart om det är uppenbart att anskaffningsvärdet inte speglar det verkliga värdet.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på Stibor (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig kreditspread.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserade på köp- och säljkurs för interbankräntor, FRA-räntor och swapräntor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för aktuell valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Övriga finansiella placeringstillgångar

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, övriga finansiella placeringstillgångar förutom de organisatoriska innehav som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, lån lämnade till

koncernföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Folksam Sak har inte hänfört några skulder till värderingskategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, till exempel leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Nedskrivningar av finansiella instrument

Nedskrivningsprovning för finansiella tillgångar i kategorin låne-/kundfordringar

Vid varje rapporttillfälle utvärderar Folksam Sak om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflödena diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

En finansiell tillgång har ett nedskrivningsbehov endast om objektiva belägg visar att en eller flera händelser inträffat som har en inverkan på de framtida kassaflödena för den finansiella tillgången om dessa kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar de uppskattade framtida kassaflödena är exempelvis följande:

- betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenär,
- att långivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts,

- ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp,
- att det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion och
- negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet.

Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Leasade tillgångar

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. För rörelsefastigheter vilka redovisas som materiell anläggningstillgång utgörs anskaffningsvärdet av det redovisade värdet vid tidpunkten för bytet från att redovisa fastigheten som förvaltningsfastighet till att redovisa fastigheten som rörelsefastighet.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas i det tekniska resultatet.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod vilken uppgår till 5 år för samtliga redovisade maskiner och inventarier.

Rörelsefastigheter

Som rörelsefastigheter redovisas fastigheter som stadigvarande används i verksamheten. Rörelsefastigheter redovisas enligt anskaffningsmetoden i IAS 16 och avskrivningar görs enligt komponentmetoden. Tillkommande utgifter läggs till

det redovisade värdet i det fall investeringen anses värderingshöjande. Utgifter avseende löpande underhåll och reparationer kostnadsförs i den period den uppkommer. Rörelsefastigheterna fördelas på komponenter och skrivs av enligt komponenternas nyttjandetid. Komponenten mark har bedömts ha obegränsad nyttjandetid varför avskrivning ej görs.

Nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Nedskrivningsprövning för materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotterföretag och intresseföretag med mera

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

Nedskrivning av Goodwill återförs dock aldrig. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när Folksam Sak har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Pensioner och liknande förpliktelser

Pensionsförpliktelserna i Folksam omfattar avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där Folksams förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställda som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångar kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas som intäkt eller kostnad i övrigt totalresultat.

I balansräkningen redovisas värde för pensioner och liknande förpliktelser motsvarande förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för det verkliga värdet av förvaltningstillgångar.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdeberäknas ej.

Pensionering i egen regi

Folksam har utöver de kollektivavtalade pensioner som tryggats i Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse utfäst till vissa anställda att ersätta 65 procent av lönen för dem som väljer att gå i pension från 62 års ålder. Förändring i pensionsförpliktelserna redovisas över resultaträkningen.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Tillgångar klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning när tillgångarna kommer att realiserats genom försäljning, snarare än genom fortsatt användande. Detta sker till exempel när:

- Folksam träffat bindande avtal om försäljning.
- Styrelsen beslutat och offentliggjort en plan för avveckling av verksamheten och därmed avyttring av tillgångar.

Vid klassificering som innehav för försäljning, redovisas anläggningstillgångar till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. En avvecklad verksamhet är en del av ett företags verksamhet som representerar en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet inom ett geografiskt område eller är ett dotterföretag som förvärvats uteslutande i syfte att vidareförsäljas. För år 2011 har inga tillgångar klassificerats som tillgångar som innehas för försäljning.

Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretagets årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26) och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Skilnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Skilnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderföretaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderföretagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

Byggnader och mark

I moderföretaget redovisas såväl förvaltnings- som rörelsefastigheter till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen.

Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärden efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Transaktionsutgifter inkluderas i det redovisade värdet för innehav i dotterföretag och intresseföretag. I koncernredovisningen redovisas transaktionsutgifter hänförliga till dotterföretag direkt i resultatet när de uppkommer. Koncernbidrag och aktieägartillskott redovisas som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att fastställa huruvida det föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag i första hand enligt en substansvärde-metod. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagets värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken.

Samtliga utdelningar redovisas som intäkt.

Förmånsbestämda pensionsplaner

I moderföretaget tillämpas andra principer för redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än de som anges i IAS19. Moderföretaget följer tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppträder.

Skatter

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska personer

Koncernbidrag redovisas enligt de nya redovisningsprinciperna som anges i RFR 2 IAS 18 p 3 (erhållna koncernbidrag) samt RFR 2 IAS 27 p 2 (lämnade koncernbidrag). Detta innebär att koncernbidrag som företaget erhåller från dotterföretag redovisas enligt samma principer som utdelning från dotterföretag. Koncernbidrag som bolaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

Beskrivning av karaktär och syfte med reservposter under eget kapital

Eget kapital i obeskattade reserver

I koncernredovisningen redovisas eget kapitaldelen (73,7 procent) av obeskattade reserver som Eget kapital i obeskattade reserver.

Reservfond

Syftet med reservfonden var att spara en del av nettovinsten som inte gick åt för täckning av balanserad förlust. Avsättning till reservfond är inte längre erforderlig.

Kapitalandelsfond

Här redovisas belopp som härrör från att andelar i intresseföretag som tagits upp till ett högre värde än i närmast föregående balansräkning med tillämpning av kapitalandelsmetoden.

Balanserad förlust

Balanserade förluster i koncernen utgörs av årets resultat samt föregående års balanserade förluster efter eventuell vinstutdelning till minoritetsägare. Styrelsen lämnar förslag till utdelning. Utdelningens storlek beslutas av bolagsstämman.

Not 2. Upplysningar om risker

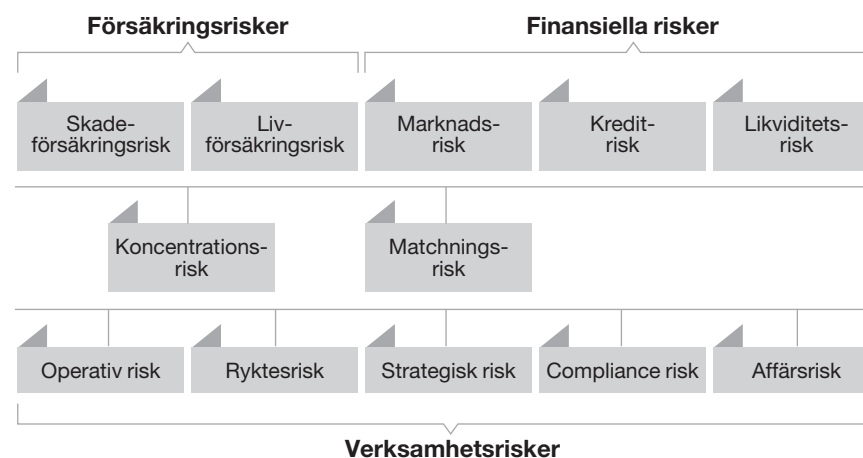
Upplysningar om risker

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsföretag. Denna not omfattar en beskrivning av Folksam Saks riskhantering samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker, koncentrationsrisk, matchningsrisk och verksamhetsrisker.

Övergripande riskhantering

Förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker blir allt viktigare för ett företag. Riskhanteringen ger åtgärdsberedskap samt möjlighet att planera och genomföra aktiviteter för att hantera risker vilket ökar möjligheterna att nå företagets mål. Risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande medan risker som inte hanteras rätt kan leda till skador och stora kostnader. Risker inom Folksam hanteras på ett enhetligt och övergripande sätt vilket utgår ifrån en helhetssyn på risksituationen. Syftet med riskhanteringen är att fånga alla väsentliga risker som är förknippade med organisationen och dess verksamhet i både nutid och framtid.

- Genom god riskhantering får styrelse och VD en allsidig och saklig bild av den totala risksituationen, vilket ökar förståelsen och kunskapen om riskerna och möjligheterna att nå målen.
- Genom att bedriva den övergripande riskhanteringen på ett enhetligt och strukturerat sätt ökar förståelsen och kunskapen i företaget om de risker och möjligheter som berör organisationen.
- Genom riskhanteringen kan risknivån påverkas och minskas så att kapitalbasen är tillräcklig i förhållande till risksituationen och även avvikelser i det förväntade ekonomiska resultatet kan begränsas.

Riskhanteringsprocessen

Folksam's riskhanteringsprocess utgör en viktig beståndsdel av den övergripande riskhanteringen. Riskhanteringsprocessen utgör ett stöd i avvägningen mellan risktagande och möjlighet att nå uppsatta mål och är därmed en viktig del av den övergripande riskhanteringen. Riskhanteringsprocessen omfattar att identifiera, värdera, hantera, övervaka och rapportera alla väsentliga risker.

Identifiera

Ett enhetligt och systematiskt sätt används för att identifiera och kartlägga risker i enlighet med företagets riskkategorisering. Identifieringen av risker syftar till att upptäcka och klargöra alla väsentliga risker en organisation är utsatt för på både kort och lång sikt. Identifierade risker ska beskrivas, registreras och kategoriseras. Till samtliga risker kopplas också uppgifter om vilka enheter och vilka bolag som berörs. Alla identifierade risker tilldelas en riskägare och åtgärder tas fram för att hantera och förebygga riskerna.

Värdera

Företaget ska alltid sträva efter att värdera identifierade risker. För att risker ska kunna aggregeras och bilden över den totala risksituationen (dvs, riskprofilen) behöver riskerna värderas. Risker ska värderas på ett enhetligt sätt och, där så är möjligt, kvantifieras med vedertagna mätmetoder. Risker kan värderas mer eller mindre precist och noggrant, och beroende på risktyp är värderingen kvantitativ (mätning) eller kvalitativ (bedömning). Med kvantitativ värdering (mätning) avses en skattning som är en numerisk beräkning eller överslagskalkyl. Med kvalitativ värdering (bedömning) avses en bedömning som är en översiktlig skattning av riskens påverkan. Den kvalitativa bedömningen kan exempelvis utgå från en värdering av risken från två perspektiv, dels vilken påverkan händelsen får om den inträffar samt vilken sannolikheten är att händelsen inträffar. Trafikljuset, som är Finansinspektionens verktyg för mätning av risker, används som metod för att värdera försäkrings- och finansiella risker (marknadsrisk och kreditrisk). För att beräkna hur mycket kapital företaget måste hålla, enligt Trafikljuset, för att täcka sina risker utförs ett antal fördefinierade stressscenarier. De olika scenarierna ger upphov till det totala kapitalkravet på företaget och sätts i relation till företagets kapitalbuffert.

Hantera

Vilken typ av hantering av risker är avhängigt riskens natur, men gemensamt är att det ska finnas t ex regelverk, processer och kontrollaktiviteter. Som en del av hantering av risker planeras och genomförs åtgärder för att styra eller begränsa risken. Det är verksamhetens och företagsledningens ansvar att prioritera de åtgärder som planerats utifrån den nytta den kommer att medföra för organisationen. Det finns tre beslut att fatta kring hantering av risker; acceptera risken, bevaka risken eller reducera risken. Beslutet för hantering av risker bör fattas baserat på den för-

väntade kostnaden för införandet samt de förväntade fördelarna.

Effektiviteten i riskhanteringen uttrycks genom effekten av de föreslagna åtgärderna, såsom om risken kommer att elimineras eller i vilken grad den minskar.

Övervaka

Övervakning innefattar den dagliga/löpande bevakningen av riskerna och deras åtgärder, samt att riskerna till exempel ligger inom fastställda limiter. Det förutsätts att nödvändiga processer och rutiner skapas av verksamheten för att följa upp risarbetet. Det är den operativa verksamheten som ansvarar för att se till att åtgärder och risker kontinuerligt övervakas.

Rapportera

Samtliga väsentliga risker som är förknippade med organisationen och dess verksamhet, i både nutid och framtid, ska löpande rapporteras till styrelse och VD för att ge en allsidig och saklig bild över den totala risksituationen. Rapportering av den aggregerade risksituationen sker genom skriftliga riskrapporter. Riskerna liksom de åtgärder som är knutna till dessa, följs kontinuerligt upp. Gemensamma uppföljningar sker också för att få avstämningar av risksituationen.

Organisation och ansvarsfördelning

Organisation och ansvar

För att tydliggöra styrning och ansvar för riskhantering och riskkontroll görs en uppdelning av verksamheten i tre ansvarslinjer.

Ansvarslinjer

Den första ansvarslinjen utgörs av enheter, moder- och dotterbolag samt utlagd verksamhet. Med detta menas att den första ansvarslinjen: ansvarar för att leda verksamheten så att de av styrelsen fastställda målen uppfylls, äger och hanterar risker, dvs ansvarar för riskhanteringsaktiviteter, såsom att identifiera, värdera och hantera risker, ansvar för uppföljningar av riskhanteringsaktiviteterna samt ansvarar för regelefterlevnad.

Den andra ansvarslinjen utgörs av styrnings- och kontrollfunktioner. Den andra ansvarslinjen stödjer, rådger och följer upp den första ansvarslinjen utifrån intern styrning och kontroll. Med detta menas att den andra ansvarslinjen bland annat:

- etablerar och upprätthåller regelverk inklusive principer och ramverk för intern styrning och kontroll,
- ansvarar för att ha övergripande och aggregerad bild av risksituationen, inklusive internkontroll avseende styrning, riskhantering och regelefterlevnad
- stödjer och rådger den första ansvarslinjen i tolkning, implementering och efterlevnad av regelverk inklusive principer och ramverk
- granskar och följer upp den första ansvarslinjen
- rapporterar till styrelse, VD och andra intressenter

Den tredje ansvarslinjen inom företaget utgörs av internrevision. Internrevisionen granskar och utvärderar, på styrelsens uppdrag, den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhantering.

Ansvar och roller

Ansvaret för Folksam, och tillika Folksam Saks, riskhantering är fördelat och strukturerat på följande sätt:

Styrelsen

Det är styrelsens ansvar att se till att ett företags risker hanteras och kontrolleras på ett tillfredställande sätt. Styrelsen fastställer de riktlinjer som ska gälla för riskhantering och intern kontroll.

Revisionsutskott

Styrelserna för moderbolagen Folksam Sak och Folksam Liv har inom sig utsett ett revisionsutskott. Revisionsutskottet har till huvuduppgift att bistå styrelsen med att fullgöra dess skyldigheter och ansvar vad gäller att säkerställa den finansiella redovisningen och bedöma intern styrning och kontroll inklusive riskhantering för moderbolagen och dotterbolagen. Inom riskområdet har utskottet bland annat till uppgift att utvärdera:

- den interna styrningen och kontrollen
- väsentliga risker
- den interna revisionsprocessen

Koncernchefen/VD

VD ansvarar för att det finns interna regler och ansvariga för riskhantering och riskkontroll. VD ansvarar också för att se till att hantering och uppföljning görs enligt dessa regler.

Risikkommittén

Risikkommitténs ansvar är att vara rådgivande inom frågor som berör riskhantering, såsom riskkategorisering och riskhanteringsprocess, samt tillstyrka den aggregerade riskeffekten för företaget.

Riskavdelningen

Riskavdelningen ansvarar för genomförandet av den övergripande riskstyrningen samt att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv riskhantering och oberoende riskkontroll. Riskavdelningen ska vara stödjande och rådgivande i frågor avseende en gemensam ändamålsenlig och effektiv riskhantering, i enlighet med en god intern styrning och kontroll.

Riskavdelningen ska se till att det åtminstone finns en riskansvarig för varje företag (Risk Manager) som står under Finansinspektionens tillsyn samt för varje riskkategori (Riskkategoriansvarig).

Risk Manager

Risk Manager ansvarar för att företagsövergripande säkerställa en ändamålsenlig och effektiv riskhantering och oberoende riskkontroll. Risk Manager ska vara stödjande och rådgivande i frågor avseende riskhantering som en del av den interna styrningen och kontrollen.

Risikkategoriansvarig

Risikkategoriansvarig ansvarar för att säkerställa och skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och effektiv riskhantering och oberoende riskkontroll för respektive riskkategori.

Chefaktuarien

Chefaktuarien ansvarar för värderingen av försäkringsåtagandena och arbetar fram och föreslår:

- förändringar i försäkringstekniska riktlinjer
- tillsammans med affärsansvariga, förändringar i teckningsriktlinjer
- förändringar i reservsättningsinstruktionen

Försäkringsrisker

Försäkringsrisker delas upp i riskkategorierna *skadeförsäkringsrisk* och *livförsäkringsrisk*. Inom respektive riskkategori finns en indelning i risktyper:

- *Teckningsrisk*, definierat som risken för förlust p.g.a. otillräcklig premie till följd av ogynnsamt utfall av tillämpade antaganden.
- *Avsättningsrisk*, definierat som risken för förlust p.g.a. otillräckliga avsättningar till följd av ogynnsamt utfall av tillämpade antaganden.

Koncentrationsrisk, d.v.s. risken för koncentrationer av risk på tillgångs- eller skuldsidan som kan leda till förluster eller negativ resultatutveckling vid ogynnsamma marknadsförhållanden eller händelser, är också tillämplig vid beskrivningen av försäkringsrisker.

Hantering av försäkringsrisker

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning av riskerna samt trygghet av att reservavsättningarna är tillräckliga säkerställer Folksam Saks långsiktiga lönsamhet. Risker liksom principer och verktyg för riskhantering skiljer sig åt för olika typer av försäkringskontrakt. I avsnittet om riskkoncentrationer beskrivs risker förknippade med de olika typerna av kontrakt Folksam Sak tecknar.

Teckningsrisk

Teckningsrisken är risken att den beräknade premien och övriga intäkter i försäkringen inte kommer att motsvara de faktiska skade- och driftskostnaderna förknippade med försäkringen. För att reducera teckningsrisker finns olika metoder.

För Folksam Sak, som har en stor exponering mot konsumentförsäkring, är det viktigt att löpande se över prissättningen av försäkringskontrakten. Underlag till analysen hämtas från databaser som innehåller information om historisk exponering och skaderesultat. Denna information analyseras regelbundet med olika typer av statistiska metoder. Vid behov görs förändringar i prissättningen som träder i kraft vid förnyelsen av avtalen.

Utöver prissättningen ser Folksam Sak även löpande över försäkringsvillkor och teckningsregler i syfte att diversifiera riskurvalet och få täckning för de kostnader som är förknippade med försäkringsavtalet. I samband med detta anges också limiter och andra begränsningar för att säkerställa att riskurvalet är anpassat efter den övergripande affärsplan och riktlinjer som styrelsen fastställt.

Teckningsrisken är generellt högre inom personförsäkring än inom egendomsförsäkring. Anledningen till detta är att personskador generellt sett tar längre tid att reglera och att det därmed är svårare att fånga upp nya trender. Den långa handläggningstiden innebär också att eventuella lagförändringar kan få större effekter.

I stort sett samtliga försäkringskontrakt löper på ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsgivaren att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Folksam Sak tecknar försäkringar i hela Sverige i samtliga de stora försäkringsklasserna. Försäkringsportföljen är tack vare det stora antalet kunder väldiversifierad, dock med en viss övervikt på gruppförsäkringar och en undervikt av företagsförsäkringar som är ett relativt nystartat område. Försäkringarna som är knutna till gruppförsäkringsavtalen är väl spridda både åldersmässigt och geografiskt, vilket innebär att koncentrationsrisken är begränsad.

De stora försäkringsbestånden inom olycksfall och boende gör att risken vid naturskador är stor, men ett återförsäkringprogram med ett maximalt självbehåll på 50 mkr finns och ses över årligen.

Tecknings-, katastrof- och koncentrationsrisk hanteras genom att löpande se över prissättning, villkor, riskurvals- och teckningsregler i syfte att främja en stabil och förutsägbar kostnadsutveckling. Därtill är det viktigt att ha ett adekvat återförsäkringsprogram. Folksam har en analysgrupp med uppgift att inför varje verksamhetsår ta fram ett förslag till ett till verksamhetens karaktär och omfattning anpassat återförsäkringsprogram. Programmet fastställs sedan av koncernledning och styrelse.

Syftet med återförsäkringsprogrammet är

- att ge skydd mot större skador och därigenom undanröja kraftiga svängningar i affärsresultatet mellan åren
- att täcka överskjutande risknivåer i de eventuella fall där bolagets exponering kan överskrida fastställda gränser.

Folksam har för år 2011 valt att återförsäkra sin verksamhet genom i första hand icke proportionella återförsäkringslösningar med självbehåll anpassade till förutsättningarna i respektive försäkringsklass. Denna typ av återförsäkring minskar riskexponeringen för Folksam.

Avsättningsrisk

Reservsättningsrisken, dvs. risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador, hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador och utbetalningsströmmar. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Eventuellt överskott eller underskott redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat.

Olika typer av skador hanteras på skilda sätt och ändrade lagar, regler, rutiner eller överenskommelser kan innebära att den framtida skadeutvecklingen skiljer sig från den historiska. Ansvar- och personskador är relativt få och tar lång tid att reglera vilket gör att de är svåra att uppskatta och bedömningen försvåras av t ex olikheter i inflationstakt och dödlighet över tiden. Egendomsskador däremot är betydligt fler till antalet och har betydligt kortare regleringstider, vilket gör uppskattningarna säkrare. Stora skadehändelser, som till exempel stormar, kan dock försvåra uppskattningen. Det handlar ofta om unika händelser där den historiska informationen och kunskapen inte alltid är applicerbar.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Skadeförsäkring

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som nämnts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalys har genomförts genom att mäta effekten på brutto, och nettoavsättningar (exklusive skadelivräntor och avsättning för framtida skaderegleringskostnader), vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta. Någon hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden har därmed inte tagits.

Koncernen Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2011				
Försäkringstekniska avsättningar		14 459		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	15 904	-1 446	-1 446
Genomsnittligt antal skador	+10%	15 904	-1 446	-1 446
2010				
Försäkringstekniska avsättningar		14 700		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	16 170	- 1 470	- 1 470
Genomsnittligt antal skador	+10%	16 170	- 1 470	- 1 470
Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar netto	Resultat före skatt	Eget kapital
2011				
Försäkringstekniska avsättningar		14 390		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	15 835	- 1 446	- 1 446
Genomsnittligt antal skador	+10%	15 835	- 1 446	- 1 446
2010				
Försäkringstekniska avsättningar		13 804		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	15 274	- 1 470	- 1 470
Genomsnittligt antal skador	+10%	15 274	- 1 470	- 1 470
Moderföretaget Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2011				
Försäkringstekniska avsättningar		13 434		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 777	- 1 343	- 1 343
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 777	- 1 343	- 1 343
2010				
Försäkringstekniska avsättningar		13 710		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	15 081	- 1 371	- 1 371
Genomsnittligt antal skador	+10%	15 081	- 1 371	- 1 371
Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar netto	Resultat före skatt	Eget kapital
2011				
Försäkringstekniska avsättningar		13 371		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 714	- 1 343	- 1 343
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 714	- 1 343	- 1 343
2010				
Försäkringstekniska avsättningar		12 840		
Genomsnittlig skadekostnad	+10%	14 211	- 1 371	- 1 371
Genomsnittligt antal skador	+10%	14 211	- 1 371	- 1 371

Skadelivräntor

Känslighetsanalysen har genomförts genom att mäta effekten på brutto, och netto-avsättningar, vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta. Någon hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden här därmed inte tagits. Notera att förändringar i nedanstående antaganden är icke-linjära. Känslighetsinformationen beror även av ekonomiska omständigheter så som kostnaden för och tidsvärdet av optioner och garantier kopplade till kontrakten. Den metod som använts för att mäta känslighet har ändrats i ett avseende jämfört med föregående period. Skadelivräntornas känslighet i livslängdsantagandet har mätts med en minskning i dödlighet på 20 procent.

Koncernen Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2011				
Försäkringstekniska avsättningar		3 920		
Ökad livslängd	-	4 622	- 702	- 702
Minskad ränta	-1 %-enhet	4 106	- 186	- 186
Ökad inflation	+1 %-enhet	3 959	- 39	- 39
2010				
Försäkringstekniska avsättningar		3 268		
Ökad livslängd	-20%	3 718	- 451	- 451
Minskad ränta	-1 %-enhet	3 714	- 446	- 446
Ökad inflation	+1 %-enhet	3 300	- 32	- 32
Moderföretaget Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2011				
Försäkringstekniska avsättningar		3 901		
Minskad dödlighet	-20%	4 600	- 698	- 698
Minskad ränta	-1 %-enhet	4 086	- 185	- 185
Ökad inflation	+1 %-enhet	3 940	- 39	- 39
2010				
Försäkringstekniska avsättningar		3 248		
Ökad livslängd	-20%	3 696	- 448	- 448
Minskad ränta	-1 %-enhet	3 691	- 443	- 443
Ökad inflation	+1 %-enhet	3 280	- 32	- 32

Koncernen, Mkr	Alla tidigare år	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Totalt
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (brutto)		5 191	5 149	5 191	5 658	6 351	6 730	34 270
Ett år senare		5 196	5 131	5 164	5 654	6 378		
TVå år senare		5 122	5 068	5 169	5 567			
Tre år senare		5 028	5 057	5 116				
Fyra år senare		5 029	5 040					
Fem år senare		5 037						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2011-12-31	-	5 037	5 040	5 116	5 567	6 378	6 730	
Ackumulerade utbetalda försäkringsersättningar		4 205	4 196	4 152	4 688	4 930	3 589	25 760
Avsättning för oreglerade skador	6 347	832	844	964	879	1 448	3 142	14 456
Ackumulerat över/underskott		154	109	75	91	-27		
D:o i % av initial skadekostnad		3,0%	2,1%	1,4%	1,6%	-0,4%		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	6 347	832	844	964	879	1 448	3 142	14 456
Diskonteringseffekt								471
Total avsättning för oreglerade skador redovisad i balansräkningen (brutto)								13 985
Koncernen, Mkr	Alla tidigare år	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Totalt
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (netto)		5 180	5 129	5 189	5 646	6 316	6 720	34 181
Ett år senare		5 176	5 080	5 168	5 645	6 316		
TVå år senare		5 091	5 018	5 169	5 559			
Tre år senare		4 999	5 005	5 119				
Fyra år senare		5 000	4 990					
Fem år senare		5 009						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2011-12-31	-	5 009	4 990	5 119	5 559	6 316	6 720	
Ackumulerade utbetalda försäkringsersättningar		4 177	4 148	4 157	4 681	4 875	3 588	25 625
Avsättning för oreglerade skador	6 301	832	842	963	878	1 441	3 132	14 387
Ackumulerat över/underskott		172	139	70	88	1		
D:o i % av initial skadekostnad		3,3%	2,7%	1,4%	1,6%	0,0%		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	6 301	832	842	963	878	1 441	3 132	14 387
Diskonteringseffekt								471
Total avsättning för oreglerade skador redovisad i balansräkningen (netto)								13 916

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Vidstående tabeller visar den uppskattade totala brutto- respektive nettokostnaden för oreglerade skador, både rapporterade och IBNR, vid slutet av varje skadeår. Tabellerna visar också utbetalningar hänförliga till dessa skador. Diskonteringseffekter framgår längst ned i varje tabell.

Moderföretaget, Mkr	Alla tidigare år	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Totalt
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (brutto)		4 643	4 634	4 622	5 013	5 458	5 729	30 099
Ett år senare		4 648	4 615	4 604	5 013	5 470		
Två år senare		4 581	4 548	4 604	4 929			
Tre år senare		4 501	4 548	4 550				
Fyra år senare		4 501	4 538					
Fem år senare		4 515						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2011-12-31	-	4 515	4 538	4 550	4 929	5 470	5 729	
Ackumulerade utbetalda försäkringsersättningar		3 726	3 733	3 663	4 116	4 169	3 029	22 436
Avsättning för oreglerade skador	6 175	789	805	887	813	1 300	2 701	13 470
Ackumulerat över/underskott		128	96	72	85	-12		
D:o i % av initial skadekostnad		2,8%	2,1%	1,6%	1,7%	-0,2%		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	6 175	789	805	887	813	1 300	2 701	13 470
Diskonteringseffekt								471
Total avsättning för oreglerade skador redovisad i balansräkningen (brutto)								12 999
Moderföretaget, Mkr	Alla tidigare år	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Totalt
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (netto)		4 635	4 615	4 621	5 010	5 436	5 719	30 037
Ett år senare		4 635	4 566	4 612	5 010	5 428		
Två år senare		4 561	4 501	4 612	4 925			
Tre år senare		4 484	4 501	4 562				
Fyra år senare		4 484	4 492					
Fem år senare		4 497						
Uppskattad slutlig skadekostnad 2011-12-31	-	4 497	4 492	4 562	4 925	5 428	5 719	
Ackumulerade utbetalda försäkringsersättningar		3 709	3 689	3 675	4 112	4 132	3 029	22 346
Avsättning för oreglerade skador	6 128	788	803	888	813	1 296	2 691	13 407
Ackumulerat över/underskott		137	123	59	85	9		
D:o i % av initial skadekostnad		3,0%	2,7%	1,3%	1,7%	0,2%		
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador före diskontering	6 128	788	803	888	813	1 296	2 691	13 407
Diskonteringseffekt								471
Total avsättning för oreglerade skador redovisad i balansräkningen (netto)								12 936

Finansiella risker

Finansiella risker omfattar riskkategorierna marknadsrisk, kreditrisk, koncentrationsrisk, likviditetsrisk och matchningsrisk.

Riskkategorin marknadsrisk definieras som risken för att nettovärdet av tillgångar och skulder minskar till följd av förändringar i marknadspriser. Inom marknadsrisk finns risktyperna:

- *Ränterisk*, definieras som risken för att nettovärdet av tillgångar och skulder minskar till följd av förändringar i marknadsräntor.
- *Aktiekursrisk*, definieras som risken för att nettovärdet av tillgångar och skulder minskar till följd av aktiekursförändringar.
- *Fastighetsprisrisk*, definieras som risken för att nettovärdet av tillgångar och skulder minskar till följd av förändringar av priset på fastigheter.
- *Valutakursrisk*, definieras som risken för att nettovärdet av tillgångar och skulder minskar till följd av ändrade valutakurser.
- *Övrig marknadsrisk*, definieras som risken att nettovärdet av tillgångar och skulder minskar till följd av marknadsförändringar som ej omfattas av andra marknadsrisker.

Riskkategorin *kreditrisk* delas upp i risktyperna:

- *Spreadrisk*, risken för att räntebärande placeringar med kreditrisk förlorar i värde till följd av förändringar av spreaden mot riskfria placeringar.
- *Motpartsrisk*, Risken för att en motpart inte kan fullgöra sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran vilket leder till kreditförluster.

Med *koncentrationsrisk* avses risken för koncentrationer av risk på tillgångs- eller skuldsidan som kan leda till förluster eller negativ resultatutveckling vid ogynnsamma marknadsförhållanden eller händelser. Koncentrationsrisken kan vara tillämplig i flera riskkategorier.

Med *likviditetsrisk* avses risken för att inte kunna infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt.

Riskkategorin *matchningsrisk* definieras som risken att nettot av bolagets tillgångar och skulder minskar till följd av att tillgångarnas sammansättning inte motsvarar skuldernas kan vara tillämplig i flera riskkategorier. Matchningsrisk kan vara tillämplig i flera riskkategorier.

Hantering av finansiella risker

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och riktlinjer för verksamheten. VD ansvarar för förvaltningen av företagets tillgångar inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för

översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är VD:s forum för uppföljning av tillgångsförvaltningen och beslut rörande riskstyrningen.

Kapitalförvaltningen i Folksam är organiserad så att Folksams kapitalförvaltning svarar för den löpande finansiella riskstyrningen och föreslår placeringsinriktning. Avdelningen svarar även för all derivathantering med syfte att styra risknivån i företaget på en övergripande nivå. Avdelningen för ansvarsfullt ägande ansvarar för bolagsstyrning, miljö- och etikanalys och företagets etiska placeringsregler. Förvaltningen av direktägda fastigheter och alternativa placeringar hanteras av två separata avdelningar inom Folksams organisation. Avdelningen för alternativa placeringar svarar även för förvaltningen av indirekt ägda fastigheter. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration sköts av Swedbank Robur.

I syfte att skapa en oberoende riskkontroll har uppföljningen organiserats enligt följande:

- Folksams kapitalförvaltning ansvarar för att föreslå placeringsinriktning för styrelsen och för löpande kapitalförvaltning.
- Chefen för Compliance är huvudansvarig för att uppföljning sker på daglig basis enligt de limiter som fastställts av styrelsen i placeringsriktlinjer, placeringsreglementen och fondbestämmelser och för att rapportering sker av överträdelser till styrelser och VD inom respektive bolag.
- Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av gällande placeringsbestämmelser samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Compliance-avdelningen, Riskavdelningen och Folksams kapitalförvaltning.

Förvaltningsprinciper

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att under gällande risk- och placeringsrestriktioner på bästa sätt bidra till en stabil och konkurrenskraftig premie. Styrelsen har formulerat att risknivån i företaget inte får vara högre än att grönt ljus erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell. Valet av placeringsinriktning och sammansättningen av tillgångsportföljen görs med utgångspunkten att företaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag.

Uppfyllandet av de legala restriktionerna om skuldtäckning och solvens har högsta prioritet vid valet av placeringsportfölj. Först därefter ska företagets interna riskpreferenser och affärsmål tas i beaktande. Ytterligare begränsningar av inriktningen på placeringstillgångarna är Folksams vision, där Folksam ska bidra till ett långsiktigt och hållbart samhälle där individen känner trygghet och att Folksam därmed ställer etiska krav på de företag där placeringar görs. Först därefter ska företagets interna riskpreferenser och affärsmål tas i beaktande.

Den placeringsinriktning som fastställs tjänar sedan som utgångspunkt för tillgångsförvaltningen. Förvaltarna får, inom vissa ramar, avvika från placeringsinriktningen om det bedöms vara gynnsamt för avkastningen.

Portföljstruktur

Den totala tillgångsportföljen i Folksam Sak är sammansatt av sex delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar, säkringsinstrument och bolagsstrategiska innehav. Säkringsinstrument är placeringar vars huvudsyfte är matcha placeringsrisker i åtagandena, t ex en ränteswap för att reducera balansräkningens räntekänslighet. Bolagsstrategiska innehav är innehav som anses vara av särskilt strategiskt värde för företaget. Endast styrelsen får fatta beslut om placeringar av detta slag. Typexempel på en sådan placering är aktier i koncernföretag.

Kreditrisk

Företaget har som policy att endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara mycket små. Den maximala kreditriskexponeringen (efter avdrag för värde av säkerheter) företaget är exponerat för, avseende olika klasser av finansiella tillgångar framgår av nedanstående tabell.

Maximal kreditriskexponering, Mkr	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto
Koncernen 2011			
Tillgångsklass			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 440	–	22 440
Övriga lån	168	80	88
Derivat	52	–	52
Övriga finansiella placeringstillgångar	218	–	218
Fordringar	630	–	630
Upplupna ränteintäkter	392	–	392
Koncernen 2010			
Tillgångsklass			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 706	–	18 706
Övriga lån	168	80	88
Derivat	19	–	19
Övriga finansiella placeringstillgångar	206	–	206
Fordringar	411	6	405
Upplupna ränteintäkter	288	–	288
Moderföretaget 2011			
Tillgångsklass			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20 807	–	20 807
Övriga lån	168	80	88
Derivat	52	–	52
Övriga finansiella placeringstillgångar	218	–	218
Fordringar	633	–	633
Upplupna ränteintäkter	365	–	365
Moderföretaget 2010			
Tillgångsklass			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	17 288	–	17 288
Övriga lån	168	80	88
Derivat	19	–	19
Övriga finansiella placeringstillgångar	206	–	206
Fordringar	416	6	410
Upplupna ränteintäkter	270	–	270

Kreditkvalitet på klasser av finansiella tillgångar, Mkr	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating	Totalt
Koncernen 2011							
Obligationer och andra räntebärande							
värdepapper (inklusive upplupen ränta)	20 162	1 879	592	117	–	72	22 822
	20 162	1 879	592	117	–	72	22 822
Koncernen 2010							
Obligationer och andra räntebärande							
värdepapper (inklusive upplupen ränta)	16 967	1 627	231	116	–	62	19 003
Lån	–	–	–	–	–	168	168
	16 967	1 627	231	116	–	230	19 171
Moderföretaget 2011							
Obligationer och räntebärande							
värdepapper (inklusive upplupen ränta)	18 685	1 768	519	117	–	72	21 161
	18 685	1 768	519	117	–	72	21 161
Moderföretaget 2010							
Obligationer och räntebärande							
värdepapper (inklusive upplupen ränta)	15 655	1 516	208	116	–	62	17 557
Lån	–	–	–	–	–	168	168
	15 655	1 516	208	116	–	230	17 725

Övriga finansiella tillgångar har ingen rating.

Det redovisade värdet för finansiella tillgångar som annars skulle redovisas som förfallna till betalning eller nedskrivna och vars villkor har omförhandlats, eller som är antingen förfallna till betalning eller nedskrivna uppgår per balansdagen till ett ringa belopp.

Koncentrationsrisk

Företagets största koncentrationsrisk utgörs av aktieinnehavet i Swedbank. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av företagets aktieportfölj. I relation till marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker vara låga, dels genom de krav på kreditvärdighet som ställs för att en investering ska kunna genomföras, dels genom den diversifiering

som uppkommer genom företagets placeringsinriktning. Placeringarna ska som huvudregel kunna användas för skuldtäckning vilket också innebär att risken för allt för stora enhandsengagemang hålls låg.

Väsentliga koncentrationer av kreditrisk

Per 2011-12-31 hade bolaget följande stora exponeringar (för räntebärande värdepapper, aktier, derivat och övriga finansiella placeringstillgångar):

Koncernen 2011	Totalt	Varav säkerställda bostads- obligationer	Koncernen 2010	Totalt	Varav säkerställda bostads- obligationer
Swedbank	7 978	4 469	Swedbank	6 963	2 934
Svenska Handelsbanken	4 345	4 252	Svenska Handelsbanken	3 452	3 409
Nordea	2 971	2 783	Nordea	2 597	2 492
SBAB	855	833	SBAB	763	763
SEB	442	325	Selskabet – Falck	373	–
TeliaSonera	220	–	SEB	298	222
Landshypotek	212	212	TeliaSonera	218	–
SCA	117	–	Landshypotek	207	207
			SCA	116	–
			Kfs Holding	88	–
Moderföretaget 2011	Totalt	Varav säkerställda bostads- obligationer	Moderföretaget 2010	Totalt	Varav säkerställda bostads- obligationer
Swedbank	7 436	4 217	Swedbank	6 600	2 751
Svenska Handelsbanken	4 013	4 014	Svenska Handelsbanken	3 187	3 188
Nordea	2 748	2 626	Nordea	2 400	2 328
SBAB	793	793	SBAB	715	715
SEB	379	309	Selskabet – Falck	373	–
TeliaSonera	209	–	SEB	284	209
Landshypotek	212	212	TeliaSonera	208	–
SCA	117	–	Landshypotek	207	207
			SCA	116	–
			Kfs Holding	88	–

Kreditrisk i återförsäkringsfordringar och återförsäkrares andel av oreglerade skador
Folksam Saks återförsäkringspolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre. Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls. Om ett bolag nedgraderas åren efter ett kontraktsår är det svårt att byta ut den återförsäkrare som blivit nedgraderad eftersom en del återförsäkringsavtal är extremt långsvansade som exempelvis svensk motoraffär. Det kan ta upp till 25-30 år innan en motorskada har blivit slutreglerad. I nedanstående tabell återges externa återförsäkrares fördelning på kreditbetyg.

Mkr	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating	Totalt
Koncernen 2011							
Exponering	–	30	39	1	–	50	120
Koncernen 2010							
Exponering	1	981	62	–	–	36	1 080
Moderföretaget 2011							
Exponering	–	26	34	–	–	50	110
Moderföretaget 2010							
Exponering	–	973	46	–	–	35	1 054

Likviditetsrisker

Med likviditetsrisk förstås risken att bolaget inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt. Bolagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden. Genom att tillgångarna i huvudsak placeras i marknadsnoterade värdepapper med hög likviditet säkerställer placeringsstrategin att mängden likvida tillgångar med betryggande marginal överstiger bolagets förväntade betalningsförpliktelser. På balansdagen utgjorde noterade värdepapper 88 (90) procent av placeringstillgångarna i koncernen och 88 (86) procent i moderföretaget, varav innehav i räntebärande placeringar utgivna av svenska staten svarade för 18 (17) procent motsvarande 5 335 (4 372) miljoner kronor i koncernen och 19 (16) procent motsvarande 5 380 (4 100) miljoner kronor i moderföretaget. Genomsnittlig duration på räntebärande tillgångar uppgick till 3,1 (3,6) år i koncernen och 3,1 (3,6) år i moderföretaget.

Den genomsnittliga durationen för försäkringsskulden för hela beståndet i koncernen är 5,5 (5,4) år och i moderföretaget 5,7 (5,3) år per 2011-12-31. Under 2012 beräknas 3 776 (3 694) miljoner kronor betalas ut från försäkringsavtal i försäkringssättningar i koncernen och 3 346 (3 415) miljoner kronor i moderföretaget.

Marknadsrisker

Ränterisk

Nedanstående tabell illustrerar hur företaget är exponerad för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid. Med koncernen avses i tabellen bolagen Folksam Sak, Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ) och Tre Kronor Försäkring AB.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder Ränteexponering, Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år – högst 3 år	Längre än 3 år – högst 5 år	Längre än 5 år – högst 10 år	Längre än 10 år	Totalt
Koncernen 2011						
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	3 231	9 905	5 078	3 094	1 514	22 822
Övriga lån	–	–	319	–	–	319
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	192	218	– 92	–	–	318
	3 423	10 123	5 305	3 094	1 514	23 459
Skulder och avsättningar						
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	293	476	305	343	252	1 669
Skadelivräntor	213	406	376	669	2 257	3 920
	506	882	681	1 012	2 509	5 589
Netto, tillgångar och skulder	2 917	9 241	4 624	2 082	– 995	17 870

Räntebindningstider för tillgångar och skulder Ränteexponering, Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år – högst 3 år	Längre än 3 år – högst 5 år	Längre än 5 år – högst 10 år	Längre än 10 år	Totalt
Koncernen 2010						
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	3 655	5 840	6 279	2 170	1 055	19 000
Övriga lån	–	–	168	–	–	168
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	700	–	–	–	–	700
	4 355	5 840	6 447	2 170	1 055	19 868
Skulder och avsättningar						
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	311	507	325	365	268	1 776
Skadelivräntor	177	338	314	558	1 881	3 268
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	–
	488	845	639	923	2 149	5 044
Netto, tillgångar och skulder	3 867	4 995	5 808	1 247	– 1 094	14 824

Räntebindningstider för tillgångar och skulder Ränteexponering, Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år – högst 3 år	Längre än 3 år – högst 5 år	Längre än 5 år – högst 10 år	Längre än 10 år	Totalt
Moderföretaget 2011						
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	2 875	9 215	4 723	2 919	1 429	21 161
Övriga lån	–	–	319	–	–	319
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	187	218	– 92	–	–	313
	3 062	9 433	4 950	2 919	1 429	21 793
Skulder och avsättningar						
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	293	476	305	343	252	1 669
Skadelivräntor	212	404	375	666	2 246	3 903
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	–
Garantikapital	–	–	–	–	–	–
	505	880	680	1 009	2 498	5 572
Netto, tillgångar och skulder	2 557	8 553	4 270	1 910	– 1 069	16 221

Räntebindningstider för tillgångar och skulder Ränteexponering, Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år – högst 3 år	Längre än 3 år – högst 5 år	Längre än 5 år – högst 10 år	Längre än 10 år	Totalt
Moderföretaget 2010						
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	3 342	5 430	5 818	1 994	973	17 557
Övriga lån	–	–	168	–	–	168
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	672	–	–	–	–	672
	4 014	5 430	5 986	1 994	973	18 397
Skulder och avsättningar						
Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	311	507	325	365	268	1 776
Skadelivräntor	176	336	312	554	1 870	3 248
Efterställda skulder	–	–	–	–	–	–
Garantikapital	–	–	–	–	–	–
	487	843	637	919	2 138	5 024
Netto, tillgångar och skulder	3 527	4 587	5 349	1 075	– 1 165	13 373

Känslighetsanalys – ränterisk, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Riskparameter				
Ökning av marknadsräntan				
Värdeminskning räntebärande tillgångar	– 208	– 527	– 196	– 484
Minskning av redovisat värde på räntebärande skulder (inklusive realistiskt värderade försäkringsskulder)	363	645	347	618
Nettopåverkan årets resultat	115	122	111	133
Nettopåverkan eget kapital	115	122	111	133
Minskning av marknadsräntan				
Värdeökning räntebärande tillgångar	200	558	187	514
Ökning av redovisat värde på räntebärande skulder (inklusive realistiskt värderade försäkringsskulder)	– 163	– 707	– 146	– 677
Nettopåverkan årets resultat	26	– 154	31	– 163
Nettopåverkan eget kapital	26	– 154	31	– 163

De ränteförändringar som känslighetsanalysen beräknats på för 2011 är för nominella respektive reala marknadsräntor en minskning med 0,49 (0,98) respektive 0,07 (0,42) procentenheter. Dessa nivåer används även vid beräkning av Finansinspektionens trafikljus.

Valutakursrisk

Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakurs exponering	USD	EUR	GBP	CAD	CHF	Övrigt
Koncernen 2011						
Placeringstillgångar						
Aktier och andelar	874	-	134	68	54	458
Fastigheter	-	-	-	-	-	211
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	-	-	78
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	-	175
Övriga tillgångar	18	-	1	-	-	817
Summa tillgångar	892	-	135	68	54	1 739
Övriga skulder och avsättningar	- 14	-	-	-	-	- 22
Summa skulder och avsättningar	- 14	-	-	-	-	- 22
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	878	-	135	68	54	1 717
Nominellt värde valutaterminer	790	-	154	-	-	- 1 787
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	1 668	-	289	68	54	- 70
Koncernen 2010						
Placeringstillgångar						
Aktier och andelar	962	296	147	170	381	251
Fastigheter	-	176	-	-	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	110	-	-	12	-
Övriga tillgångar	9	557	1	-	1	1
Summa tillgångar	971	1 139	148	170	394	252
Övriga skulder och avsättningar	- 1	-	-	-	-	-
Summa skulder och avsättningar	- 1	-	-	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	970	1 139	148	170	394	252
Nominellt värde valutaterminer	- 541	- 325	-	-	-	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	429	814	148	170	394	252

Valutakurs exponering	USD	EUR	GBP	CAD	CHF	Övrigt
Moderföretaget 2011						
Placeringstillgångar						
Aktier och andelar	868	-	134	68	54	458
Fastigheter	-	-	-	-	-	211
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	-	-	78
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	-	175
Övriga tillgångar	19	-	1	-	-	817
Summa tillgångar	887	-	135	68	54	1 739
Övriga skulder och avsättningar	- 14	-	-	-	-	- 22
Summa skulder och avsättningar	- 14	-	-	-	-	- 22
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	872	-	135	68	54	1 717
Nominellt värde valutaterminer	790	-	154	-	-	- 1 787
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	1 662	-	289	68	54	- 70
Moderföretaget 2010						
Placeringstillgångar						
Aktier och andelar	955	296	147	170	381	251
Fastigheter	-	176	-	-	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	110	-	-	12	-
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	169	-
Övriga tillgångar	9	557	1	-	1	1
Summa tillgångar	964	1 139	148	170	563	252
Övriga skulder och avsättningar	- 1	-	-	-	-	-
Summa skulder och avsättningar	- 1	-	-	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	963	1 139	148	170	563	252
Nominellt värde valutaterminer	- 541	- 325	-	-	-	-
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	422	814	148	170	563	252

Känslighetsanalys – valutakursrisk

En ogynnsam förändring med 10 procent av bolagets nettoexponering mot utländska valutor (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkar resultat före skatt enligt nedanstående tabell.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
USD	- 167	- 43	- 166	- 42
GBP	- 29	- 15	- 29	- 15
EUR ¹⁾	-	- 81	-	- 81
CAD	- 7	-	- 7	-
CHF	- 5	-	- 5	-
Övrigt	7	- 81	7	- 98

1) EUR ingår år 2011 i posten övrigt.

Känslighetsanalys – aktiekursrisk, fastighetsprisrisk och övrig marknadsrisk

I tabellen nedan redovisas effekten av en kursnedgång på 40 procent avseende svenska aktier och 35 procent avseende utländska aktier och fastigheter. Dessa stressnivåer används även i Finansinspektionens Trafikljustest.

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Aktier	- 1 629	- 1 836	- 1 565	- 1 758
Intresse- och dotterföretag	- 137	- 14	- 337	- 314
Fastigheter	- 531	- 462	- 531	- 462

Derivat

Under året har handel skett med valutaterminer, aktieindexterminer, aktieindexoptioner och ränteterminer. Handeln med valutaterminer har skett med syfte att reducera valutakursrisken i portföljen. Syftet med handeln av aktieindexterminer och aktieindexoptioner har varit att effektivisera förvaltningen. Handeln med ränteterminer har skett med syfte att justera ränteportföljens risk.

Beskrivning av kreditrisker i derivat

Kreditrisken för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den s.k. clearingkontohållaren. För ej standardiserade derivat begränsas kreditrisken genom att alla realiserade vinster säkerställs av motparterna i enlighet med s.k. ISDA-avtal och CSA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker i derivat

Med marknadsrisk för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser etc.

Beskrivning av likviditetsrisker i derivat

Likviditetsrisken avser risken för att ett visst derivat ej kan avyttras/förvärvas utan större prispåverkan eller att transaktionen medför stora kostnader. Handel har endast skett med derivat i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken i innehavet är låg.

Verksamhetsrisker

Verksamhetsrisker omfattar främst risker såsom operativ risk, affärsrisk, strategisk risk, compliance risk och ryktesrisk.

Operativ risk definieras som risk för förluster till följd av felaktiga eller inte ändamålsenliga interna processer och rutiner, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker. En operativ risk är således en möjlig händelse som leder till eller kan leda till skada för affärsverksamheten. Skadan kan vara en följd av felaktiga eller inte ändamålsenliga interna processer och rutiner, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive avvikelser från avtal. Operativa risker är därför inte eftersträvangsvärda och ska hållas låga. Risktagandet begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart. Åtgärder ska genomföras för att reducera samtliga exponeringar som inte anses acceptabla.

Affärsrisk definieras som risken för förluster eller negativ resultatutveckling till följd av förändrade affärsförutsättningar, konkurrenssituation samt oförmåga att reagera på utvecklingen eller förändringar i branschen.

Strategisk risk definieras som risken för förluster eller negativ framtida resultatutveckling till följd av brister i affärsbeslut, brister i genomförda affärsbeslut eller oförmåga att möta omvärldsförändringar samt brister i VD:s och styrelsernas planering, organisation, uppföljning och kontroll av verksamheten. Det avser också risken för ett oväntat utfall på grund av brister i VD:s och styrelsernas planering, organisation, uppföljning och kontroll av verksamheten. De strategiska riskerna hanteras framför allt av koncernledning och styrelser. Val av affärsstrategier och samarbetspartners, resursfördelning och företagsförvärv är exempel på strategiska risker.

Ryktesrisk definieras som risken för betydande ekonomiska förluster till följd av förlorat anseende hos kunder, partner och myndigheter. Exempel på orsaker som kan bidra till negativ publicitet är produktförändringar, intern brottslighet, att företaget inte följt interna och externa regelverk, stora skadehändelser, otidlig information, bristande krishantering och händelser kopplade till sponsorskap. Om något av ovanstående skulle inträffa skulle det kunna få konsekvenser för Folksamns varumärke och det ekonomiska resultatet.

Compliance risk definieras som risken för juridiska sanktioner, tillsynssanktioner, ekonomiska förluster eller ryktesförluster till följd av att verksamheten inte bedrivs i enlighet med gällande lagar och förordningar, föreskrifter eller övriga externa eller interna regler.

Hantering av verksamhetsrisker

Identifiering av operativa risker, affärsrisker, strategiska risker och ryktesrisker ingår bland annat som en del av en process under verksamhetsplaneringen. Identifiering och värdering av dessa riskkategorier sker främst genom självutvärdering där en kvalitativ bedömning av påverkan och sannolikhet att risken inträffar görs. För att kontrollera och minska riskerna tas åtgärder fram både för att hantera och förebygga dessa. Samtliga risker förses med riskägare och åtgärdsansvariga som bland annat ansvarar för att riskerna kontinuerligt följs upp.

Information om realiserade risker samlas systematiskt i Folksam incidentrapporteringsystem. De incidenter som rapporteras kategoriseras och värderas, och informationen om dessa incidenter utgör en viktig del vid den ovan nämnda självutvärderingen. Genom att hantera dessa risker på ett samordnat och strukturerat vis ökar organisationens möjligheter att nå de uppsatta målen.

Not 3.

Premieinkomst, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Direkt försäkring i Sverige	9 741	9 173	8 325	8 025
Premier för mottagen återförsäkring ¹⁾	2	1	5	6
Premier för avgiven återförsäkring	- 46	- 49	- 38	- 42
	9 697	9 125	8 292	7 989

1) Varav mottagen återförsäkring från koncernföretag

Not 4. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Kapitalunderlaget utgörs av ett genomsnitt av de försäkringstekniska avsättningarna för Kalkylräntesatsen som har använts motsvarar räntenivån på statsobligationer med en löptid som refererar till de försäkringstekniska avsättningarnas genomsnittliga löptid (drygt 2 respektive 7 år). Hänsyn har tagits till de försäkringstekniska avsättningar som gjorts respektive år. Använd kalkylräntesats varierar mellan 1,7 procent och 3,6 procent beroende på produkt.

Not 5.

Försäkringsersättningar, Mkr		2011		2010		
Koncernen						
Skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 3 588	-	- 3 588	- 3 167	7	- 3 160
Förändring i avsättning för oreglerade skador	- 3 147	15	- 3 132	- 3 184	27	- 3 157
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	28	-	28	38	-	38
Driftskostnader för skadereglering	- 677	-	- 677	- 656	-	- 656
Summa skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	- 7 384	15	- 7 369	- 6 969	34	- 6 935
Skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet						
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 3 104	818	- 2 286	- 2 633	174	- 2 459
Förändring i avsättning för oreglerade skador	3 355	- 837	2 518	2 706	- 200	2 506
Utbetalda skadelivräntor	- 193	-	- 193	- 190	-	- 190
Förändring i avsättning för skadelivräntor	- 653	-	- 653	- 187	-	- 187
Summa skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet	- 595	- 19	- 614	- 304	- 26	- 330
Summa försäkringsersättningar	- 7 979	- 4	- 7 983	- 7 273	8	- 7 265
Totalt utbetalda försäkringsersättningar						
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 6 692	818	- 5 874	- 5 800	181	- 5 619
Utbetalda skadelivräntor	- 193	-	- 193	- 189	-	- 189
Driftskostnader för skadereglering	- 677	-	- 677	- 656	-	- 656
Utbetalda försäkringsersättningar	- 7 562	818	- 6 744	- 6 645	181	- 6 464
Förändring i Avsättning för oreglerade skador						
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	238	- 822	- 584	- 170	- 173	- 343
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	- 30	-	- 30	- 308	-	- 308
Förändring i avsättning för skadelivräntor	- 653	-	- 653	- 187	-	- 187
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	28	-	28	38	-	38
Summa	- 417	- 822	- 1 239	- 628	- 173	- 801
Summa försäkringsersättningar	- 7 979	- 4	- 7 983	- 7 273	8	- 7 265

Försäkringsersättningar (forts)	2011			2010		
Moderföretaget						
Skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 3 028	-	- 3 028	- 2 699	4	- 2 695
Förändring i avsättningar för oreglerade skador	- 2 701	10	- 2 691	- 2 759	17	- 2 742
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	27	-	27	40	-	40
Driftskostnader för skadereglering	- 587	-	- 587	- 589	-	- 589
Summa skadekostnader hänförliga till årets verksamhet	- 6 289	10	- 6 279	- 6 007	21	- 5 986
Skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 2 719	801	- 1 918	- 2 373	171	- 2 202
Förändring i avsättning för oreglerade skador	2 951	- 817	2 134	2 415	- 203	2 212
Utbetalda skadelivräntor	- 193	-	- 193	- 190	-	- 190
Förändringar i avsättning för skadelivräntor	- 653	-	- 653	- 188	-	- 188
Summa skadekostnader hänförliga till tidigare års verksamhet	- 614	- 16	- 630	- 336	- 32	- 368
Summa försäkringsersättningar	- 6 903	- 6	- 6 909	- 6 343	- 11	- 6 354
Totalt utbetalda försäkringsersättningar	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Utbetalda skadeersättningar	- 5 747	801	- 4 946	- 5 072	175	- 4 897
Utbetalda skadelivräntor	- 193	-	- 193	- 190	-	- 190
Driftskostnader för skadereglering	- 587	-	- 587	- 589	-	- 589
Utbetalda försäkringsersättningar	- 6 527	801	- 5 726	- 5 851	175	- 5 676
Förändring i Avsättning för oreglerade skador	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Förändring i avsättning för inträffade och rapporterade skador	221	- 807	- 586	- 625	- 186	- 811
Förändring i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	29	-	29	281	-	281
Förändring i avsättning för skadelivräntor	- 653	-	- 653	- 188	-	- 188
Förändring i avsättning för skaderegleringskostnader	27	-	27	40	-	40
Summa	- 376	- 807	- 1 183	- 492	- 186	- 678
Summa försäkringsersättningar	- 6 903	- 6	- 6 909	- 6 343	- 11	- 6 354

Årsredovisning 2011
Folksam ömsesidig sakförsäkring
Organisationsnummer 502006-1619

Not 6.	Koncernen		Moderföretaget	
Driftskostnader, Mkr	2011	2010	2011	2010
Specifikation av resultatposten driftskostnader				
Anskaffningskostnader ¹⁾	- 846	- 747	- 627	- 594
Förändring av Förutbetalda anskaffningskostnader	12	- 30	5	- 34
Administrationskostnader ²⁾	- 900	- 798	- 845	- 694
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-	-	-	-
	- 1 734	- 1 575	- 1 467	- 1 322
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	- 680	- 656	- 587	- 589
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	- 14	- 26	- 12	- 24
Kostnader för fastighetsförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	- 4	- 4	- 4	- 4
	- 698	- 686	- 603	- 617
Summa driftskostnader	- 2 432	- 2 261	- 2 070	- 1 939
1) Varav provisioner i direktförsäkring	- 249	- 226	- 58	- 73
2) Varav erlagda provisioner till koncernföretag i mottagen återförsäkring	-	-	-	-
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag				
Direkta och indirekta personalkostnader	- 1 735	- 1 569	- 1 689	- 1 538
Lokalkostnader	- 156	- 158	- 153	- 156
Avskrivningar	- 41	- 49	- 37	- 37
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-	-	-	-
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	- 500	- 485	- 191	- 208
	- 2 432	- 2 261	- 2 070	- 1 939

Operationella leasingavtal (leasetagare)

Operationell leasing där företaget är leasetagare avser i huvudsak kostnader för lokaler, bilar och PC-utrustning.

Totala framtida minimileaseavgifter	Koncernen		Moderföretaget	
Förfallotidpunkter	2011	2010	2011	2010
<1 år	- 137	- 169	- 137	- 169
1-5 år	- 216	- 373	- 216	- 373
>5 år	- 21	- 152	- 21	- 152
Summa	- 374	- 694	- 374	- 694
Totala leasingavgifter under perioden	- 184	- 190	- 184	- 190
varav minimileaseavgifter	- 153	- 164	- 153	- 164
varav variabla avgifter	- 31	- 26	- 31	- 26

	Koncernen		Moderföretaget	
Driftskostnader, Mkr (forts.)	2011	2010	2011	2010
Arvode och kostnadsersättningar till revisorer				
KPMG				
Revisionsuppdrag	- 9	- 6	- 8	- 5
Revisionsverksamhet utöver uppdraget	-	- 1	-	- 1
Skatterådgivning	-	-	-	-
Övriga tjänster	- 1	-	- 1	-
Övriga revisorer				
Revisionsuppdrag	-	-	-	-
	- 10	- 7	- 9	- 6

	Koncernen		Moderföretaget	
Not 7.	2011	2010	2011	2010
Kapitalavkastning, intäkter Mkr				
Hyresintäkter från byggnader och mark	71	69	71	69
Erhållna utdelningar	157	46	152	51
varav övriga erhållna utdelningar	157	46	152	43
varav koncernbidrag	-	-	-	8
Ränteintäkter m m				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	664	562	617	514
Koncernföretag	-	-	-	-
Övriga ränteintäkter	163	15	42	13
varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	163	16	42	13
Återförda nedskrivningar				
Aktier och andelar	-	-	-	-
Övriga placeringstillgångar	37	2	-	-
Valutakursvinst netto	119	-	119	-
Realisationsvinst, netto				
Byggnader och mark	-	-	-	-
Aktier och andelar	542	13	540	7
Räntebärande värdepapper	97	192	80	180
Övriga placeringstillgångar	1	-	1	-
	1 851	899	1 622	834

Operationella leasingavtal (leasegivare)

Operationell leasing där företaget är leasegivare avser intäkter för lokaler.

	Koncernen		Moderföretaget	
Totala framtida minimileaseavgifter	2011	2010	2011	2010
Förfallotidpunkt				
<1 år	87	115	87	115
1-5 år	188	254	188	254
>5 år	43	12	43	12
	318	381	318	381

	Koncernen		Moderföretaget	
(forts.)	2011	2010	2011	2010
Totala leasingavgifter under perioden	113	115	113	115
varav minimileaseavgifter	100	99	100	99
varav variabla avgifter	13	16	13	16

	Koncernen		Moderföretaget	
Not 8.	2011	2010	2011	2010
Orealiserade vinster på placeringstillgångar, Mkr				
Byggnader och mark	82	54	112	49
Aktier och andelar	-	1 198	-	1 182
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	816	-	755	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	10	53	10	53
	908	1 305	877	1 284

	Koncernen		Moderföretaget	
Not 9.	2011	2010	2011	2010
Kapitalavkastning, kostnader Mkr				
Driftskostnader för byggnader och mark	- 45	- 46	- 45	- 46
Kapitalförvaltningskostnader	- 14	- 26	- 12	- 24
Räntekostnader m m				
Koncernföretag	-	-	-	-
Övriga räntekostnader	- 186	- 51	- 62	- 51
varav från finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen	- 186	- 52	- 62	- 51
Av- och nedskrivningar				
Aktier och andelar	- 2	-	- 10	- 53
Övrig placeringstillgångar	-	- 2	-	-
Valutakursförlust, netto	-	- 23	-	- 23
Realisationsförlust, netto				
	- 247	- 148	- 129	- 197

	Koncernen		Moderföretaget	
Not 10.	2011	2010	2011	2010
Orealiserade förluster på placeringstillgångar, Mkr				
Aktier och andelar	- 705	-	- 683	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	- 339	-	- 308
	- 705	- 339	- 683	- 308

Not 11. Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument

Koncernen, 2011	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorien	Innehav för handelsändamål	Låne- fordringar	Summa
Finansiella tillgångar, Mkr				
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	11	11
Aktier och andelar	- 28	-	-	- 28
Övriga lån	-	-	12	12
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 582	-	-	1 582
Derivat, netto	-	123	-	123
Övriga finansiella placeringstillgångar	25	-	3	28
Övriga fordringar	-	-	6	6
	1 579	123	32	1 734

	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Finansiella skulder, Mkr			
Övriga skulder	-	-3	-3
	-	-3	-3

Koncernen, 2010	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorien	Innehav för handelsändamål	Låne- fordringar	Summa
Finansiella tillgångar, Mkr				
Aktier och andelar	1 162	-	-	1162
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	480	-	-	480
Övriga finansiella placeringstillgångar	57	-	-	57
Övriga fordringar	-	-	29	29
	1 699	-	29	1 728

	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Finansiella skulder, Mkr			
Derivat, netto	- 6	-	- 6
Övriga skulder	-	- 20	- 20
	- 6	- 20	- 26

Not 11. Nettovinst eller nettoförlust per kategori av finansiella instrument (forts.)

Moderföretaget, 2011	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Låne- fordringar	Summa
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorien	Innehav för handelsändamål		
Finansiella tillgångar, Mkr				
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	-	-	11	11
Aktier och andelar	- 14	-	-	- 14
Övriga lån	-	-	12	12
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 459	-	-	1 459
Derivat, netto	-	122	-	122
Övriga finansiella placeringstillgångar	25	-	3	28
Övriga fordringar	-	-	5	5
	1 470	122	31	1 623

Finansiella skulder, Mkr	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	-	- 3	- 3

Moderföretaget, 2010	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Låne- fordringar	Summa
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorien	Innehav för handelsändamål		
Finansiella tillgångar, Mkr				
Aktier och andelar	1 136	-	-	1 136
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	446	-	-	446
Övriga finansiella placeringstillgångar	57	-	-	57
Övriga fordringar	-	-	28	28
	1 639	-	28	1 667

Finansiella skulder, Mkr	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat, netto	- 1	-	- 1
Övriga skulder	-	- 6	- 6
	- 1	- 6	- 7

Not 12. Bokslutsdispositioner, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Förändring av säkerhetsreserv	-	-	- 1 144	- 809

Not 13. Skatter, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	- 12	-	-	-
Uppskjutna skattekostnader/skatteintäkter	- 381	- 427	- 60	- 231
	- 393	- 427	- 60	- 231
Specifikation av aktuell skattekostnad				
Periodens skattekostnad	- 12	-	-	-
	- 12	-	-	-
Specifikation av uppskjutna skattekostnader/skatteintäkter				
Uppskjuten skattekostnad avseende temporära skillnader	- 381	- 427	- 60	- 231
Uppskjuten skatteintäkt under året aktiverat underskottsavdrag	-	-	-	-
	- 381	- 427	- 60	- 231
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	1 749	1 713	241	942
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget	- 459	- 450	- 63	- 248
Andra inte avdragsgilla kostnader/inte skattepliktiga intäkter	77	15	-	- 2
Skatteeffekt till följd av utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-	9	-	-
Skatteeffekt till följd av ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	-	- 1	-	-
Lämnade koncernbidrag	-	-	3	18
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser	- 11	-	-	-
	- 393	- 427	- 60	- 231

Skatter, Mkr (forts.) Skatt hänförlig till övrigt totalresultat Koncernen	2011			2010		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	- 676	178	- 498	335	- 87	248

Not 14. Immateriella tillgångar, Mkr	Goodwill		Mjukvaror och övriga immateriella tillgångar	
	2011	2010	2011	2010
Koncernen				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	30	29	481	375
Investeringar	-	-	74	106
Utgående balans	30	29	555	481
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	-	-	- 311	- 235
Årets avskrivningar	-	-	- 74	- 76
Utgående balans	-	-	- 385	- 311
Redovisade värden	30	29	170	170
Årets avskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen				
Driftskostnader	-	-	-74	-76

Goodwill på 30 miljoner kronor avser det förvärvade dotterbolaget Tre Kronor Försäkring AB år 2007. Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov. Förvärvade verksamheter integreras med övriga verksamheter efter förvärv. Därför genomförs prövningar av nedskrivningsbehov på lägsta möjliga kassagenererande enhet. De kassagenererande enheternas återvinningsvärde baseras på nyttjandevärde. Dessa värden bygger på uppskattade framtida kassaflöden baserade på affärsplaner, budgetar och prognoser som har godkänts av företagsledningen för de närmaste tre åren. Kassaflöden bortom treårsperioden extrapoleras med hjälp av en uppskattad tillväxttakt per år. Som diskonteringsränta tillämpas ledningens krav på avkastning.

Not 14. Immateriella tillgångar, Mkr (forts.)

	Mjukvaror och övriga immateriella tillgångar	
	2011	2010
Moderföretaget		
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	461	356
Investeringar	75	106
Utgående balans	536	461
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	- 298	- 225
Årets avskrivningar	- 70	- 73
Utgående balans	- 368	- 298
Redovisade värden	168	163
Avskrivning sker på anskaffningsvärdet med 20 procent.		
Årets avskrivningar ingår i nedanstående rader i resultaträkningen		
Driftskostnader	- 70	- 73

Not 15.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Byggnader och mark, Mkr				
Marknadsvärde				
Redovisat värde vid årets ingång	613	553	999	942
Investeringar	22	8	22	9
Orealiserade värdeförändringar	80	52	112	48
Redovisat värde vid årets utgång	715	613	1 133	999
Värden uppdelade på rörelse- och förvaltningsfastigheter				
Rörelsefastigheter				
Anskaffningsvärde vid årets ingång			292	291
Investeringar			-	1
Anskaffningsvärde vid årets utgång			292	292
Redovisat värde vid årets utgång			418	388
Förvaltningsfastigheter				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	522	514	519	511
Investeringar	22	8	22	8
Anskaffningsvärde vid årets utgång	544	522	541	519
Redovisat värde vid årets utgång	715	613	715	611

Bedömt marknadsvärde Geografisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra ¹⁾	Drifts- överskott ²⁾	Direkt- avkastning ³⁾	Marknads- värde	Marknads- värde ⁴⁾	Avkastnings- krav ⁵⁾
Koncern							
Stockholm med närförort	Kontors- och affärsfastigheter	18	12	4,8%	244	28 290	0 - 6,1 %
Övriga Sverige	Kontors- och affärsfastigheter	49	30	6,4%	474	12 760	0 - 7 %
		68	42	5,9%	718	15 686	5,3 - 7 %
Moderbolaget							
Stockholm & Göteborg med närförort	Kontors- och affärsfastigheter	54	38	5,7%	662	24 844	0 - 6,1 %
Övriga Sverige	Kontors- och affärsfastigheter	49	30	6,4%	471	12 680	5,3 - 7,0 %
		104	68	6,0%	1133	17 762	5,3 - 7,0 %

1) Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår.

2) Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari.

3) Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari i förhållande till marknadsvärde.

4) Marknadsvärde i kronor per kvm lokalarea (exkl garage).

5) Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav.

Värderingsantaganden i genomsnitt

Inflationsantagande	2,0%
Kalkylränta restvärde	8,0%
Direktavkastning restvärde	6,0%
Långsiktig vakansgrad	5,4%
Drifts & Underhållskostnader År 1	483 kr/kvm
Investeringar År 1	76 kr/kvm
Marknadshyra (vid noll vakans)	1 683 kr/kvm

Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift- och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalys av gjorda jämförbara fastighetsköp.

	Koncernen		Moderföretaget	
Påverkan på periodens resultat	2011	2010	2011	2010
Hysesintäkter brutto	99	102	99	102
Internhyror	-28	-32	-28	-32
Hysesintäkter	71	70	71	70
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	-45	-46	-45	-46
	26	24	26	24
Taxeringsvärden				
Taxeringsvärden byggnader (i Sverige)	341	374	505	505
Taxeringsvärden mark (i Sverige)	111	121	182	178
	452	495	687	683

Klassificeringen av rörelse- respektive förvaltningsfastigheter har gjorts med utgångspunkt från den internt nyttjade andelen av respektive fastighet, med utgående hyra som bas. För de fastigheter där andelen internt nyttjande uppgår till mer än 15 procent har fastigheten klassificerats som rörelsefastighet. Rörelsefastighet redovisas i koncernen som materiell anläggningstillgång i not 27. Samtliga fastigheter har marknadsvärderats. Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av Svenskt Fastighetsindex och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av ASPECT. För bolaget finns inga begränsningar i rätten att sälja förvaltningsfastigheter. Det finns inte heller några förpliktelser att köpa, uppföra eller exploatera förvaltningsfastigheter eller att utföra reparationer, underhåll eller förbättringar. 32 procent av den uthyrningsbara ytan (koncernen) används i Folksam verksamhet.

Not 16.

Aktier och andelar i koncernföretag, Mkr	Organisations-nummer	Antal	Kapitalandel i %	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2010
Moderföretaget					
CU Försäkringar AB i likvidation	556034-6792	1 000	100	–	–
Folksam Hälsa AB i likvidation	556237-1285	100 000	100	2	6
Folksam Inköp AB i likvidation	556454-1182	2 000	100	–	–
Folksam Insurance&Risk Management AB i likvidation	556443-4032	10 000	100	1	1
Folksam Sak Fastighets AB	556236-2342	5 200	100	790	795
Folksam Spar AB (publ)	556055-3470	50 000	100	26	26
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	516401-6700	200 000	100	300	300
Skanstull Invest BV		402	100	–	–
Tre Kronor Försäkring AB	516406-0369	25 000	100	286	275
Bokfört värde				1 405	1 403
Verkligt värde				1 581	1 548
Samtliga aktier är onoterade.					

	Moderföretaget	
	2011	2010
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	1 696	1 582
Förändringar till följd av under året lämnade koncernbidrag och aktieägartillskott	13	114
Utgående balans	1 709	1 696
Ackumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	– 293	– 240
Under året återförda nedskrivningar	–	–
Årets nedskrivningar	– 11	– 53
Utgående balans	– 304	– 293
Redovisat värde 31 december	1 405	1 403

Nedskrivning av aktier och andelar i koncernföretag är hänförligt till valutakursförändringar.

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %	
		2011	2010
CU Försäkringar AB i likvidation	Sundsvall	100	100
Folksam Hälsa AB i likvidation	Stockholm	100	100
Folksam Inköp AB i likvidation	Stockholm	100	100
Folksam Insurance&Risk Management AB i likvidation	Stockholm	100	100
Folksam Sak Fastighets AB	Stockholm	100	100
Folksam Spar AB (publ)	Stockholm	100	100
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	Stockholm	100	100
Skanstull Invest BV	Stockholm	100	100
Tre Kronor Försäkring AB	Stockholm	100	100
Folksam Hälsa Föllingekliniken AB i likvidation	Krokom	100	100
Folksam Hälsa Föllingegården KB	Krokom	100	100

Not 17.**Aktier och andelar i intresseföretag**

	Organisations-nummer	Säte	Antal	Kapital-andel i %	Bokfört värde 2011	Bokfört värde 2010
Koncernen						
Folksam Property Holding 1 B V		Amsterdam	55 400	50	790	795
Consulting AB Lennermark & Andersson	556131-2223	Örebro	1 209	22	11	9
Folksam Cruise Holding AB	556767-4121	Stockholm	275	25	27	26
FIH Erhvervsbank A/S	CVR 17029312	Köpenhamn		5	287	–
Kulltorp Holding AB	556767-4147	Stockholm	200	20	6	–
Rosengård Invest AB	556756-0528	Malmö	5 000	22	12	–
Bokfört värde					1 133	830
Moderföretaget						
Consulting AB Lennermark & Andersson	556131-2223	Örebro	1 209	22	6	6
Folksam Cruise Holding AB	556767-4121	Stockholm	275	25	27	27
Kulltorp Holding AB	556767-4147	Stockholm	200	20	6	–
Rosengård Invest AB	556756-0528	Malmö	5 000	22	8	–
Bokfört värde					47	33

Röstandel i respektive företag motsvaras av kapitalandel.
Samtliga aktier är onoterade.

	Koncernen		Moderföretaget	
Akkumulerade anskaffningsvärden, Mkr	2011	2010	2011	2010
Ingående balans	830	901	33	6
Förvärv	18	26	14	27
Andel i intresseföretagets resultat	291	21	–	–
Omräkningsdifferens	–6	–118	–	–
Utgående balans	1 133	830	47	33
Redovisat värde	1 133	830	47	33
Verkligt värde	1 133	831	50	34
Sammanlagda belopp för intressebolag, Mkr				
Summa tillgångar	104 874	1 774	872	184
Summa skulder	94 205	54	674	54
Summa eget kapital	10 669	1 720	199	129
Intäkter	910	141	142	138
Årets resultat	–1 415	49	13	10

Ökningen av tillgångar, skulder och eget kapital, och skillnaden i intäkter och årets resultat i intressebolag jämfört med föregående år, beror på förvärvet av FIH Erhvervsbank 2011-01-06. Investeringen genomfördes genom Folksam Cruise Holding AB.

Not 18.**Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag**

För specifikation av räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag hänvisas till not 48 Upplysningar om närstående.

Not 19.**Aktier och andra andelar, Mkr**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Bokfört värde	4 169	4 975	4 003	4 769
Anskaffningsvärde	3 125	3 272	2 973	3 103
Verkligt värde	4 169	4 975	4 003	4 769
varav:				
Noterade aktier	3 943	4 329	3 783	4 132
Onoterade aktier	226	646	220	637

Not 20. Obligationer och andra räntebärande värdepapper, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Upplupet anskaffningsvärde				
Statsskuldväxlar	98	–	–	–
Svenska staten	5 237	4 283	4 941	4 015
Svenska kommuner	1 946	–	1 823	–
Svenska bostadsinstitut	12 424	9 483	11 425	8 874
Svenska räntefonder	10	286	–	–
Övriga svenska emittenter	1 487	4 279	1 438	4 021
Utländska stater	375	373	361	359
Övriga utländska emittenter	79	30	79	30
	21 656	18 734	20 067	17 299
varav:				
Noterade	21 632	18 722	20 043	17 287
Onoterade	24	12	24	12
Tidsbundna förlagsbevis	12	–	12	–
Eviga förlagsbevis	12	12	12	12
Verkligt värde				
Statsskuldväxlar	98	–	–	–
Svenska staten	5 701	4 372	5 380	4 100
Svenska kommuner	1 950	–	1 826	–
Svenska bostadsinstitut	12 704	9 396	11 688	8 792
Svenska räntefonder	10	272	–	–
Övriga svenska emittenter	1 515	4 263	1 465	4 006
Utländska stater	384	373	370	360
Övriga utländska emittenter	78	30	78	30
	22 440	18 706	20 807	17 288
varav:				
Noterade	22 416	18 694	20 783	17 276
Onoterade	24	12	24	12
Tidsbundna förlagsbevis	12	–	12	–
Eviga förlagsbevis	12	12	12	12
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	2 423	1 321	2 276	1 235
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	– 4	24	–	30

Moderföretaget

Vid värdering av räntebärande värdepapper enligt upplupet anskaffningsvärde skulle balansposten redovisas till ett belopp på 20 067 (17 299) miljoner kronor.

Not 21. Övriga lån, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Upplupet anskaffningsvärde	168	168	168	168
Verkligt värde	168	168	168	168
Bokfört värde	168	168	168	168

Not 22. Derivat, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	1	–	1	–
Aktieterminer	–	–	–	–
Ränteterminer	2	–	2	–
Valutaterminer	49	19	49	19
	52	19	52	19
Anskaffningsvärde				
Aktieoptioner	17	–	17	–
	17	–	17	–

Koncernen

Nominellt belopp / återstående kontraktssenlig löptid på derivat med positiva värden eller värde noll 2011	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år
Aktieoptioner	4 832	–	–
Ränteterminer	– 2 282	–	–
Valuteterminer	51	–	–
2010			
Ränteterminer	– 439	–	–
Valuteterminer	20	–	–

Moderföretaget

Nominellt belopp / återstående kontraktssenlig löptid på derivat med positiva värden eller värde noll 2011	Mindre än 1 år	1– 5 år	Mer än 5 år
Aktieoptioner	4 832	–	–
Ränteterminer	– 2 439	–	–
Valuteterminer	51	–	–
2010			
Ränteterminer	– 596	–	–
Valuteterminer	20	–	–

Under året har avtal ingåtts avseende valutaterminer, ränteterminer samt aktieoptioner. Valutaterminsavtalen har ingåtts med syfte att eliminera valutarisken i portföljen. Ränteterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera ränteportföljens duration. Syftet med aktieoptionsavtalen har varit att effektivisera förvaltningen.

Beskrivning av kreditrisker

Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal och CSA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker

Med marknadsrisker för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser.

Not 23.

Övriga finansiella placeringstillgångar	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Bokfört värde	218	206	218	206
Verkligt värde	218	206	218	206
Anskaffningsvärde	115	114	115	114

Not 24.

Fordringar avseende direkt försäkring	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Försäkringstagare	2 661	2 431	2 116	1 985
Försäkringsföretag	93	170	81	145
	2 754	2 601	2 197	2 130

Not 25.

Fordringar avseende återförsäkring	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Övrigt	40	188	35	184
	40	188	35	184

Not 26.

Övriga fordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Fordringar på koncernföretag	–	–	6	11
Fordringar på närstående företag	424	325	424	321
Övriga fordringar	206	86	204	83
	630	411	633	415

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen 2011	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaff- ningsvärde
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar, Mkr						
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	–	–	151	151	151	151
Aktier och andelar	4 169	–	–	4 169	4 169	3 125
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22 440	–	–	22 440	22 440	21 656
Övriga lån	–	–	168	168	168	168
Utlåning till kreditinstitut	–	–	–	–	–	–
Övriga finansiella placeringstillgångar	218	–	–	218	218	115
Derivat	–	52	–	52	52	17
Fordringar	–	–	1 903	1 903	1 903	1 903
Upplupna intäkter	–	–	392	392	392	392
Summa	26 827	52	2 614	29 493	29 493	27 527

Koncernen 2011	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa redovisat värde	Verkligt värde
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handels ändamål	Övriga finansiella skulder		
Finansiella skulder, Mkr					
Skulder till kreditinstitut	–	–	4	4	4
Derivat	–	24	–	24	24
Övriga skulder	–	–	509	509	460
Summa	–	24	513	537	488

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

Koncernen 2010	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefodringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaff- ningsvärde
Finansiella tillgångar, Mkr						
Aktier och andelar	4 975	–	–	4 975	4 975	3 272
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 706	–	–	18 706	18 706	18 735
Övriga lån	–	–	168	168	168	168
Utlåning till kreditinstitut	–	–	27	27	27	27
Övriga finansiella placeringstillgångar	206	–	–	206	206	206
Derivat	–	19	–	19	19	–
Fordringar	–	–	2 040	2 040	2 040	2 040
Upplupna intäkter	–	–	288	288	288	288
Summa	23 887	19	2 523	26 429	26 429	24 736

	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Koncernen 2010	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella skulder, Mkr					
Skulder till kreditinstitut	–	–	4	4	4
Derivat	–	3	–	3	3
Övriga skulder	–	–	394	394	394
Upplupna kostnader	–	–	–	–	–
Summa	–	3	398	401	401

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

Moderföretaget 2011	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar, Mkr						
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	–	–	151	151	151	151
Aktier och andelar	4 003	–	–	4 003	4 003	2 973
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20 807	–	–	20 807	20 807	20 067
Övriga lån	–	–	168	168	168	168
Övriga finansiella placeringstillgångar	218	–	–	218	218	115
Derivat	–	52	–	52	52	17
Fordringar	–	–	1 700	1 700	1 700	1 700
Upplupna intäkter	–	–	365	365	365	365
Summa	25 028	52	2 385	27 464	27 464	25 556

Moderföretaget 2011	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa redovisat värde	Verkligt värde
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder		
Finansiella skulder, Mkr					
Derivat	–	24	–	24	24
Upplupna kostnader	–	–	457	457	457
Summa	–	24	457	481	481

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

Moderföretaget 2010	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
	Finansiella tillgångar, Mkr	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lånefodringar			
Aktier och andelar		4 769	–	–	4 769	4 769	3 103
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		17 288	–	–	17 288	17 288	17 299
Övriga lån		–	–	168	168	168	168
Övriga finansiella placeringstillgångar		206	–	–	206	206	206
Derivat		–	19	–	19	19	–
Fordringar		–	–	1 912	1 912	1 912	1 912
Upplupna intäkter		–	–	270	270	270	270
Summa		22 263	19	2 350	24 632	24 632	22 958

Moderföretaget 2010	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				Summa redovisat värde	Verkligt värde
	Finansiella skulder, Mkr	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Övriga finansiella skulder		
Derivat		–	3	–	3	3
Övriga skulder		–	–	467	467	467
Summa		–	3	467	470	470

Information om finansiella instruments verkliga värden

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. I not 1 Redovisningsprinciper återfinns beskrivningar om hur verkligt värde bestäms avseende tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Koncernen 2011

Tillgångar, Mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Aktier och andelar	3 943	76	150	4 169
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20 022	2 394	24	22 440
Derivat	2	51	–	52
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	–	218	218
	23 967	2 521	392	26 879

Skulder, Mkr

Derivat	1	22	–	24
---------	---	----	---	----

Koncernen 2010

Tillgångar, Mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Aktier och andelar	4 331	192	452	4 975
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16 686	2 007	12	18 706
Derivat	–	19	–	19
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	–	206	206
	21 018	2 218	670	23 906

Skulder, Mkr

Derivat	3	–	–	3
---------	---	---	---	---

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1 och 2 har skett under året.

Moderföretaget 2011

Tillgångar, Mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Aktier och andelar	3 783	70	150	4 003
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18 529	2 254	24	20 807
Derivat	1	51	–	52
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	–	218	218
	22 313	2 375	392	25 080

Skulder, Mkr

Derivat	1	23	–	24
---------	---	----	---	----

Moderföretaget 2010

Tillgångar, Mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Aktier och andelar	4 132	185	452	4 769
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15 402	1 874	12	17 288
Derivat	–	19	–	19
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	–	206	206
	19 534	2 078	670	22 282

Skulder, Mkr

Derivat	3	–	–	3
---------	---	---	---	---

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Koncernen 2011	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placerings-tillgångar	Totalt
Ingående balans 2011-01-01	452	12	207	671
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	101	–	10	111
Anskaffningsvärde förvärv	58	12	1	71
Försäljningslikvid försäljning	– 461	–	–	– 461
Utgående balans 2011-12-31	150	24	218	392
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2011-12-31 ¹⁾	15	–	–	15

1) Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat

Koncernen 2010	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placerings-tillgångar	Totalt
Ingående balans 2010-01-01	60	14	152	226
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	368	– 2	53	419
Anskaffningsvärde förvärv	24	–	1	25
Utgående balans 2010-12-31	452	12	206	670
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2010-12-31 ¹⁾	368	– 2	53	419

1) Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat

Moderföretaget 2011	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placerings-tillgångar	Totalt
Ingående balans 2011-01-01	452	12	207	671
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	101	–	10	111
Anskaffningsvärde förvärv	58	12	1	71
Försäljningslikvid försäljning	– 461	–	–	– 461
Utgående balans 2011-12-31	150	24	218	392
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2011-12-31 ¹⁾	15	–	–	15

1) Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat

Moderföretaget 2010	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Övriga finansiella placerings-tillgångar	Totalt
Ingående balans 2010-01-01	60	14	152	226
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	368	– 2	53	419
Anskaffningsvärde förvärv	24	–	1	25
Utgående balans 2010-12-31	452	12	206	670
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2010-12-31 ¹⁾	368	– 2	53	419

1) Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat

Not 27. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

I tabellen nedan presenteras en sammanställning av vilken effekt som förändringar i observerbara antaganden skulle få på redovisat resultat.

Känslighetsanalys	2011		2010	
	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden
Koncernen, Mkr				
Aktier och andelar	15	- 15	45	- 45
Obligationer	2	- 2	-	-
	17	- 17	45	- 45
	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden	Effekt av gynnsam förändring av antaganden	Effekt av ogynnsam förändring av antaganden
Moderföretaget, Mkr				
Aktier och andelar	15	- 15	45	- 45
Obligationer	2	- 2	-	-
	17	- 17	45	- 45

För flertalet av innehaven i nivå 3 finns det en betydande osäkerhet i värderingen då den bygger på indata som inte är observerbar på marknaden. Flertalet innehav värderas av ansvarig förvaltare eller av extern part utsedd av extern förvaltare där underlag till värderingen inte är tillgänglig. Folksam Sak har valt att visa vilken effekt en 10 procent förändring i marknadsvärdet skulle få på resultatet till följd av en kurs-/prisförändring.

Aktier och andelar

Värdering av fond i fondinnehav sker av extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Folksam Sak saknar därför tillräcklig information för att kunna redovisa effekten av ändrade antaganden.

För fastighetsfonder finns en osäkerhet i värderingen p.g.a. värdet av de underliggande fastigheterna. Även för dessa innehav saknas information för att kunna göra en adekvat beräkning av effekten av ändrade antaganden.

Obligationer

Då verkligt värde överensstämmer med anskaffningsvärdet bedöms inga förändringar i antaganden som erforderliga.

Övriga finansiella placeringstillgångar

Den största delen av innehav i placeringsaktier värdebestäms genom substansvärdering. Då detta värde baseras på faktiska data och inte utifrån egna bedömningar eller antaganden bedöms det bokförda värdet vara en god approximation av det verkliga värdet. För resterande del av övriga finansiella placeringstillgångar görs bedömningen att effekten av förändringar i antaganden inte är väsentlig.

Not 28. Materiella anläggningstillgångar, Mkr	Byggnader och mark	Kontors- utrustning	Data- utrustning	Övriga tillgångar	Totalt
Koncernen 2011					
Ackumulerade anskaffningsvärden					
Ingående balans	456	63	400	15	934
Förvärv	-	6	6	1	14
Avyttringar och utrangeringar	-	-	- 79	- 2	- 82
Utgående balans	456	69	327	14	866
Ackumulerade avskrivningar					
Ingående balans	- 15	- 47	- 327	- 12	- 401
Årets avskrivningar	- 8	- 6	- 21	- 1	- 36
Avyttringar och utrangeringar	-	-	54	1	56
Utgående balans	- 23	- 52	- 294	- 12	- 381
Ackumulerade nedskrivningar					
Ingående balans	- 53	-	-	-	- 53
Återlagda tidigare nedskrivningar	38	-	-	-	38
Utgående balans	- 15	-	-	-	- 15
Redovisat värde 1 januari	388	16	73	3	480
Redovisat värde 31 december	418	17	33	2	470

Materiella anläggningstillgångar, Mkr (forts.)	Byggnader och mark	Kontors-utrustning	Data-utrustning	Övriga tillgångar	Totalt
Koncernen 2010					
Ackumulerade anskaffningsvärden					
Ingående balans	455	59	383	17	914
Förvärv	1	8	32	–	41
Avyttringar och utrangeringar	–	– 4	– 15	– 2	– 21
Utgående balans	456	63	400	15	934
Ackumulerade avskrivningar					
Ingående balans	– 7	– 46	– 307	– 12	– 372
Årets avskrivningar	– 8	– 5	– 31	– 1	– 45
Avyttringar och utrangeringar	–	4	11	1	16
Utgående balans	– 15	– 47	– 327	– 12	– 401
Ackumulerade nedskrivningar					
Ingående balans	– 55	–	–	–	– 55
Återlagda tidigare nedskrivningar	2	–	–	–	2
Utgående balans	– 53	–	–	–	– 53
Redovisat värde 1 januari	393	13	76	6	487
Redovisat värde 31 december	388	16	73	3	480

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på rörelsefastigheter.

Byggnad		Installationer	
Utvändig mark	35 år	Hiss	55 år
Grund	100 år	El	45 år
Stomme	100 år	Luft	45 år
Yttertak	35 år	Rör	60 år
Fasad	30 år		
Stomkomplettering	60 år		
Ytskikt	15 år		

Not 28. Materiella tillgångar, Mkr	Kontors-utrustning	Data-utrustning	Övriga tillgångar	Totalt
Moderföretaget 2011				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	61	398	12	471
Förvärv	6	6	1	13
Avyttringar och utrangeringar	– 1	– 79	– 2	– 82
Utgående balans	66	325	11	402
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	– 44	– 325	– 10	– 379
Årets avskrivningar	– 6	– 21	– 1	– 28
Avyttringar och utrangeringar	–	54	2	56
Utgående balans	– 50	– 292	– 9	– 351
Redovisat värde 1 januari	16	74	2	92
Redovisat värde 31 december	16	33	2	51
Moderföretaget 2010				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	57	381	12	450
Förvärv	8	32	–	41
Avyttringar och utrangeringar	– 4	– 15	– 1	– 20
Utgående balans	61	398	12	471
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	– 43	– 306	– 9	– 358
Årets avskrivningar	– 5	– 31	– 1	– 37
Avyttringar och utrangeringar	4	12	1	16
Utgående balans	– 44	– 325	– 10	– 379
Redovisat värde 1 januari	14	76	3	92
Redovisat värde 31 december	16	74	2	92

Not 29. Förutbetalda anskaffningskostnader, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Ingående balans	319	350	257	291
Årets aktivering	331	319	263	257
Årets avskrivning	– 319	– 350	– 257	– 291
Utgående balans	331	319	263	257

Not 30. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Förutbetalda kostnader	84	63	84	63
Upplupna intäkter	50	76	50	76
	134	139	134	139

Not 31. Eget kapital

För specifikation av Eget kapital hänvisas till Rapport över eget kapital för koncernen respektive moderföretaget.

Not 32.

Ej intjänade premier och kvardröjande risker, Mkr	2011			2010		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Koncernen						
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	4 769	–	4 769	4 467	–	4 467
Premieinkomst	9 746	– 50	9 697	9 180	– 55	9 125
Intjänade premier under perioden	– 9 395	50	– 9 346	– 8 878	55	– 8 823
Utgående balans	5 120	–	5 120	4 769	–	4 769
Koncernen						
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans	32	–	32	31	–	31
Förändring av avsättning	– 16	–	– 16	1	–	1
Utgående balans	16	–	16	32	–	32
Ej intjänade premier och kvardröjande risker, Mkr						
Moderföretaget						
Avsättning för ej intjänade premier						
Ingående balans	4 188	–	4 188	3 987	–	3 987
Premieinkomst	8 331	– 39	8 292	8 031	– 42	7 989
Intjänade premier under perioden	– 8 093	39	– 8 054	– 7 830	42	– 7 788
Utgående balans	4 426	–	4 426	4 188	–	4 188
Moderföretaget						
Avsättning för kvardröjande risk						
Ingående balans	24	–	24	24	–	24
Förändring av avsättning	– 13	–	– 13	–	–	–
Utgående balans	11	–	11	24	–	24

Not 33.

Oreglerade skador, Mkr	2011			2010		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Koncernen						
Avsättningar för oreglerade skador						
IB Rapporterade skador	9 603	– 891	8 712	9 283	– 1 068	8 215
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	8 360	–	8 360	8 052	–	8 052
Ingående balans	17 963	– 891	17 072	17 335	– 1 068	16 267
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	199	– 22	177	– 73	26	– 47
Andra förändringar	217	844	1 061	701	151	852
Utgående balans	18 379	– 69	18 310	17 963	– 891	17 072
UB Rapporterade skador	9 931	– 69	9 861	9 603	– 891	8 712
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	8 448	–	8 448	8 360	–	8 360
Koncernen						
Avsättningar						
Avsättning för inträffade rapporterade skador	5 537	– 69	5 468	5 839	– 896	4 943
Avsättning för inträffade ännu ej rapporterade skador	8 448	–	8 448	8 360	–	8 360
Avsättning för skadelivräntor	3 920	–	3 920	3 268	–	3 268
Avsättning för skaderegleringskostnader	474	–	474	501	–	501
	18 379	– 69	18 310	17 968	– 896	17 072
Moderföretaget						
Avsättningar för oreglerade skador						
IB Rapporterade skador	9 082	– 870	8 212	8 870	– 1 060	7 810
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	7 876	–	7 876	7 596	–	7 596
Ingående balans	16 958	– 870	16 088	16 466	– 1 060	15 406
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	231	– 16	215	– 41	32	– 9
Andra förändringar	146	823	969	533	158	691
Utgående balans	17 335	– 63	17 272	16 958	– 870	16 088
UB Rapporterade skador	9 430	– 63	9 367	9 082	– 870	8 212
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	7 905	–	7 905	7 876	–	7 876

Not 33. Oreglerade skador, Mkr (forts.)	2011			2010		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
Moderföretaget						
Avsättningar						
Avsättning för inträffade rapporterade skador	5 094	- 63	5 031	5 372	- 870	4 502
Avsättning för inträffade ännu ej rapporterade skador	7 905	-	7 905	7 876	-	7 876
Avsättning för skadelivräntor	3 901	-	3 901	3 248	-	3 248
Avsättning för skaderegleringskostnader	435	-	435	462	-	462
	17 335	- 63	17 272	16 958	- 870	16 088

Not 34. Återbäring och rabatter, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Ingående balans	1	-	1	-
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	- 1	-	- 1	-
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	10	1	10	1
Utgående balans	10	1	10	1

Not 35.

Pensioner och liknande förpliktelser, Mkr	2011	2010
Koncernen		
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	3 192	2 561
Nuvärde av helt eller delvis ofonderade pensionsförpliktelser	115	111
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	3 307	2 672
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	2 972	2 842
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	- 335	170

Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i rapport över finansiell ställning		
Avsättningar till pensioner	- 335	170
Nettobeloppet i rapporten över finansiell ställning	- 335	170

Översikt förmånsbestämda planer

Förändring av nuvärdet för fonderade förpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	2 561	2 736
Utbetalda ersättningar	- 140	- 137
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	55	60
Räntekostnad	125	110
Aktuariella vinster och förluster	536	- 244
Justering mellan koncerner	55	36
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	3 192	2 561

Förändring av nuvärdet för ofonderade pensionsförpliktelser		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	111	130
Kostnader för tjänstgöring innevarande år	4	5
Räntekostnad	5	4
Aktuariella vinster och förluster	5	- 24
Övriga förändringar	- 10	- 4
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	115	111

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	2 842	2 778
Avgifter från arbetsgivaren	138	21
Utbetalda ersättningar	- 140	- 137
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	120	118
Reduceringar och regleringar	- 41	-
Aktuariella vinster och förluster	- 8	26
Justering mellan koncerner	61	36
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	2 972	2 842

Pensioner och liknande förpliktelser, Mkr (forts.)	2011	2010
Förvaltningstillgångarna består av följande		
Egetkapitalinstrument	892	873
Skuldinstrument	1 813	1 711
Fastigheter	267	250
Andra tillgångar	-	9
	2 972	2 842

Kostnad redovisad i årets resultat		
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	59	65
Effekter av reduceringar och regleringar	41	-
Räntekostnader på förpliktelse	130	114
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	- 120	- 119
Nettokostnad(+) / Intäkt(-) i årets resultat	110	61

Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Administrationskostnader	100	65
Finansiella intäkter	- 120	- 119
Finansiella kostnader	130	114
	110	61

Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	112	145
--	-----	-----

Intäkt redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	549	- 294
Netto redovisat i övrigt totalresultat	549	- 294

Aktuariella vinster (-) och förluster (+) redovisade i övrigt totalresultat		
Ackumulerat per den 1 januari	- 715	- 421
Redovisat under perioden	549	- 294
Ackumulerat per den 31 december	- 166	- 715

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser		
Diskonteringsränta	3,42%	5,00%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	3,60%	4,30%
Framtida löneökning	3,14%	3,50%
Framtida ökning av pensioner (Inflation)	1,64%	2,00%
Inkomstbasbeloppet	3,14%	3,50%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden	FFFS 2007:31	

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder Folksam den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar är fastställd utifrån antagandet att avkastningen på obligationer beräknas ha en likartad avkastning som en 10-årig statsobligation samt att aktieavkastningen kommer att ha samma ränta med tillägg för en riskpremie.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder, och befordran.

Inflation

Beträffande inflationsantagande har Folksam valt att följa Riksbankens uppsatta inflationsmål som utgångspunkt vid beräkningarna.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräknig av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Historisk information	2011	2010	2009
Koncernen			
Nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	3 307	2 672	2 866
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	2 972	2 842	2 778
Överskott/underskott i planen	- 335	170	- 89
Förändring av förmånsbestämda förpliktelser baserade på erfarenhet	- 9	- 159	21
Förändring av förvaltningstillgångar baserade på erfarenhet	- 8	26	188

Koncernen uppskattar att 117 mkr blir betalda under 2012 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer.

Aktuariella beräkningar görs för Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna på förmånsbestämda pensionsavsättningar enligt IAS 19. Beräkningarna görs per pensionsplan och arbetsgivare. KTP planen, som är den största pensionsplanen inom Folksam, är tryggad i KP:s pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för samtliga anställda inom Folksam.

Inom Folksam fördelas kostnader och åtaganden inom respektive koncern enligt en fördelningsnyckel baserad på lönesummor för respektive företag som ingår i Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna. Detta görs för att återspegla en så korrekt bild som möjligt av kostnader och åtaganden inom koncernerna.

Lönesummorna varierar mellan åren varför den procentuella fördelningen av pensionsavsättningen ändras mellan Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna. Detta ger en effekt att UB värdet från året innan inte kommer att stämma överens med IB värdet för det aktuella året vilket ger upphov till en fordran/skuld mellan Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna. Denna effekt behandlas som en justering mellan koncernerna i koncernredovisningen som förändras när den procentuella fördelningen av lönesummor i företagen inom koncernerna ändras.

Not 35. Pensioner och liknande förpliktelser, Mkr (forts.)	2011	2010	2009	2008
Moderföretaget				
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	97	115	129	–
Kostnader för tjänstgöring innevarande år	3	4	4	–
Räntekostnad	4	4	4	–
Aktuariella vinster och förluster	4	– 21	– 20	–
Övriga förändringar	– 11	– 5	– 2	–
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	97	97	115	129
Antaganden				
Diskonteringsränta	3,42%	5,00%	4,00%	4,00%
Framtida löneökning	3,14%	3,50%	3,50%	3,50%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,14%	3,50%	3,50%	3,50%
Framtida ökning av pensioner (Inflation)	1,64%	2,00%	2,00%	2,00%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%	5,00%	5,00%

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser i moderföretaget avser ej tryg-
gade förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och
som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid 62 års ålder, för
övriga anställda gäller 65 år. Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan
maximalt få en ersättningsnivå motsvarande cirka 65 procent av pensionsmed-
förande lön fram till 65 års ålder.

När den anställda väljer att gå i pension vid 62 års ålder gör Folksam en kom-
pletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års
ålder. Beräkning av avsättning för pensioner och liknande förpliktelser har gjorts
med antagande om att cirka 50 procent utnyttjar möjligheten till förtida pensions-
avgång.

Not 36.	Koncernen		Moderföretaget	
Uppskjuten skatteskuld, Mkr	2011	2010	2011	2010
Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder				
Byggnader och mark	174	142	174	142
Aktier och andelar	275	448	271	438
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	207	– 7	195	– 3
Derivat	– 4	– 1	– 4	– 1
Övriga finansiella placeringstillgångar	1	1	1	1
Obeskattade reserver	1 921	1 621	–	–
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	– 105	63	– 25	– 25
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäk- ter	– 7	– 7	– 6	– 6
Underskottsavdrag	–	–	–	–
Övriga uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, netto	2 462	2 260	606	546

Årets förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader har i moderföretaget
redovisats i resultaträkningen. I koncernen har årets förändring av uppskjuten
skatt redovisats med – 384 (– 427) mkr i resultaträkningen och 178 (– 87) mkr i
övrigt totalresultat.

Ej aktiverade underskottsavdrag uppgår till 36 (10) miljoner kronor i koncer-
nen. I moderföretaget finns inga ej aktiverade underskottsavdrag.

Not 37.	Koncernen		Moderföretaget	
Skulder avseende direkt försäkring, Mkr	2011	2010	2011	2010
Försäkringstagare	52	2	–	1
Försäkringsföretag	107	–	107	–
	159	2	107	1

Not 38.	Koncernen		Moderföretaget	
Skulder avseende återförsäkring, Mkr	2011	2010	2011	2010
Övrigt	1	1	1	1
	1	1	1	1

Not 39.	Koncernen		Moderföretaget	
Skulder till kreditinstitut, Mkr	2011	2010	2011	2010
Banklån	4	4	–	–
Skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen	–	4	–	–

Not 40.

Derivat, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Derivatinstrument med negativa värden				
Verkligt värde				
Aktieoptioner	14	–	14	–
Aktietermener	–	1	–	1
Valutaterminer	7	–	7	–
Ränteterminer	1	2	1	2
Ränteswappar	2	–	2	–
	24	3	24	3
Anskaffningsvärde				
Aktieoptioner	17	–	17	–
	17	–	17	–

Koncernen

Nominellt belopp / återstående kontraktssenlig löptid på derivat med positiva värden eller värde noll 2011	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år
Aktieoptioner	– 857	–	–
Aktietermener	0	–	–
Ränteterminer	1 401	–	–
Valutaterminer	– 8	–	–
2010			
Aktietermener	0	–	–
Ränteterminer	1 897	–	–

Moderföretaget

Nominellt belopp / återstående kontraktssenlig löptid på derivat med positiva värden eller värde noll 2011	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år
Aktieoptioner	– 857	–	–
Aktietermener	0	–	–
Ränteterminer	1 350	–	–
Valutaterminer	– 8	–	–
2010			
Aktietermener	0	–	–
Ränteterminer	1 779	–	–

Under året har avtal ingåtts avseende valutaterminer, ränteterminer samt aktieoptioner. Valutaterminsavtalen har ingåtts med syfte att eliminera valutarisken i portföljen. Ränteterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera ränteportföljens duration. Syftet med aktieoptionsavtalen har varit att effektivisera förvaltningen.

Beskrivning av kreditrisker

Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal och CSA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker

Med marknadsrisker för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser.

Not 41.

Övriga skulder, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Skulder till koncernföretag	–	–	10	108
Skulder till närstående företag	52	33	43	33
Övrigt	543	428	470	385
	594	461	523	526

Not 42.

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Upplupna kostnader	441	259	354	298
Förutbetalda intäkter	161	330	96	213
	602	589	450	511

Not 43.

Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, Mkr	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen 2011			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	36	134	170
Byggnader och mark	–	715	715
Aktier och andelar i koncernföretag	–	–	–
Aktier och andelar i intresseföretag	–	1 133	1 133
Räntebärande värdepapper emmitterade av, och lån till intresseföretag	–	151	151
Aktier och andelar	–	4 169	4 169
Obligationer och räntebärande värdepapper	4 715	17 725	22 440
Övriga lån	–	168	168
Derivat	–	52	52
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	218	218
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	–	–
Återförsäkrares andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	19	50	69
Fordringar avseende direkt försäkring	2 754	–	2 754
Fordringar avseende återförsäkring	17	23	40
Övriga fordringar	85	–	85
Pensioner och liknande förpliktelser	630	–	630
Materiella tillgångar och varulager	11	459	470
Kassa och bank	1 259	13	1 272
Upplupna ränte- och hyresintäkter	392	–	392
Förutbetalda anskaffningskostnader	331	–	331
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	134	–	134
	10 384	25 009	35 393

Not 43. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, Mkr (forts.)	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen 2011			
Skulder och avsättningar			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	5 136	–	5 136
Oreglerade skador	3 777	14 602	18 379
Återbäring och rabatter	10	–	10
Andra avsättningar			
Avsättning Pensioner och liknande förpliktelser	19	316	335
Uppskjuten skatteskuld	–	2 462	2 462
Skulder avseende direkt försäkring	159	–	159
Skulder avseende återförsäkring	1	–	1
Skulder till kreditinstitut	4	–	4
Derivat	24	–	24
Övriga skulder	594	–	594
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	602	–	602
Summa skulder och avsättningar	10 326	17 380	27 706

Not 43. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, Mkr (forts.)	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Moderföretaget 2011			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	34	134	168
Byggnader och mark	–	1 133	1 133
Aktier och andelar i koncernföretag	–	1 405	1 405
Aktier och andelar i intresseföretag	–	47	47
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till intresseföretag	–	151	151
Aktier och andelar	–	4 003	4 003
Obligationer och räntebärande värdepapper	4 098	16 709	20 807
Övriga lån	–	168	168
Derivat	–	52	52
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	218	218
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	–	–
Återförsäkrars andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	16	47	63
Fordringar avseende direkt försäkring	2 197	–	2 197
Fordringar avseende återförsäkring	13	22	35
Aktuell skattefordran	84	–	84
Övriga fordringar	633	–	633
Materiella tillgångar och varulager	10	41	51
Kassa och bank	1 067	–	1 067
Upplupna ränte- och hyresintäkter	365	–	365
Förutbetalda anskaffningskostnader	263	–	263
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	134	–	134
	8 914	24 130	33 045

Not 43. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder, Mkr (forts.)	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Moderföretaget 2011			
Skulder och avsättningar			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	4 437	–	4 437
Oreglerade skador	3 346	13 989	17 335
Återbäring och rabatter	10	–	10
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	16	81	97
Uppskjuten skatteskuld	–	606	606
Skulder avseende direkt försäkring	107	–	107
Skulder avseende återförsäkring	1	–	1
Derivat	24	–	24
Övriga skulder	524	–	524
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	450	–	450
	8 914	14 676	23 590

Not 44. Resultat per försäkringsklass, Mkr

	Motorförsäkring				Brand & annan skada på egendom	Allmän ansvarighet
	Olycksfall och sjukdom	Ansvar mot 3:e man	Övriga klasser	Sjöfart, luftfart och transport		
Moderföretaget, 2011						
Premieinkomst, brutto	1 693	942	2 248	3	2 428	170
Premieintäkt, brutto	1 723	981	2 112	3	2 314	163
Försäkringsersättningar, brutto	- 1 349	- 1 461	- 1 492	- 2	- 1 910	- 109
Driftskostnader, brutto	- 238	- 260	- 366	- 1	- 447	- 33
Resultat av avgiven återförsäkring	- 4	- 27	- 3	-	- 7	- 1
	Kredit och borgen	Rätts-skydd	Övriga försäkrings-klasser	Direkt försäkring	Mottagen återförsäkring	Totalt
Premieinkomst, brutto	-	208	634	8 326	5	8 331
Premieintäkt, brutto	-	195	609	8 100	5	8 105
Försäkringsersättningar, brutto	-	- 148	- 425	- 6 896	- 7	- 6 903
Driftskostnader, brutto	-	- 36	- 86	- 1 467	-	- 1 467
Resultat av avgiven återförsäkring	-	- 1	- 3	- 46	2	- 44
	Motorförsäkring				Brand & annan skada på egendom	Allmän ansvarighet
	Olycksfall och sjukdom	Ansvar mot 3:e man	Övriga klasser	Sjöfart, luftfart och transport		
Moderföretaget, 2010						
Premieinkomst, brutto	1 684	1 017	2 034	2	2 283	156
Premieintäkt, brutto	1 761	1 036	1 857	3	2 193	146
Försäkringsersättningar, brutto	- 1 343	- 1 001	- 1 344	-	- 1 857	- 108
Driftskostnader, brutto	- 195	- 263	- 331	- 1	- 392	- 33
Resultat av avgiven återförsäkring	- 4	- 31	- 3	-	- 5	- 3
	Kredit och borgen	Rätts-skydd	Övriga försäkrings-klasser	Direkt försäkring	Mottagen återförsäkring	Totalt
Premieinkomst, brutto	-	199	650	8 025	6	8 031
Premieintäkt, brutto	-	188	641	7 825	6	7 831
Försäkringsersättningar, brutto	5	- 143	- 552	- 6 343	-	- 6 343
Driftskostnader, brutto	- 1	- 33	- 73	- 1 322	-	- 1 322
Resultat av avgiven återförsäkring	-	- 2	- 5	- 53	-	- 53

Not 45. Ställda panter, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Pantbrev ställda för egna skulder				
Företagsinteckningar	–	0	–	–
	–	0	–	–
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt				
Byggnader och mark (inkl. indirekt ägda)	1 367	1 495	1 367	1 494
Aktier och andelar i koncernföretag	500	470	500	470
Aktier och andelar	3 650	3 949	3 490	3 762
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	21 546	18 847	20 407	17 101
Övriga lån	80	80	80	80
Fordringar avseende direkt försäkring	2 044	1 758	1 826	1 758
Upplupna räntor och hyresintäkter	373	269	353	269
	29 560	26 868	28 023	24 934
För andras räkning pantsatta tillgångar				
Obligationer och räntebärande värdepapper	357	179	323	170
Kassa och bank	56	93	55	92
	413	272	378	262
Övriga ställda panter och säkerheter				
Säkerheter ställda till förmån för dotterföretag	4	4	4	4
Totalt ställda panter	29 977	27 145	28 405	25 200

Not 46. Eventualförpliktelser/Ansvarsförbindelser, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Borgensförbindelse	4	4	–	–
Garantier	2	2	2	2
Kapitalvärde av pensionsåtaganden som ej upptagits bland skulder eller täcks av försäkring	1	1	1	1
	7	7	3	3

Not 47. Åtagande, Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2011	2010	2011	2010
Redovisade åtagande för avtalat men ännu ej investerat riskkapital	76	320	76	320
Redovisat åtagande för avtalat men ännu ej utbetalt lån till intresseföretag	–	128	–	128
	76	448	76	448

Not 48. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer mellan Folksam Sak och närstående bolag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen, inklusive KPA Pension) samt övriga närstående parter. Samtliga bolag i Folksam definieras som närstående på grund av gemensam ledning, gemensamma centrala enheter och gemensam lokal marknadsorganisation som stödjer gruppen.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt bolag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med bolag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i Folksam och företag/organisationer med inflytande i Folksam genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Ersättning och förmåner till ledande befattningshavare" i Not 49.

Som närstående parter räknas inte de organisationer som har styrelserepresentation i bolag i Folksam. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna.

Bolagen i Folksam

Folksam består av två koncerner, Folksam Sak-koncernen och Folksam Liv-koncernen. Genom att bedriva både skade- och livförsäkringsverksamhet i Folksam uppnås betydande synergier.

Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar de helägda dotterföretagen, Folksam Sak Fastighets AB, Folksam Spar AB (publ), Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ), och Tre Kronor Försäkring AB. Vidare innehar Folksam Sak 22 procent i det delägda Consulting AB Lennermark & Andersson, 25 procent i Folksam Cruise Holding AB, 20 procent i Kulltorp Holding AB och 22,22 procent i Rosengård Invest AB.

Dotterföretag under avveckling

Folksam Hälsa AB i likvidation med dotterföretag, Föllingekliniken AB i likvidation samt Föllingegården KB.

CU Försäkringar AB i likvidation.

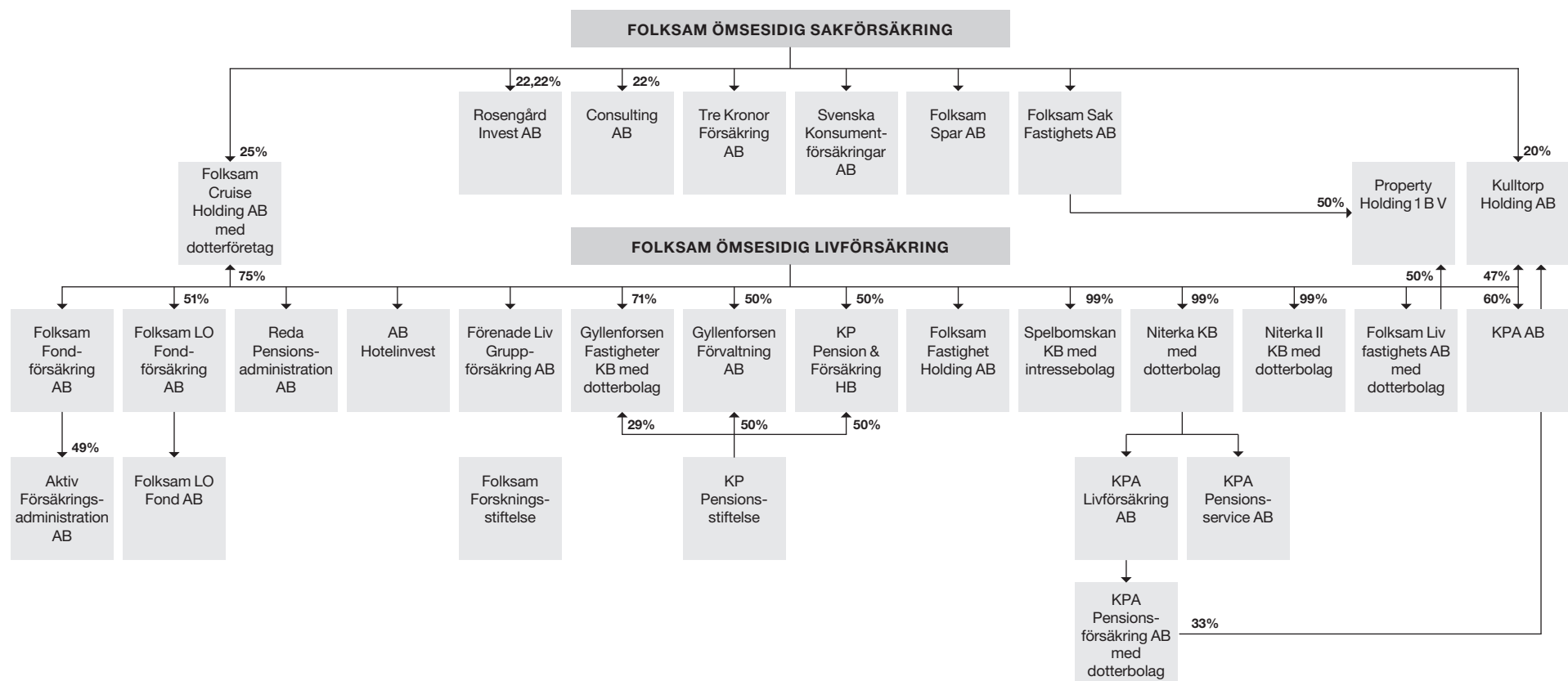
Folksam Inköp AB i likvidation.

Folksam Insurance & Risk Management AB i likvidation.

Skanstull Invest B.V.

Upplysningar om hur närståendetransaktioner ingås och följs upp

Inför varje år görs en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. VD ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplan. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsboksutslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan bolagen beslutas av styrelsen.

Självkostnadsprincipen

Den övergripande utgångspunkten är att åstadkomma en korrekt kostnadsfördelning per bolag och produkt med tillämpning av självkostnadsprincipen. Varje bolag och produkt ska bära de kostnader som är hänförliga till bolaget och produkten. Inga internvinster eller korssubventioner ska uppstå.

Driftskostnader fördelas så långt möjligt efter faktiskt nyttjande på bolag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

Tillikaanställning

Den största delen av driftskostnaderna utgörs av personalrelaterade kostnader.

I Folksam tillämpas tillikaanställning vilket innebär att all personal är anställda i alla bolag. Följaktligen tillhör kostnaderna det bolag som arbetet utförs åt.

Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. De anställdas kostnader belastar initialt det kostnadsställe och bolag de tillhör. Dessa kostnader fördelas sedan på de bolag för vilka de arbetat. Det är dock inte frågan om köp och försäljning av tjänster utan fördelning av kostnader.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som beslutats av styrelsen operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan enheter/bolag där interndebitering förekommer. Överenskommelserna dokumenteras, och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

KP

KP Pension & Försäkring Handelsbolag är försatt i likvidation 2011-10-31 och uppdraget att debitera premier och förmedla dessa till respektive försäkringsgivare inom Folksam samt att utbetala pensioner och försäkringsersättningar för dessa produkter är överfört till KPA Pensionsservice AB fr.o.m. 2011-05-30.

Folksam utfästelser för anställdas förmånsbaserade pensioner är tryggade i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Fr.o.m. 2011-07-01 tryggas även nyintjänade pensioner för anställda placerade i KPA-bolagen, se Not 49.

Inventering av ledande befattningshavares närståendetransaktioner

En inventering har gjorts avseende ledande befattningshavares eventuella närståendetransaktioner på belopp över 10 000 kronor. Denna inventering avser inte ersättningar som ledande befattningshavare/nyckelpersoner har erhållit i sin egenskap av ledande befattningshavare, det vill säga löner, pensioner, styrelsearvode mm, vilka specificeras i årsredovisningens personalnot under ersättning till ledande befattningshavare. Den genomförda inventeringen av närståendetransaktioner för ledande befattningshavare har givit ett resultat på 18 tkr som avser premier i Folksam Sak.

Närstående transaktioner

Följande transaktioner har skett med närstående, Mkr

Närstående transaktioner, Mkr	Erlagd ersättning		Erhållen ersättning	
	2011	2010	2011	2010
Folksam ömsesidig livförsäkring				
Försäkringsrörelsen	58	22	272	259
Kapitalförvaltning	-	-	69	41
IT	4	48	235	177
Administrativt stöd	112	1	217	150
Pensionsavsättningar	-	-	34	14
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	-	-	45	38
Kapitalförvaltning	-	-	2	2
IT	-	-	21	22
Administrativt stöd	-	-	17	10
Pensionsavsättningar	-	-	5	1
Folksam Fondförsäkring Aktiebolag (publ)				
Försäkringsrörelsen	-	-	112	137
IT	-	-	-	2
Administrativt stöd	-	-	28	10
Pensionsavsättningar	-	-	3	-

Närstående transaktioner (forts.)	Erlagd ersättning		Erhållen ersättning	
	2011	2010	2011	2010
Tre Kronor Försäkring AB				
Försäkringsrörelsen	-	-	44	29
Kapitalförvaltning	-	-	-	-
IT	-	-	15	14
Administrativt stöd	-	-	14	6
Pensionsavsättningar	-	-	4	1
KPA AB				
Försäkringsrörelsen	2	-	5	6
IT	15	-	115	23
Administrativt stöd	4	-	56	39
Folksam Spar AB (publ)				
IT	-	-	3	-
Administrativt stöd	-	-	2	8
Pensionsavsättningar	-	-	-	-
Folksam LO Fondförsäkring Aktiebolag (publ)				
Försäkringsrörelsen	-	-	27	35
IT	-	-	1	2
Administrativt stöd	-	-	10	5
Pensionsavsättningar	-	-	2	-
Förenade Liv Grupp-försäkring AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	4	7	9	4
IT	-	-	5	5
Administrativt stöd	-	-	18	9
Pensionsavsättningar	-	-	9	5
Folksam Inköp AB i likvidation				
IT	-	-	-	-
Administrativt stöd	1	2	-	-
Pensionsavsättningar	-	-	-	-
Folksam Hälsa AB i likvidation				
IT	-	-	-	-
Administrativt stöd	-	-	-	-
Folksam LO Fond AB (publ)				
IT	-	-	-	-
Administrativt stöd	-	-	1	3
Pensionsavsättningar	-	-	-	-
Reda Pensionsadministration AB				
IT	-	-	3	3
Administrativt stöd	-	-	3	4

Närstående transaktioner (forts.)	Erlagd ersättning		Erhållen ersättning	
	2011	2010	2011	2010
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)				
IT	-	-	-	-
Administrativt stöd	-	-	-	-
Folksam Forskningsstiftelse				
Administrativt stöd	-	-	-	-
KPA Pensionsservice AB				
IT	-	-	1	-
Administrativt stöd	-	-	-	-
KPA Livförsäkring AB (publ)				
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse				
Totalt	200	80	1 407	1 064

Posten försäkringsrörelsen består framför allt av kostnader för den gemensamma marknadsorganisationen. Här ingår bland annat distribution, skadehantering, kundservice och försäkringsadministration. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna. Bland IT-transaktionerna ingår bland annat datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för redovisning, revision och marknadsföring.

Utgående balanser vid årets slut, Mkr	Fordringar		Skulder	
	2011	2010	2011	2010
Folksam ömsesidig livförsäkring	405	267	25	29
KPA AB	9	1	-	-
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	6	4	-	-
Förenade Liv Gruppförsäkring AB (publ)	4	-	-	3
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)	2	0	-	-
KPA Pensionsservice AB	2	0	-	-
Reda Pensionsadministration AB	1	-	-	0
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	-	52	17	-
Folksam Spar AB (publ)	-	7	1	-
Folksam LO Fondförsäkrings AB (publ)	-	0	2	0
Folksam Hälsa AB i likvidation	-	-	1	-
Tre Kronor Försäkring AB	-	-	7	107
CU Försäkringar AB i likvidation	-	-	-	-
Folksam Inköp AB i likvidation	-	-	-	-

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan bolag inom Folksam. Räntan är STIBOR 1 vecka. I Folksam Sak uppgick internräntan 2011 från koncernföretag till en intäkt på 0 (0) miljoner kronor.

Lån

Folksam Sak har lånefordringar på intresseföretag; Folksam Cruise Holding AB med 128 (0) miljoner kronor och Kulltorp Holding AB med 23 (-) miljoner kronor. Ränteintäkter från intresseföretag uppgick för år 2011 till 11 (-) miljoner kronor.

Garantier

Inga garantier har ställts ut av Folksam Sak till förmån för annat bolag inom Folksam.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Folksam Sak har lämnat koncernbidrag till Tre Kronor Försäkring AB med 12 (69) miljoner kronor och till Folksam Hälsa AB med 1 (-) miljon kronor. Föregående år lämnade Folksam Sak även aktieägartillskott till Tre kronor Försäkring AB med 45 miljoner kronor.

Återförsäkring

Folksam Sak har mottagit intern återförsäkring genom att Tre Kronor Försäkring AB och Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ) har återförsäkrat sig hos Folksam Sak med en premievolyum uppgående till 4 (5) miljoner kronor år 2011.

Not 49. Medeltal anställda samt löner och ersättningar

Medeltal anställda i Sverige ¹⁾	Moderföretag		Dotterföretag	
	2011	2010	2011	2010
Tjänstemän	1 934	1 833	39	38
varav män	49%	48%	41%	42%
Ombud ²⁾	272	585		

1) Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid på 1 945 (1 889) timmar.

2) Totalt antal i Folksam.

Ombud är anställda som mot rörlig ersättning säljer företagets produkter.

Löner, ersättningar och övriga förmåner, Mkr	Moderföretag		Dotterföretag	
	2011	2010	2011	2010
Anställda i Sverige				
Styrelse	2,1	1,9		
Verkställande direktör	2,5	2,4		
Vice verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare	11,6	11,6		
Styrelse och VD dotterföretag			1,5	3,7
Tjänstemän	959,9	863,3	5,3	13,6
Ombud	64,2	64,1	73,9	–
Total	1 040,3	943,3	80,7	17,3
Sociala kostnader	576,0	426,3	3,2	5,2
varav pensionskostnader	202,7	108,7	6,5	1,5
varav pensionskostnader verkställande direktören	0,9	0,8	0,6	0,9

Fördelning kvinnor och män i företagsledningen, Antal	2011		2010	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Moderföretaget				
Verkställande direktör	–	1	–	1
Vice verkställande direktör och ställföreträdande koncernchef ¹⁾	–	1	–	1
Andra ledande befattningshavare	5	6	4	6
Styrelse	7	5	7	5

1) Lars Burman lämnade sin befattning 1 augusti.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner till ledande befattningshavare och styrelse, moderföretaget.

Styrelsearvode, tkr	2011	2010
Styrelsens ordförande		
Wanja Lundby-Wedin	174	165
Övriga styrelseledamöter		
Ulf Andersson	152	158
Johnny Capor	–	70
Metta Fjellkner	97	95
Björn Hartvigsson	64	62
Ulla Hultén	–	70
Sten-Åke Karlsson	162	148
Göran Lindblå	192	162
Leif Linde	122	65
Carina Malmer	103	35
Karin Mattson Weijber	103	95
Ella Niia	97	95
Hans-Olof Nilsson	80	47
Leif Nordmark	80	72
Annelie Nordström	87	25
Bengt Olsson	115	117
Ingela Rozmán	98	153
Ylva Thörn	14	70
Annika Strandhäll	28	–
Personalrepresentanter, 5 (4) stycken	348	219
Summa styrelsearvode	2 116	1 923
Koncernchef och verkställande direktör		
Anders Sundström		
Grundlön	2 506	2 377
Övriga förmåner	97	98
Pensionskostnad	862	804
Övrig ersättning	–	–
Summa	3 465	3 279
Vice verkställande direktör och stf koncernchef	2011	2010
Lars Burman		
Grundlön	975	1 669
Övriga förmåner	16	28
Pensionskostnad	241	432
Övrig ersättning	–	–
Summa	1 232	2 129

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner till ledande befattningshavare och styrelse, moderföretaget (forts.)

Ledande befattningshavare	2011	2010
Andra ledande befattningshavare, 10 (11) stycken ¹⁾		
Grundlön	10 658	9 955
Övriga förmåner ²⁾	255	284
Pensionskostnad	2 843	2 568
Övrig ersättning ³⁾	–	–
Summa	13 756	12 808

Ersättningar och förmåner för koncernchef, VD, vice VD, stf koncernchef och övriga ledande befattningshavare delas lika mellan Folksam Sak och Folksam Liv, ovan redovisas den del som avser Folksam Sak. Den totala ersättningen till dessa personer utgörs av summan av ersättningar och förmåner redovisade i respektive bolags årsredovisning.

- Med andra ledande befattningshavare avses de 11 personer vilka tillsammans med verkställande direktören och vice verkställande direktören/stf koncernchefen utgör koncernledningen. De två övriga vice verkställande direktörerna ingår i koncernledningen och redovisas under andra ledande befattningshavare.
- Övriga förmåner avser huvudsakligen tjänstebil.
- Övrig ersättning avser ersättning för kommitté och utskottsarbete samt för styrelsearvoden i dotterbolag.

Styrelsen har ett fast årsarvode enligt nedan i tusen kronor:

Styrelseordförande	140,0
Vice ordförande	90,0
Övriga exklusive VD	65,0
Suppleant	35,0
Sammanträdesarvode	5,5

Särskilt om personalrepresentanter

Ordinarie ledamot	35,0
Sammanträdesarvode	5,5
Sammanträdesarvode suppleant	5,5

Arvoden till ledamöter i revisionsutskottet

Årsarvode	42,0
Sammanträdesarvode	5,5

Arvoden till ledamöter i ersättningsutskottet

Årsarvode	33,0
Sammanträdesarvode	5,5

Ersättningar till verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledande befattningshavare och styrelse

Valberedningen ger bolagsstämman rekommendationer gällande ersättning till styrelsen. Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive personalrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Folksams styrelser har fastställt Folksams ersättningspolicy. Principer för ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare fastställs årligen av bolagsstämman. Ersättning utgörs av fast grundlön, övriga förmåner och pension. Inga belöningsprogram eller rörliga ersättningar utgår till ledande befattningshavare. Enligt Folksams ersättningspolicy fastställer styrelsen, efter förslag från ersättningsutskottet, lönen för verkställande direktör, vice verkställande direktörer och ledande befattningshavare. Ersättningen till verkställande direktör, vice verkställande direktörer och ledande befattningshavare revideras en gång per år.

Pension

Pensionsåldern för verkställande direktören är 62 år. Utöver förmåner enligt den allmänna pensionen ska Folksam bekosta pensionsförmåner för verkställande direktören motsvarande 35 procent av den årliga bruttolönen.

För två vice verkställande direktörer är pensionsåldern 62 år. För en vice verkställande direktör samt för andra ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Två vice verkställande direktörer övergick den 1 maj 2005 till en premiebaserad pensionsplan. En vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare har anställts med en premiebaserad pensionsplan. Utöver förmåner enligt den allmänna pensionen ska Folksam bekosta pensionsförmåner för motsvarande 25 procent av den årliga bruttolönen. För en vice verkställande direktör ska Folksam bekosta pensionsförmåner motsvarande 35 procent av den årliga bruttolönen. I anställningsavtal för ledande befattningshavare finns inskrivet att flytträtt av pensionen inte får utnyttjas om det kan antas att personen har kunskap om att en flytt i det enskilda fallet påverkar övriga försäkringstagare negativt.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för verkställande direktör med 12 månadslöner. För verkställande direktören gäller uppsägningstiden 12 månader från företagets sida och från verkställande direktörens sida gäller en uppsägningstid om sex månader. För vice verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare med undantag av en ledande befattningshavare utgår avgångsvederlag med 12 månadslöner.

Uppsägningstiden för ledande befattningshavare är 12 månader från företagets sida och från vice verkställande direktörers och andra ledande befattningshavares sida gäller en uppsägningstid på sex månader.

Belöningsprogram

Ett belöningsprogram som omfattar samliga anställda medarbetare inom Folksam (exklusive ledande befattningshavare, medarbetare med särskild ställning som kan påverka Folksams risknivå i enlighet med den beslutade Ersättningspolicyn) har gällt under 2011.

Belöningsprogrammet utformades med utgångspunkt från ett behov av effektiv resursförbrukning och en förflyttning av varumärket. Belöningsprogrammet fokuserades därför på två delområden: driftskostnader samt varumärkesförflyttning. Dessa två delområden fördelades sedan på totalt sex delmål varav två är nedbrutna på enheter och dotterbolag och övriga är övergripande Folksam mål. Ett maximalt utfall från belöningsprogrammet för 2011 uppgår till 20 000kr per medarbetare. Utbetalning ur belöningsprogrammet ska föregås av styrelsebeslut.

En redogörelse för företagets ersättningar enligt Finansinspektionens allmänna råd om ersättningspolicy i Försäkringsföretag (FFFS 2010:2 5 kap) kommer att finnas tillgänglig på Folksams webbplats www.folksam.se i samband med bolagsstämman den 19 april 2012.

Pensionsåtaganden

Folksams pensionsplaner utgörs främst av pensionsförmåner som framgår i kollektivavtal gällande planen för Kooperationens tilläggspension, KTP, för tjänstemän samt till viss del av tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension.

Den 1 juli ersattes den förmånsbestämda pensionsplanen för alla anställda med en ny pensionsplan. Det nya avtalet KTP-planen innebär förändringar på lite olika sätt, beroende på när man är född.

Den som är född 30 juni 1978 eller tidigare omfattas av KTP avdelning 2 som i huvudsak är ett förmånsbestämt system. Detta kompletteras med KTP-K som är den premiebestämda delen inom KTP avdelning 2. Den som är född 1 juli 1978 till och med 30 juni 1983 omfattas av KTP avdelning 1 som är helt premiebestämd. Dock hade denna grupp möjlighet att under hösten välja att stanna kvar i den förmånsbestämda pensionen. Den som är född 1 juli 1983 eller senare omfattas av KTP avdelning 1 som är helt premiebestämd.

I samband med att Folksam anställda från den 1 juli 2011 kom att omfattas av ett nytt kollektivavtal om pensioner (KTP-planen) så bytte de som arbetar på KPA Pension från KPA-planen till KTP-planen. Den som den 1 juli inte var full arbetsför p g a sjukdom eller tjänstledig till någon del kvarstår i KPA-planen till dess medarbetaren är fullt arbetsför eller återinträder i tjänst.

Pensionsplanerna för förmånsbestämda pensioner är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse.

Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för förmånsbestämd pension för samtliga anställda inom Folksam. Folksam Sak har givit Konsumentkooperationens pensionsstiftelse i uppdrag att ombesörja utbetalning av pension.

Vid redovisning av pensionsåtaganden i juridisk person tillämpas reglerna i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Pensionsåtagande tryggade i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse Mkr	2011	2010
Verkligt värde på särskilt avskiljbara tillgångar	3 380	3 129
Pensionsåtagande tryggade i Pensionsstiftelsen	- 2 902	- 2 797
Övervärde (inkl buffertkapital)	478	332
Specifikation av verkligt värde på särskilt avskilda tillgångar i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse		
Räntebärande värdepapper	2 062	1 981
Aktier	1 014	864
Alternativa placeringar	-	9
Fastigheter	304	275
Totalt värde på särskilt avskilda tillgångar	3 380	3 129
Kostnader för pensioner pensionering i egen regi		
Avsättning till Pensionsstiftelsen	260	28
Utbetalade pensioner	156	150
Gottgörelse för pensionsutbetalningar och administration	- 256	- 150
Särskild löneskatt på pensionskostnader, 24,26%	39	7
Avgår avkastning på särskilt avskilda tillgångar	- 126	- 163
Nettokostnad för pensioner i egen regi	73	- 128

Not 50. Viktiga uppskattningar och bedömningar

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

Försäkrings- respektive investeringsavtal

Enligt IFRS 4 ska avtal som överför betydande försäkringsrisk klassificeras som försäkring. Folksam Sak har gjort bedömningen att försäkringsrisk överstigande fem procent ska anses vara betydande och avtalet därmed klassas som försäkring. En generell beskrivning av Folksam Saks redovisningsprinciper för klassificering av avtal finns i not 1.

Alla avtal som juridiskt sett är försäkringsavtal har varit föremål för bedömning av om de innebär en överföring av betydande försäkringsrisk, så att de även i redovisningen kan presenteras som försäkringsavtal (se även avsnitt om försäkringsavtal och investeringsavtal i not 1 Redovisningsprinciper). Storleken på försäkringsrisken har bedömts genom ett övervägande huruvida det finns ett eller flera scenarier med kommersiell innebörd i vilka Folksam Sak är förpliktigt att erlägga väsentliga ytterligare förmåner överstigande den summa som skulle erlagts om inte den försäkrade händelsen inträffar.

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Folksam Saks redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier:

- Klassificering av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel förutsätter att dessa motsvarar beskrivningen av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel under redovisningsprinciper.
- Finansiella tillgångar och skulder som Folksam Sak initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Viktiga källor till osäkerheter i uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar

Folksam Saks redovisningsprinciper för försäkringskontrakt beskrivs i not 1. Även metoder och antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 1. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2.

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

För värderingen av finansiella tillgångar och skulder för vilka det inte finns något direkt observerbart marknadspris används värderingstekniker som beskrivs under redovisningsprinciper i not 1. För finansiella instrument med begränsad likviditet avspeglar inte alltid det observerade marknadspriset faktiskt genomförda transaktioner. För sådana instrument kan därför vissa ytterligare bedömningar krävas beroende på osäkerheten i marknadssituationen. Se även upplysningar i not 27.

Förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter

Värdering av fastigheter sker med hjälp av värderingstekniker som innebär att antaganden med olika parametrar exempelvis diskonteringsränta och vakansgrad används. För närmare beskrivning av värderingsprinciperna se not 1 Redovisningsprinciper samt not 15 Byggnader och mark.

Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciper för förmånsbestämda pensioner och ej tryggade pensionsförpliktelser beskrivs i not 1. Till grund för värdering av pensionsförpliktelserna ligger aktuariella antaganden som beskrivs i not 35.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov av goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts. En redogörelse av dessa återfinns i not 14. Som förstås av beskrivningen i noten skulle ändringar under 2011 av förutsättningarna för dessa antaganden och uppskattningar kunna ha en väsentlig effekt på värdet på goodwill.

Not 51.

Avstämning av totalavkastningstabell, Mkr	Not	Ingående marknads- värde 2011-01-01	Utgående- marknads- värde 2011-12-31	Total- avkast- ning 2011
Räntebärande				
Obligationer	20	17 288	20 807	-
Upplupen ränta	27	270	354	-
Räntederivat	22, 40	- 2	1	-
Övriga lån		80	80	-
Övriga skulder		-	- 22	-
Omklassificering från fastigheter		92	-	-
Omklassificering till säkringsinstrument		1	- 2	-
Omklassificering till alternativa placeringar			- 12	-
Likvida medel		638	247	-
Räntebärande innan värderingsskillnader		18 367	21 453	1 433
Prisskillnader				
Olika antal likviddagar vid värdering		15	27	43
Räntebärande enligt TAT		18 382	21 480	1 476
Aktier				
Aktier och andelar	19	4 769	4 003	-
Aktiederivat	22, 40	- 1	- 13	-
Likvida medel		9	10	-
Omklassificering till fastigheter		- 58	- 85	-
Omklassificering till alternativa placeringar		- 154	- 135	-
Aktier innan värderingsskillnader		4 565	3 780	4
Skillnad värderingskurs bid/traded		-	6	5
Värderingsprinciper terminer		1	-	-
Aktier enligt TAT		4 566	3 786	9
Alternativa placeringar				
Omklassificering från aktier		154	135	-
Omklassificering från räntebärande		-	12	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	23	-	218	-
Aktier och andelar i intresseföretag	17	-	47	-
Lån till intresseföretag		-	151	-
Upplupen ränta på lån till intresseföretag		-	11	-
Likvida medel		4	2	-
Alternativa placeringar innan värderingsskillnader		158	576	27
Alternativa placeringar enligt TAT		158	576	27

Avstämning av totalavkastningstabell, Mkr (forts.)	Not	Ingående marknads- värde 2011-01-01	Utgående marknads- värde 2011-12-31	Total- avkast- ning 2011
Fastigheter				
Byggnader och mark	15	999	1 133	-
Fastighetslån	21	88	88	-
Tillkommer dotterbolag som förvaltar indirekt ägda fastighet	16	795	790	-
Bankmedel fastighet		67	62	-
Rörelseskuld fastighet		- 56	- 50	-
Omklassificering till räntebärande		- 92	-	-
Omklassificering från aktier		58	85	-
Likvida medel		6	13	-
Fastigheter innan värderingsskillnader		1 865	2 121	198
Värderingsskillnader		-	-4	28
Marknadsvärdering av indirekt ägda fastigheter		-	-	-28
Fastigheter enligt TAT		1 865	2 117	198
Säkringsinstrument				
Valutaterminer	22, 40	19	41	-
Likvida medel		-	1	-
Omklassificering från räntebärande		- 1	2	-
Säkringsinstrument innan värderingsskillnader		18	44	114
Värderingsskillnader		-	- 2	- 32
Säkringsinstrument enligt TAT		18	42	82
Bolagstrategiska innehav				
Aktier och andelar koncern- och intresseföretag till bokfört värde	16, 17	1 436	1 405	-
Avgår innehav i dotterbolag som förvaltar indirekt ägda fastigheter		- 795	- 790	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	23	206	-	-
Bolagstrategiska innehav innan värderingsskillnader		847	615	33
Uppdaterade marknadsvärden		146	176	-
Bolagstrategiska innehav enligt TAT		993	791	33
Summa		25 982	28 792	1 825

Styrelsens och verkställande direktörens underskrift

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att, såvitt de känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för försäkringsföretag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Stockholm den 29 mars 2012

Wanja Lundby-Wedin
Styrelsens ordförande

Ulf Andersson

Metta Fjelkner

Sten-Åke Karlsson

Kerstin Kujala

Göran Lindblå

Leif Linde

Carina Malmer

Karin Mattsson Weijber

Ella Niia

Annelie Nordström

Bengt Olsson

Christer Pettersson

Annika Strandhäll

Min revisionsberättelse har lämnats
den 29 mars 2012

Anders Sundström
Verkställande direktör

Thomas Thiel
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Folksam ömsesidig sakförsäkring

Org nr 502006-1619

Rapport om årsredovisningen

Jag har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Folksam ömsesidig sakförsäkring för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets och koncernens finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra förordningar

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Folksam ömsesidig sakförsäkring för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt försäkringsrörelselagen.

Revisorernas ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat

Revisionsberättelse (forts.)

väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 29 mars 2012

Thomas Thiel
Auktoriserad revisor